

URZĄD MIASTA PŁOCKA

WYDZIAŁ ZDROWIA I SPRAW
SPOŁECZNYCH

**RAPORT
STANU PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
W MIEŚCIE PŁOCKU
ZA 2018 ROK**

PŁOCK

PŁOCK 2019 r.

SPIS TREŚCI

- I - WPROWADZENIE – OPIS METODOLOGII BADANIA.....	3
- II - RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	6
- III - KONSEKWENCJE ZDROWOTNE WYNIKAJĄCE Z NADUŻYWANIA ALKOHOLU, W TYM UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU.....	14
- IV - KONSEKWENCJE PRAWNE I SPOŁECZNE ZWIĄZANE Z NIEWŁAŚCIWYM UŻYWANIEM ALKOHOLU.....	29
- V - ISTNIEJĄCE ZASOBY ORAZ PODEJMOWANE DZIAŁANIA W SFERZE PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ, ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....	58
– VI – Mapa problemów alkoholowych.....	70
– VII – Wnioski końcowe i rekomendacje.....	72
Spis wykresów.....	78
Spis tabel.....	82

WPROWADZENIE – OPIS METODOLOGII BADANIA

Diagnoza problemów i zasobów występujących na terenie miasta jest podstawą przy opracowaniu efektywnego Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Aby określić jakie problemy występują na danym terenie związane ze spożywaniem alkoholu konieczne jest zebranie informacji pozwalających na określenie charakterystyki picia alkoholu oraz problemów jakie się z tym wiążą w kontekście innych problemów występujących w danej społeczności¹.

Straty ekonomiczne związane z alkoholem szacuje się na poziomie 1,3 PKB, co biorąc pod uwagę PKB w Polsce w roku 2018 daje kwotę niemal 27,5 mld zł. Koszty te obejmują m.in. takie kategorie jak: koszty leczenia, wypadków drogowych z udziałem nietrzeźwych, zaangażowanie wymiaru sprawiedliwości, systemu pomocy społecznej i ubezpieczeń a także koszty przedwczesnej umieralności i spadek wydajności pracy. W Polsce zgodnie z danymi GUS spożycie alkoholu w 2018 roku wyniosło 9,55 litra 100% alkoholu na każdego mieszkańca Polski (w tym dzieci). Biorąc pod uwagę rozpowszechnienie problemów alkoholowych oraz także fakt, że jest to wprawdzie towar legalny, ale powodujący duże szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne, profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych należą do działań administracji samorządowej, rządowej i są wspierane przez organizacje pozarządowe.

Celem niniejszego opracowania jest uzyskanie możliwie pełnego rozeznania w zakresie poszczególnych problemów alkoholowych występujących w Płocku oraz określenie ich rozmiarów, co umożliwi podejmowanie adekwatnych działań w ramach lokalnej polityki wobec alkoholu. Mimo że, problemy związane z alkoholem mają w pewnym sensie charakter uniwersalny (w każdej gminie mamy osoby uzależnione od alkoholu czy nastolatki sięgające po alkohol) **to jednak ich natężenie i rozmiary są zróżnicowane między poszczególnymi społecznościami lokalnymi, dlatego pierwszym krokiem opracowania lokalnych strategii rozwiązywania problemów alkoholowych powinna być lokalna diagnoza.** Służy ona do wyciągnięcia praktycznych wniosków i zaleceń do konstruowania lokalnych programów działań w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych. **Monitoring jako część diagnozy jest prowadzony w Płocku w sposób systematyczny i dzięki temu możliwa jest obserwacja zmian zachodzących w poszczególnych zjawiskach i uchwycenie ich dynamiki.**

¹ K. Łukowska, K. Okulicz-Kozaryn, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Praktyczne wskazówki dla samorządów, Warszawa 2010

Metodologia badania

Niniejszy monitoring dotyczy następujących obszarów:

- analiza rynku alkoholowego oraz dostępności napojów alkoholowych,
- konsekwencje zdrowotne wynikających z nadużywania alkoholu,
- konsekwencje społeczne i naruszenia prawa spowodowane nadużywaniem alkoholu, w tym zjawisko przemocy domowej w rodzinach, w których występują problemy alkoholowe,
- zasoby w obszarze profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym zasoby finansowe.

Do monitoringu wykorzystano wskaźniki stanowiące najczęściej wartości bezwzględne. W większości analizowane dane zostały przedstawione w przedziale czasowym kilku lat tak, aby umożliwić uchwycenie dynamiki poszczególnych zjawisk i problemów. Tam gdzie było to możliwe, ze względu na dostęp do danych statystycznych, a także tam gdzie porównanie miało wartość informacyjną i diagnostyczną, przedstawiono problemy miasta Płocka oraz podejmowane działania na tle wybranych **trzech miast województwa mazowieckiego: Radomia, Ostrołęki i Siedlec oraz na tle danych ogólnopolskich**. Samorządy te wybrano ze względu na to, że wszystkie podobnie jak Płock, przed reformą administracji samorządowej posiadały status województwa i obecnie mają status gmin miejskich. Wszystkie znajdują się też obecnie w województwie mazowieckim. Miasta te różnią się znacząco pod względem liczby mieszkańców (stan na dzień 31.12.2018 r.) - Radom jest miastem największym – ma 201 473 mieszkańców, potem Płock – 117 633, a w następnej kolejności Siedlce 76 662 – i Ostrołęka – 52 293.

Źródła danych wykorzystanych w raporcie

Źródłami pozyskania danych były instytucje, których działalność obejmuje w całości (np. gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych) lub w części (np. Ośrodek Pomocy Społecznej) kwestie związane z alkoholem:

- Dane ilościowe pozyskane od instytucji działających na terenie miasta, które w swojej pracy zajmują się z szeroko rozumianą problematyką alkoholową:
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Płocku,
 - Komenda Miejska Policji w Płocku,
 - Straż Miejska w Płocku,
 - Płocki Zakład Opieki Zdrowotnej Spółka z o.o.,
 - Wojewódzki Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gostyninie – Zalesiu,
 - Wojewódzki Szpital Zespolony w Płocku,
 - Ośrodek Opiekuńczo – Wychowawczy w Płocku,
 - Ośrodek Medyczno-Psychologiczny „VIDE” w Płocku,
 - Urząd Miasta Płocka,
 - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Płocku,
 - Izba Wyrzeźwień w Płocku,

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Płocku,

Niniejsze dane pozyskano za pośrednictwem Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Płocka.

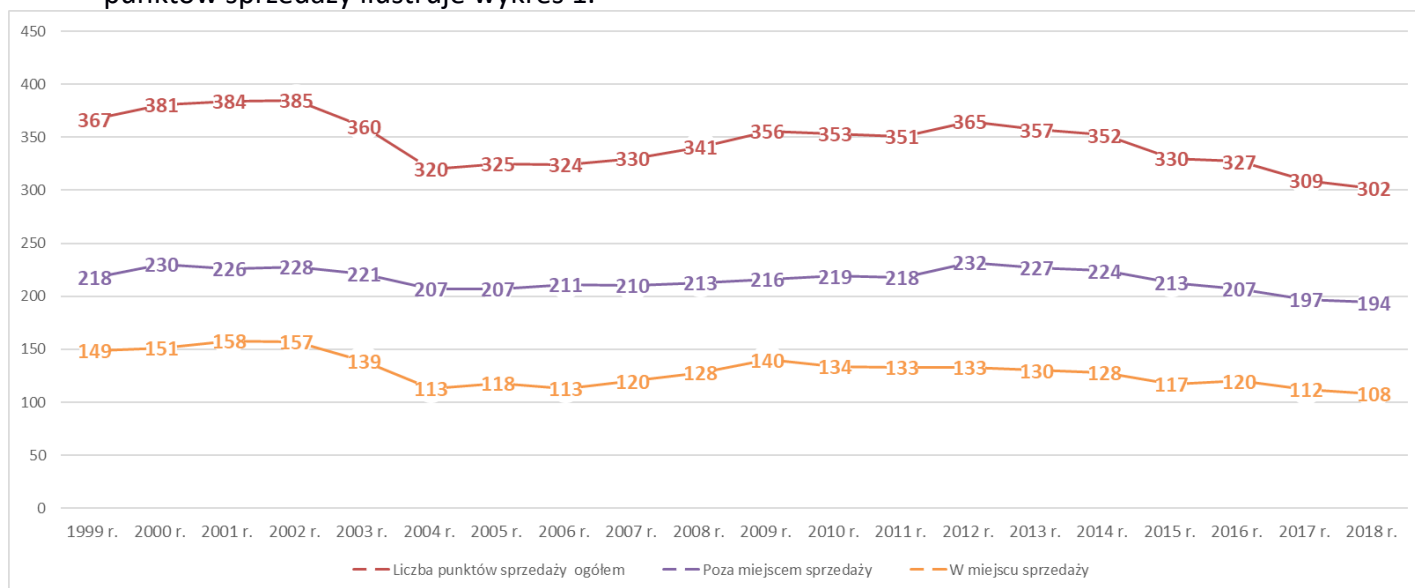
- Ankieta PARPA G1 dla miasta Płocka (lata 2018, 2017, 2016, 2015, 2014, 2013, 2012, 2011, 2010, 2009, 2008, 2007) przekazywana corocznie do Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej,
- Raport stanu problemów alkoholowych w Płocku za rok 2017, 2016, 2015, 2014, 2013, 2012, 2011,
- Ankieta PARPA G1 dla Radomia, Ostrołęki i Siedlec za rok 2018.

Poniższy raport ma przede wszystkim **charakter analiz statystycznych** na podstawie danych ilościowych uzyskanych od poszczególnych instytucji. Analiza jakościowa dotyczy oceny działań profilaktycznych podejmowanych przez miasto.

- II - RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych

Dostępność fizyczna napojów alkoholowych należy do ważnego obszaru monitorowania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych ponieważ istnieją mocne i spójne dowody na związek między gęstością punktów sprzedaży alkoholu a rozpowszechnieniem różnych problemów alkoholowych². W 2018 roku łączna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wyniosła 302, co stanowi spadek w stosunku do roku 2017 o 7 punktów. Zmniejszyła się zarówno liczba punktów posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży (spadek o 3 punkty), jak i liczba punktów sprzedających alkohol do spożycia w miejscu sprzedaży (spadek o 4 punkty). Generalnie od sześciu lat liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych systematycznie spada, co należy uznać za tendencję pozytywną w świetle badań na temat związków między dostępnością napojów alkoholowych a występowaniem poszczególnych problemów zdrowotnych i społecznych. Najwięcej punktów sprzedaży było w latach 2000 – 2002 i poziom ten nie był już nigdy w kolejnych latach osiągnięty. Dynamikę zmian w obszarze liczby punktów sprzedaży ilustruje wykres 1.

Wykres 1 Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych ogółem oraz w miejscu i poza miejscem sprzedaży w latach 1999 – 2018

Zgodnie z uchwałą Rady Miasta w Płocku maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wynosiła w 2018 r. 1300 (800 – maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 500 - maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży) i nie zmienił się w stosunku do roku ubiegłego. Z powodu zmiany zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (ograniczona

² Łukowska K. (2015). Wpływ dostępności alkoholu na rozpowszechnienie problemów alkoholowych. [W] Dąbrowska K. Strategie ograniczania dostępności alkoholu w gminie – jak napisać dobrą uchwałę? Praktyka i orzecznictwo.

jest obecnie liczba zezwoleń, poprzednio zaś ograniczona była liczba punktów sprzedaży alkoholu) nie ma możliwości porównania zmian z wcześniejszymi latami. Należy także zauważyć, że ustalona przez Radę Miasta maksymalna liczba zezwoleń istotnie przewyższała faktyczne wykorzystanie zezwoleń (774 wykorzystanych vs 1300 maksymalna liczba). Nawet po uwzględnieniu zezwoleń jednorazowych (77 wydanych w 2018 r.) ustalone ograniczenia są zatem zdecydowanie wyższe od rzeczywistego wykorzystania i mogą stymulować sprzedaż napojów alkoholowych, co należy uznać za sprzeczne z ideą ograniczania dostępności alkoholu, wskazaną w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych według miejsca

Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uwzględnieniem miejsca spożycia przedstawia poniższa tabela. Z uwagi na fakt, iż większość punktów sprzedaży oferuje różnego rodzaju alkohole, pozycja „razem” w kolumnach 3 i 7 nie stanowi sumy zawartości kolumn – odpowiednio – 4-6 oraz 8-10. Natomiast kolumna „ogółem” jest sumą kolumn 3 i 7 w poszczególnych wierszach. Dynamikę zmian w zakresie liczby punktów sprzedaży w podziale na poszczególne kategorie zezwoleń ilustrują także wykresy 2 i 3.

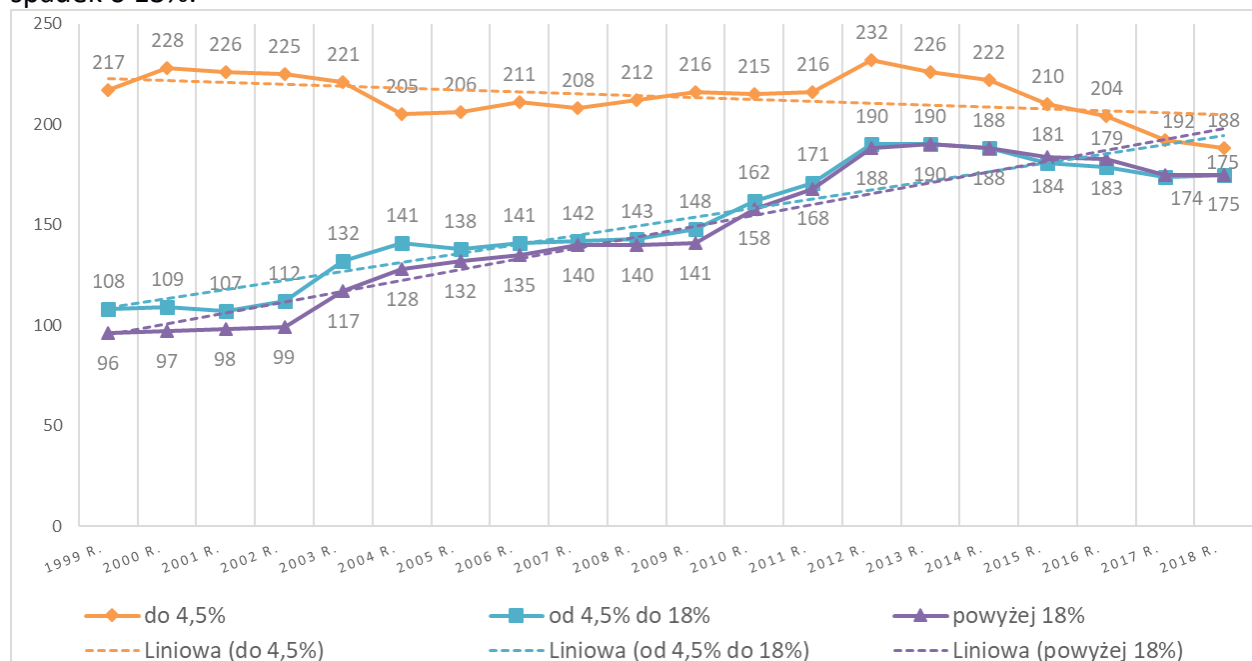
Lata	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych								
	Ogółem	Poza miejscem sprzedaży				W miejscu sprzedaży			
		Razem	wg zawartości alkoholu			Razem	wg zawartości alkoholu		
			do 4,5%	od 4,5% do 18%	pow. 18%		do 4,5%	od 4,5% do 18%	pow. 18%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999	367	218	217	108	96	149	149	85	82
2000	381	230	228	109	97	151	149	85	92
2001	384	226	226	107	98	158	158	91	96
2002	385	228	225	112	99	157	154	81	90
2003	360	221	221	132	117	139	139	65	75
2004	320	207	205	141	128	113	113	61	69
2005	325	207	206	138	132	118	118	60	74
2006	324	211	211	141	135	113	113	61	72
2007	330	210	208	142	140	120	120	69	73
2008	341	213	212	143	140	128	128	66	77
2009	356	216	216	148	141	140	140	65	86
2010	353	219	215	162	158	134	132	73	86
2011	351	217	216	171	168	136	136	76	90
2012	365	232	232	190	188	133	132	72	85
2013	357	227	226	190	190	130	130	71	83
2014	352	224	222	188	188	128	128	68	80
2015	330	213	210	181	184	117	114	61	78
2016	327	207	204	179	183	120	119	66	75
2017	309	197	192	174	175	112	110	62	66
2018	302	194	188	175	175	108	108	63	65

Tabela 1. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Płocka w latach 1999 – 2018

W przypadku punktów sprzedaży oferujących napoje alkoholowe do spożycia poza miejscem sprzedaży w 2018 roku odnotowano ich spadek w kategorii zezwoleń do 4,5% (o 4 punkty), w kategorii powyżej 18% liczba pozostała bez zmian, natomiast o 1 punkt zwiększyła się liczba w kategorii od 4,5 do 18%. W przypadku napojów alkoholowych do 4,5% alkoholu

przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży od 2013 r. systematycznie spada liczba punktów sprzedaży – w 2018 r. zanotowano kolejny spadek z 192 w 2017 roku do 188 w 2018 roku. Zmiany w czasie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży pokazuje wykres 2. W odniesieniu do napojów o zawartości od 4,5 do 18% w 2018 r. została zatrzymana tendencja spadkowa - po raz pierwszy od 5 lat liczba punktów wzrosła (w 2017 r. spadek w odniesieniu do 2016 r. o 5 punktów w przypadku napojów o zawartości od 4,5 do 18, natomiast w 2018 r. – wzrost o 1 punkt). W kategorii od 18% alkoholu widoczna od roku 2013 tendencja spadkowa została w 2018 r. zatrzymana.

Zaznaczone na wykresie linie trendu pokazują niewielki trend spadkowy w przypadku punktów sprzedających napoje alkoholowe do 4,5% zawartości alkoholu oraz wyraźnie wzrostowy trend w dwóch pozostałych kategoriach. Analizując od 1999 roku dostępność punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, widać że najbardziej dynamicznie zwiększa się liczba punktów sprzedaży oferujących wysokoprocentowe napoje alkoholowe – o zawartości powyżej 18%. W analizowanym okresie czyli od 1999 roku odnotowano w tej kategorii zezwoleń wzrost z 96 punktów do 175 w 2018 r., co stanowi wzrost o 82%. W przypadku punktów sprzedających napoje alkoholowe o zawartości od 4,5% do 18% również odnotowano zwiększenie ze 108 w roku 1999 do 175 w roku 2018, co stanowi wzrost o 62%. W zakresie punktów sprzedających napoje o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwo obserwujemy tendencję spadkową o nieznacznym (w porównaniu do napojów o wyższej zawartości alkoholu) charakterze - spadek o 13%.

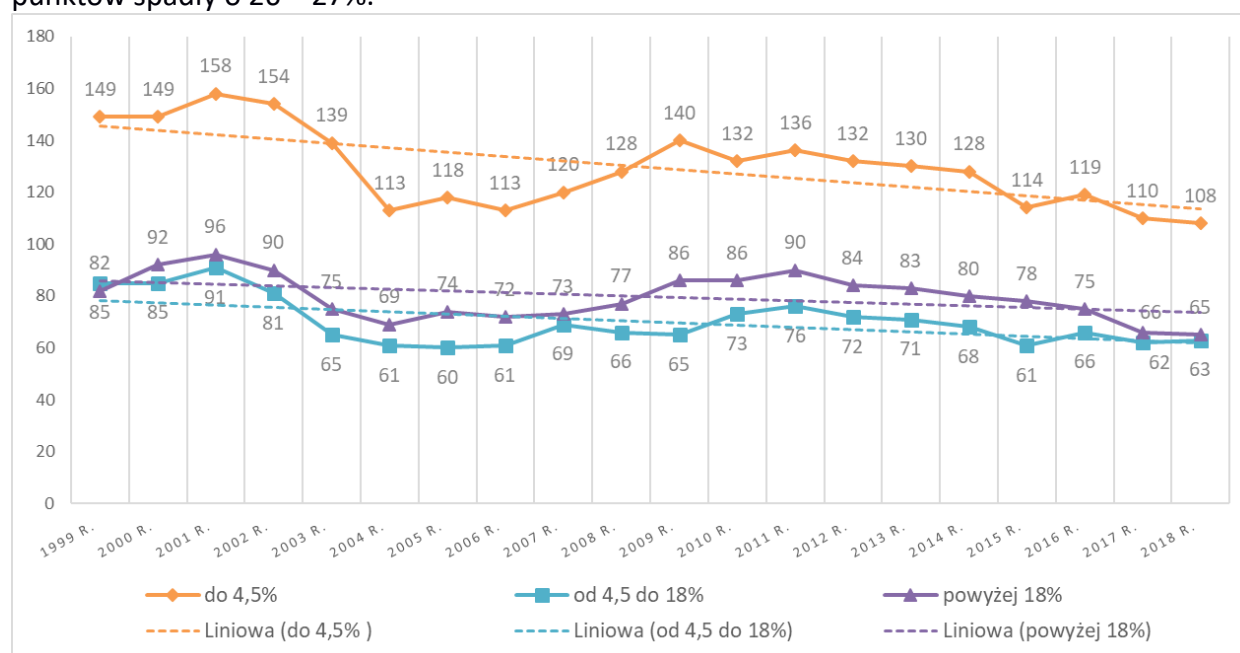

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w podziale na poszczególne kategorie zezwoleń w latach 1999–2018. Linie przerywane pokazują tendencje

W przypadku punktów sprzedaży oferujących napoje alkoholowe do spożycia w miejscu sprzedaży w 2018 roku odnotowano niewielkie zmiany - spadek w kategorii zezwoleń: do 4,5% oraz piwa (o 2 punkty) oraz w kategorii napojów wysokoprocentowych (o 1 punkt sprzedaży), natomiast w przypadku kategorii od 4,5% do 18% zanotowano wzrost o 1 punkt sprzedaży. Tendencja spadkowa w przypadku napojów wysokoprocentowych została

utrzymana, natomiast po zeszłorocznym wzroście liczby punktów sprzedających napoje o najmniejszej zawartości alkoholu (do 4,5% oraz piwo) ponownie zanotowano spadek liczby punktów. W przypadku alkoholu w kategorii od 4,5 do 18% zanotowano wzrost. Dynamikę zmian w tym zakresie wraz z liniami pokazującymi trendy ilustruje wykres 3.

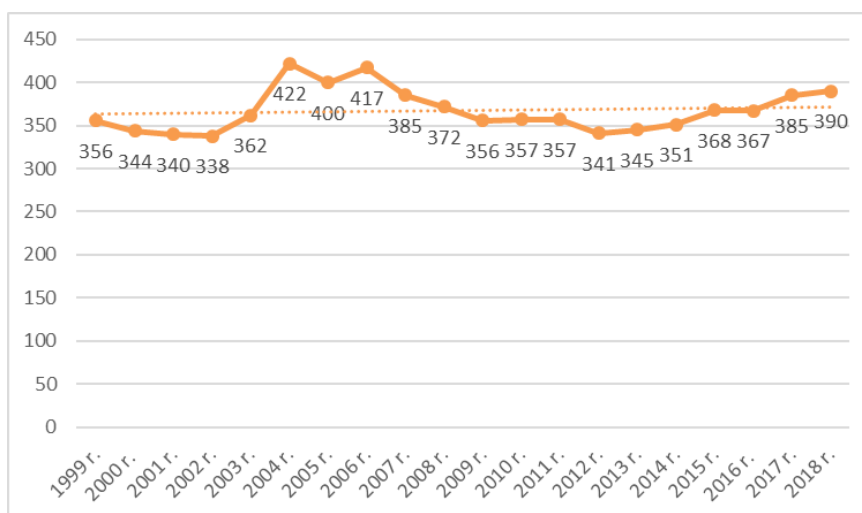
W analizowanym okresie od 1999 roku można zaobserwować tendencję spadkową w przypadku wszystkich kategorii alkoholu. Najmniejszy spadek odnotowano w liczbie punktów oferujących napoje najmocniejsze – o 21%. W pozostałych dwóch kategoriach, liczby punktów spadły o 26 – 27%.

Wykres 3. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w podziale na poszczególne kategorie zezwoleń w latach 1999 – 2018

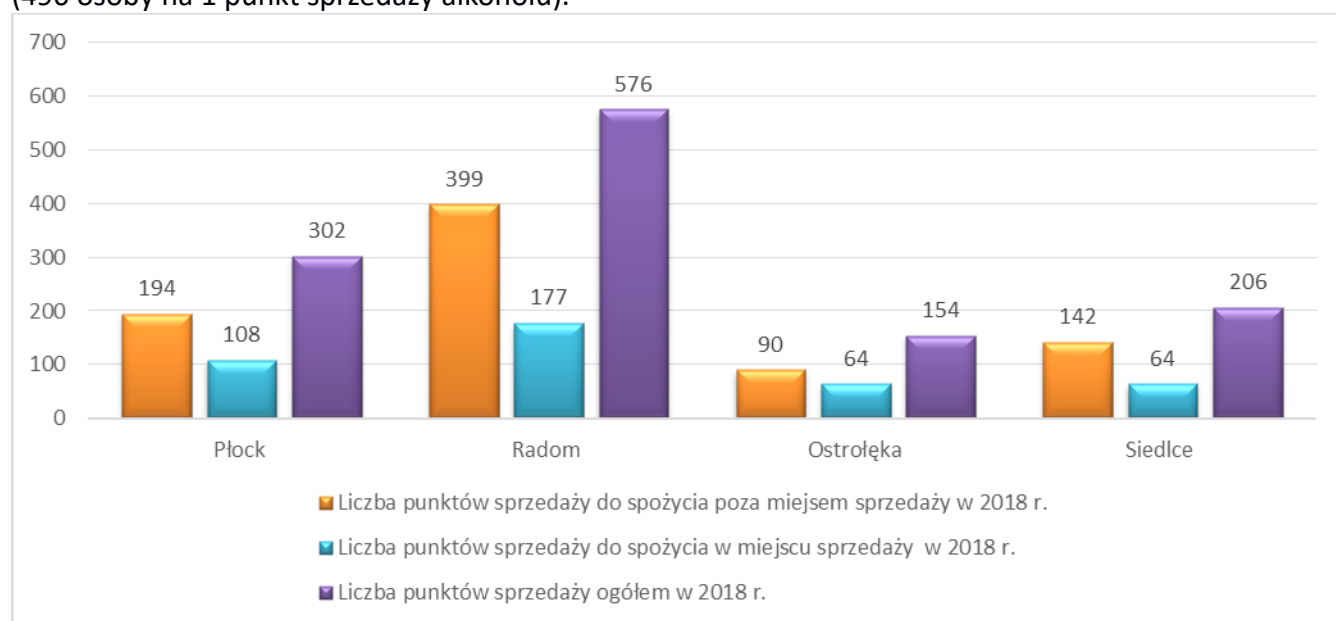
Liczba osób przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych

W Płocku w 2018 roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych (wszystkie punkty sprzedaży alkoholu, zarówno piwa, wina oraz wódki działające na terenie gminy) przypadało 390 mieszkańców (dorosłych i dzieci) i jest to wzrost w porównaniu z ubiegłym rokiem o 5 osób. Na zmniejszenie dostępności mierzonej liczbą osób przypadających na jeden punkt sprzedaży alkoholu wpływ ma spadek liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ale również zmniejszająca się liczba mieszkańców miasta. Linia trendu pokazuje, że dostępność fizyczna alkoholu jest od lat na porównywalnym poziomie.

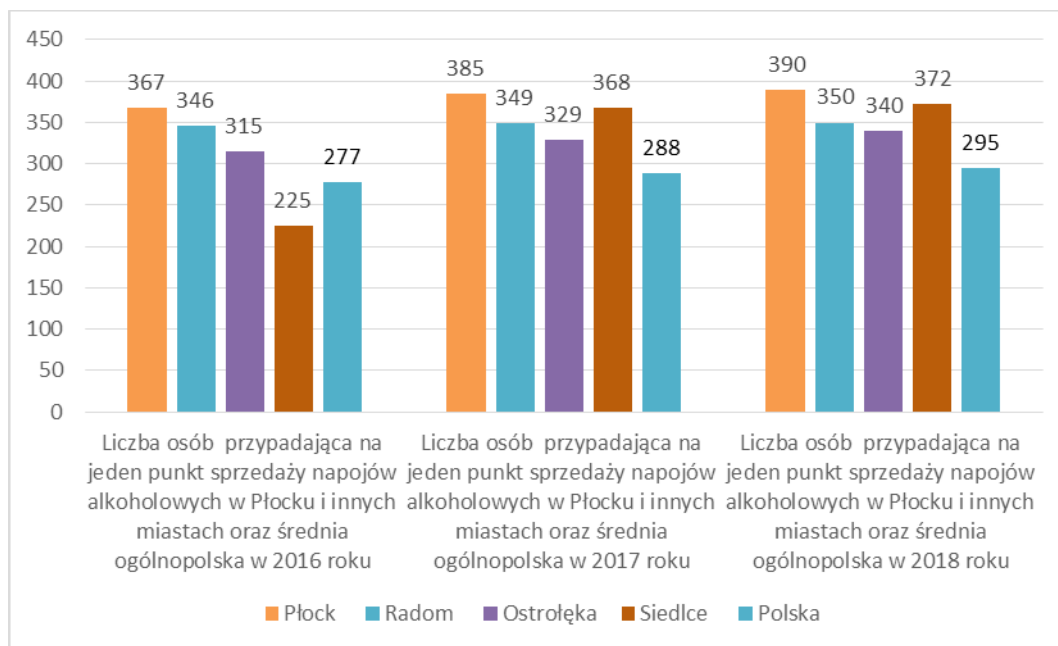

Wykres 4. Liczba osób przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 1999 – 2018

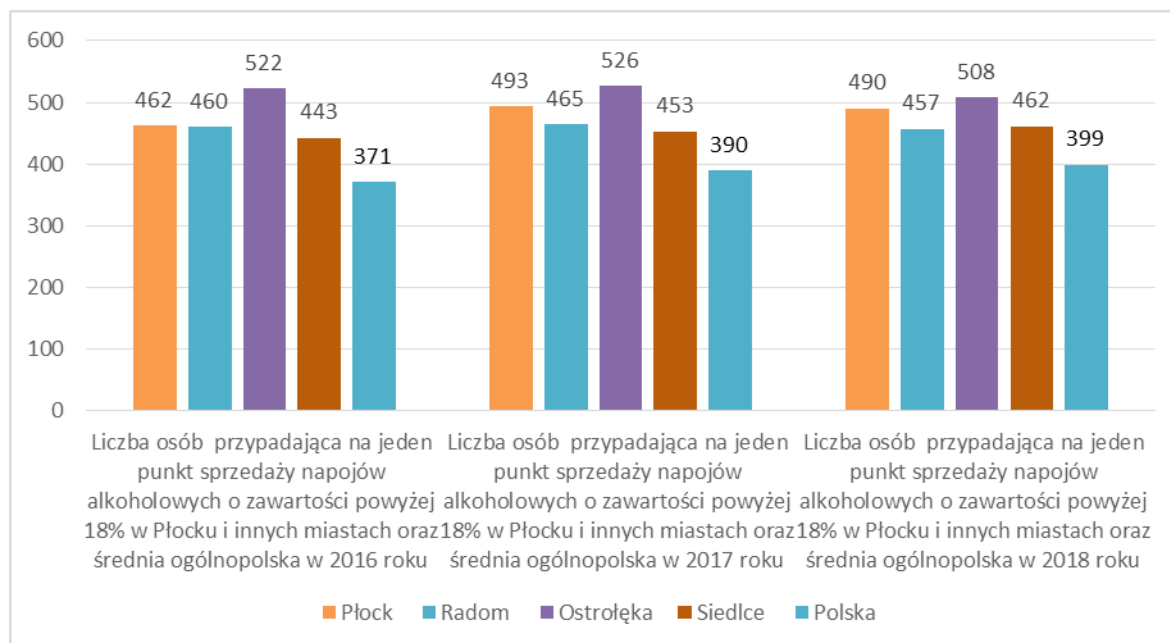
Liczbę punktów sprzedaży w porównywanych miastach przedstawia wykres 5. Biorąc pod uwagę różną wielkość miast zastosowano wskaźnik: liczba osób przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych, który umożliwia porównanie między miastami. Pod tym względem Płock wypada lepiej niż pozostałe miasta oraz średnia ogólnopolska. Kiedy odniesiemy liczbę punktów sprzedaży napojów wysokoprocentowych do liczby osób to w 2018 r. najniższą dostępność alkoholu, podobnie jak w poprzednim roku, osiągnęła Ostrołęka z liczbą 508 osób na jeden punkt sprzedaży, natomiast na drugim miejscu uplasował się Płock (490 osoby na 1 punkt sprzedaży alkoholu).

Wykres 5. Liczba punktów sprzedaży alkoholu w 2018 r. – porównanie dla Płocka, Radomia, Ostrołęki oraz Siedlec

Wykres 6. Porównanie liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży w latach 2016-2018 w Płocku, Radomiu, Ostrołęce oraz Siedlcach na tle danych ogólnopolskich

Wykres 7. Porównanie liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów o zawartości powyżej 18% alkoholu w latach 2016-2018 w Płocku, Radomiu, Ostrołęce oraz Siedlcach na tle danych ogólnopolskich

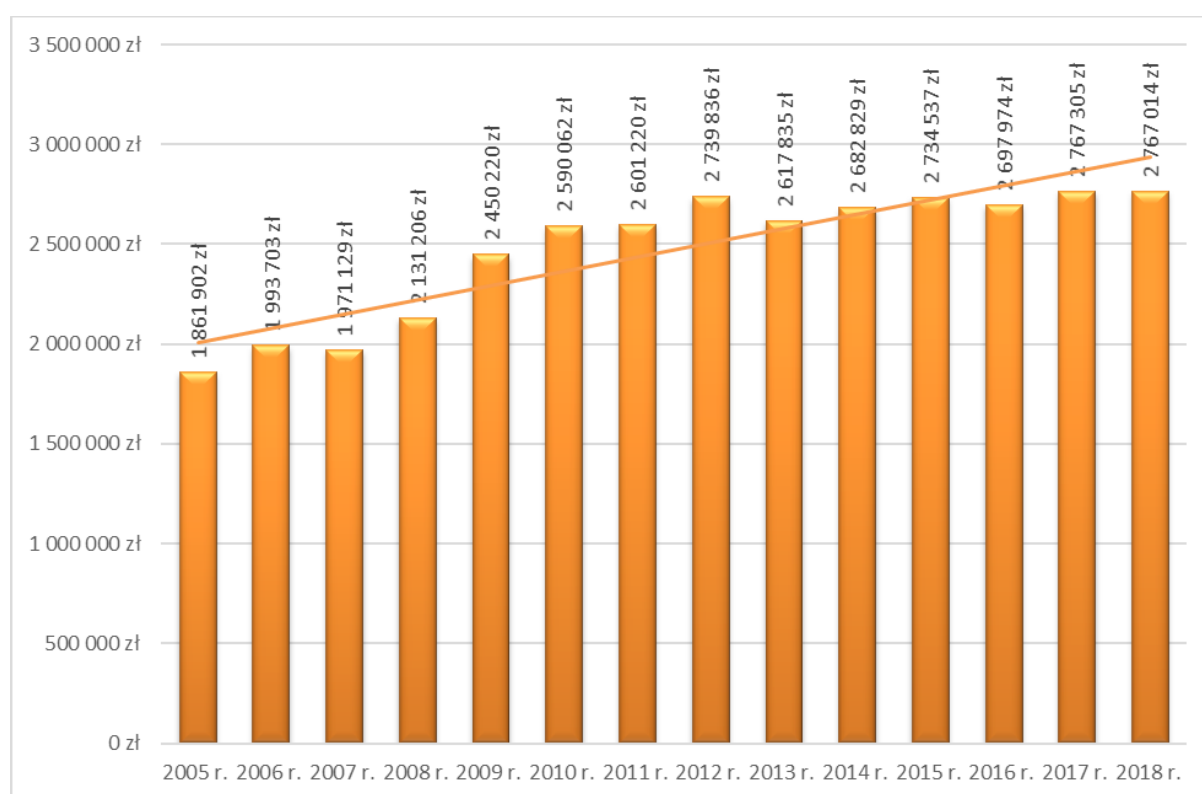
Cofnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

W roku 2018, podobnie jak w latach 2010 – 2017, nie odnotowano żadnego przypadku cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W roku 2009 odnotowano trzy takie przypadki a w roku 2008 dwa przypadki cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (podobnie jak w roku 2004 i 2005).

Dochody uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Miasto Płock za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych przedsiębiorcom, których działalność polega na organizacji przyjęć, a także jednorazowych zezwoleń, uzyskało łączne dochody w wysokości 2.767.014 zł. Jest to porównywalny poziom w stosunku do roku 2017 o (spadek jedynie o 291 zł). W porównaniu do roku 2005 obecna wielkość dochodów stanowi wzrost o 49%.

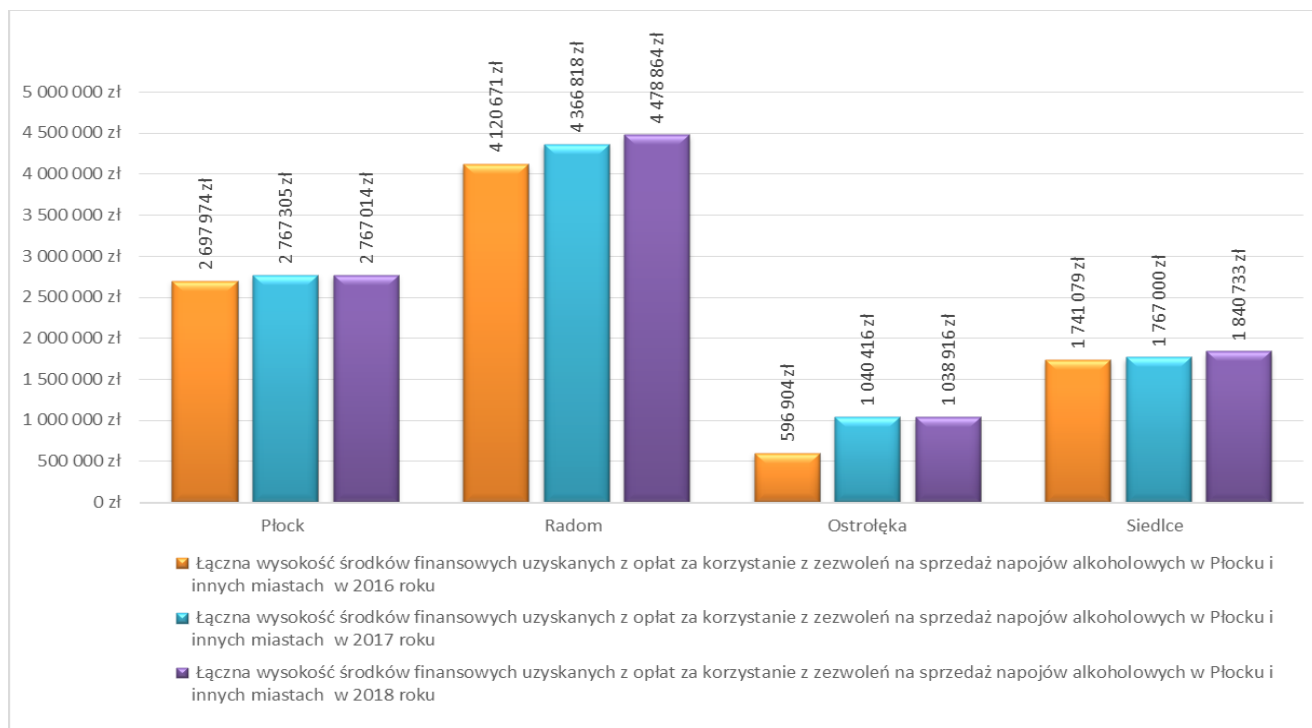
Należy podkreślić, że w kontekście obowiązującego systemu naliczania opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, uzyskiwane dochody są bezpośrednio związane z liczbą punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wartością sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Płocka.

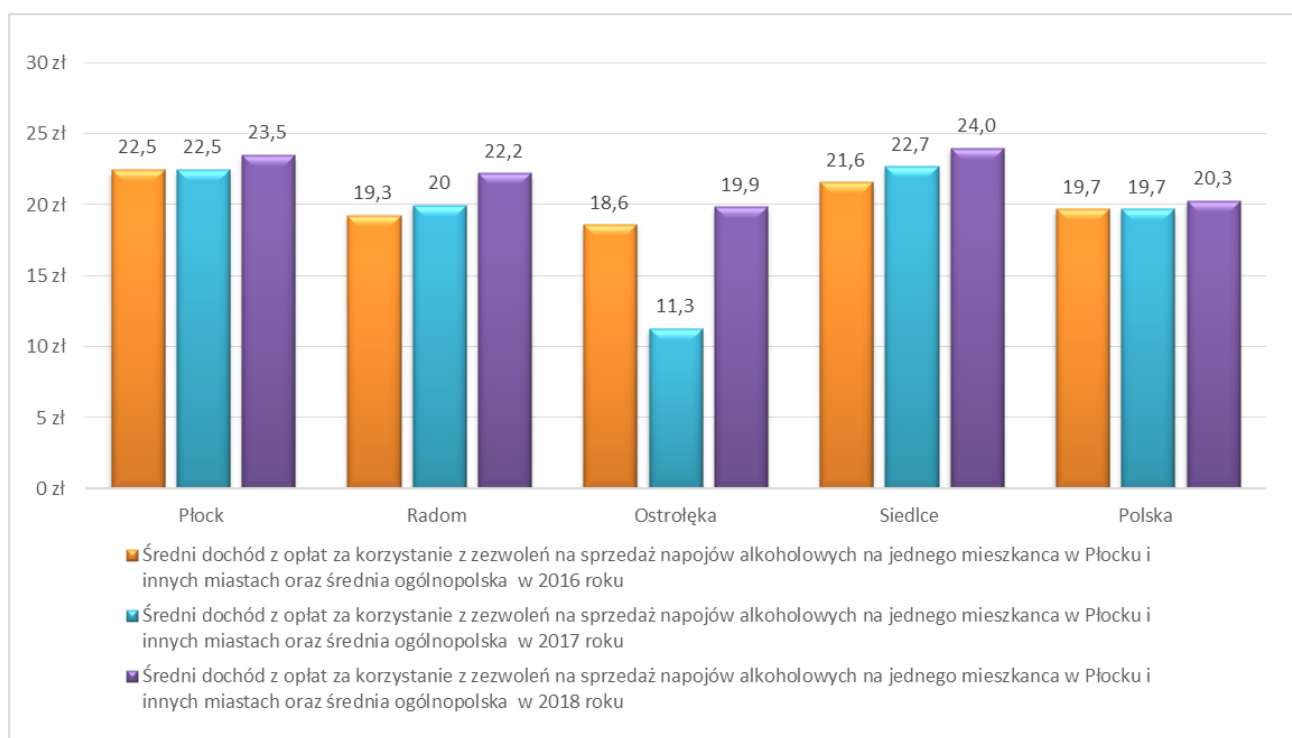
Wykres 8. Łączna wysokość środków finansowych uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2005 – 2018. Linia ciągłą zaznaczono linię trendu

W porównaniu z innymi miastami Płock uzyskuje dochody wyższe niż Siedlce i Ostrołęka i niższe niż Radom, co jest związane z wielkością poszczególnych miast. Jednocześnie porównanie z innymi miastami pokazuje, że w dwóch z analizowanych miast wzrosły dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Największy wzrost odnotowano w Radomiu mniejszy w Siedlcach. W Ostrołęce odnotowano wyraźny wzrost dochodów w 2017 a ostatnie dane z 2018 pokazały roku lekki spadek dochodów.

Wskaźnikiem umożliwiającym porównanie miast o tak różnej liczbie mieszkańców, jest dochód przypadający na jednego mieszkańca (wykres 10). Najwyższy wskaźnik uzyskały Siedlce (24 zł/osobę), tuż za nim ułożył się Płock (23,5 zł). Najniższy dochód odnotowano w Ostrołęce (19,9 zł). W Siedlcach odnotowano najwyższy wzrost o 14%.

Wykres 9 Łączna wysokość środków finansowych uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Płocku i innych miastach w latach 2016 – 2018

Wykres 10. Średni dochód z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na jednego mieszkańca w Płocku i innych miastach oraz średnia ogólnopolska w latach 2016-2018

KONSEKWENCJE ZDROWOTNE WYNIKAJĄCE Z NADUŻYWANIA ALKOHOLU, W TYM UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU

Zaburzenia związane ze spożywaniem alkoholu wywołują szkody zdrowotne u osób pijących, jak również członków ich rodzin. W Płocku funkcjonują podmioty udzielające pomocy osobom nadużywającym alkoholu bądź uzależnionym, które dysponują danymi na temat rozmiarów problemów alkoholowych oraz przemocy w rodzinie.

Dane Poradni Profilaktyki i Leczenia Uzależnień Płockiego Zakładu Opieki Zdrowotnej Spółka z o.o.

Poradnia świadczy usługi w zakresie diagnozy i porad, psychoterapii indywidualnej i grupowej, konsultacji psychiatrycznych. Świadczy usługi na rzecz uzależnionych od alkoholu, hazardzistów, dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób związanych emocjonalnie z kimś uzależnionym lub chcących mu pomóc.

Największą liczbę pacjentów (tabela poniżej) poradnia przyjmowała w latach 1997-2001 (od 1250 do prawie 1500 pacjentów rocznie). Od 2002 roku liczba pacjentów w ciągu roku ustabilizowała się na poziomie nieco powyżej 1000. Natomiast w 2012 roku poradnia przyjęła zdecydowanie mniej pacjentów niż w latach ubiegłych – 729 osób i w 2013 roku liczba przyjęć pozostała na podobnym poziomie – 803 osoby, a w 2014 roku odnotowano dalszy spadek liczby pacjentów – 690 osób. W latach 2015 i 2016 przyjęto bardzo zbliżoną liczbę pacjentów – odpowiednio 683 i 668. W 2017 r. liczba pacjentów wzrosła do 698, natomiast w 2018 r. – znacznie spadła – do 469 osób (tabela poniżej). W 2017 roku liczba pacjentów pierwszorazowych wyniosła 217 osób, natomiast w 2018 r. spadła o 90 osób (do 127 osób). W 2018 r., po jednorocznym wzroście w 2017 roku, odnotowano po raz kolejny, spadek liczby zobowiązanych do leczenia o 39 osób (do 55 osób).

Lata	Pacjenci ogółem	Leczeni po raz pierwszy	Zobowiązani do leczenia
1995 r.	1 057	289	93
1996 r.	1 132	302	124
1997 r.	1 257	343	150
1998 r.	1 366	303	168
1999 r.	1 464	328	270
2000 r.	1 417	334	241
2001 r.	1 354	374	176
2002 r.	1 105	245	134
2003 r.	1 108	206	115
2004 r.	905	191	106
2005 r.	1 070	291	140
2006 r.	1 055	307	115
2007 r.	1 052	x	212
2008 r.	1 029	x	225
2009 r.	1 026	311	263
2010 r.	1 129	384	248

2011 r.	1 067	361	186
2012 r.	729	165	187
2013 r.	803	246	71
2014 r.	690	206	112
2015 r.	683	163	99
2016 r.	668	194	62
2017 r.	698	217	94
2018 r.	469	127	55

Tabela 2. Liczba pacjentów ogółem, leczonych po raz pierwszy i zobowiązanych w latach 1995 – 2018
x – brak danych

W stosunku do poprzedniego roku nieco wzrósł (do niemal 7%) odsetek najmłodszych pacjentów – w wieku 19-29 lat. W latach 2012 i 2013 wynosił on 12%, w 2014 – 11%, w 2015 - 10%, w 2016 – 7%, a w 2017 r. – 4%. W 2018 roku kobiety stanowiły 19% pacjentów Poradni (do 2016 r. odsetek ten stanowił 19-21%, natomiast w 2017 r. spadł do 14%).

W 2014 roku z pomocy w związku ze współuzależnieniem skorzystało w sumie 77 osób (w tym 5 mężczyzn). W 2015 roku ogólna liczba klientów z problemem współuzależnienia wzrosła do 98 osób (w tym 5 mężczyzn), a w 2016 zmalała do 58 (w tym 10 mężczyzn). W 2017 odnotowano kolejny spadek, do 40, liczby leczonych osób współuzależnionych, natomiast w 2018 r. – po raz pierwszy od trzech lat – wzrost do 45 osób.

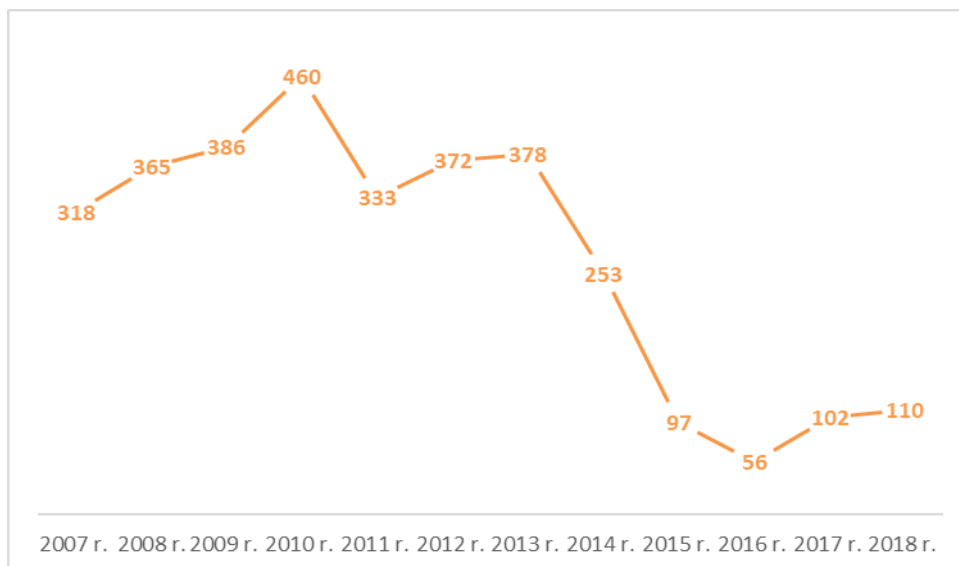
Dane z Pododdziału Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych Płockiego Zakładu Opieki Zdrowotnej Spółka z o.o.

Pododdział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych prowadzi leczenie farmakologiczne i diagnostyczne osób z zespołem abstynencyjnym oraz motywowanie do dalszej terapii uzależnienia.

Ogółem w 2018 r. hospitalizowano 527 osób uzależnionych od alkoholu (w 2017 r. – 455 osób, w 2016 – 409, w 2015 – 514, a w 2014 – 484 osoby), w tym 451 mężczyzn (w 2017 r. – 382, w 2016 – 409, w 2015 – 451, a w 2014 r. – 447). Od 2007 roku proporcje między hospitalizowanymi kobietami i mężczyznami utrzymywały się na stałym poziomie, a mężczyźni stanowili około 90% wszystkich pacjentów, w 2017 r. odsetek kobiet wzrósł do 16%. W 2018 r. wśród pacjentów pododdziału było 14% kobiet i 86% mężczyzn.

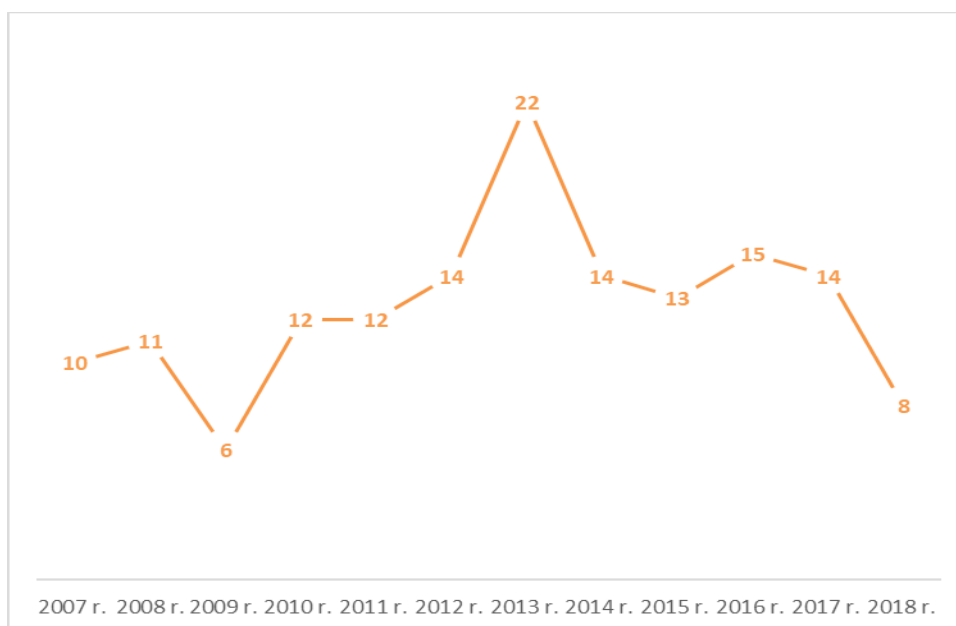
Od 2014 roku, w porównaniu z latami poprzednimi, wyraźnie zmalała liczba pacjentów bezdomnych (12 osób), podczas gdy w latach 2011-2013 takich osób było powyżej 30. W 2018 roku osób pacjentów bezdomnych lub bez zameldowania było 17.

Wykres poniżej przedstawia liczbę pierwszorazowych hospitalizacji od 2007 r. Jak widać, po wyraźnym spadku w 2011 roku, w latach 2014-2016 postępuje tendencja spadkowa liczby przyjęć pierwszorazowych. W 2017 r., po raz pierwszy od kilku lat, zanotowano wzrost liczby pacjentów pierwszorazowych do 102 osób (21 kobiet i 81 mężczyzn), podobnie było w 2018 r. – do 110 osób (w tym liczba kobiet spadła do 18, podczas gdy liczba mężczyzn wzrosła do 92).

Wykres 11 Liczba pacjentów pierwszorazowych w latach 2007 - 2018

Niektórzy pacjenci na Pododdział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych kierowani są w wyniku sądowego zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do leczenia odwykowego (wykres poniżej). Jak widać, po chwilowym wzroście w 2013 roku, liczba tych pacjentów utrzymuje się na podobnym poziomie kilkunastu osób w ciągu roku, a w 2018 r. spadła do 8 osób.

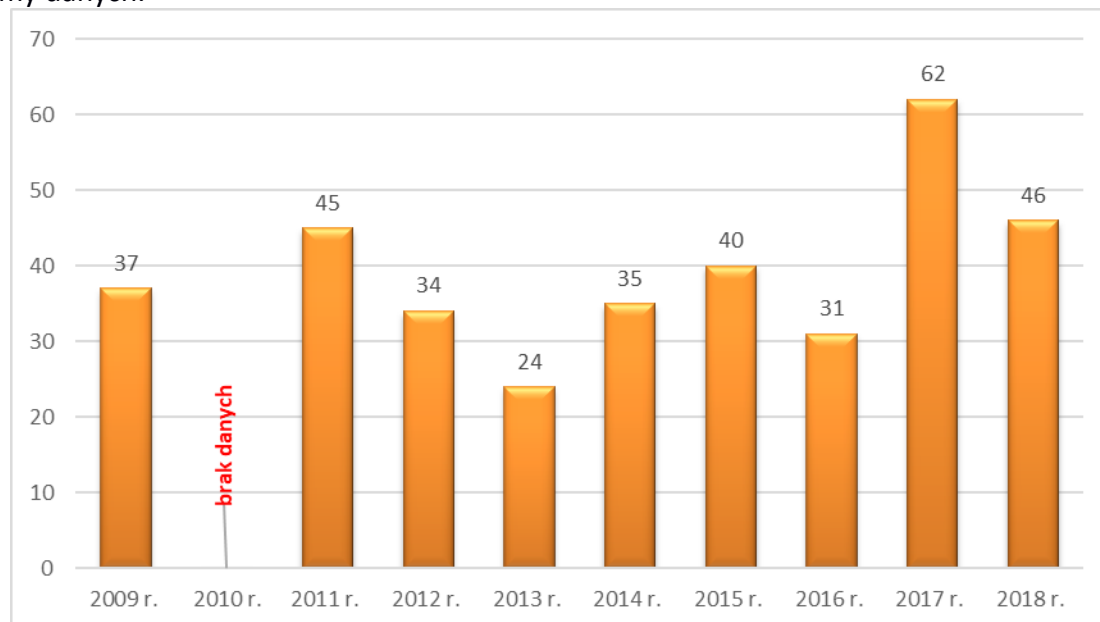

Wykres 12 Liczba osób skierowanych na leczenie decyzją sądu w latach 2007 - 2018

Dane Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Płocku

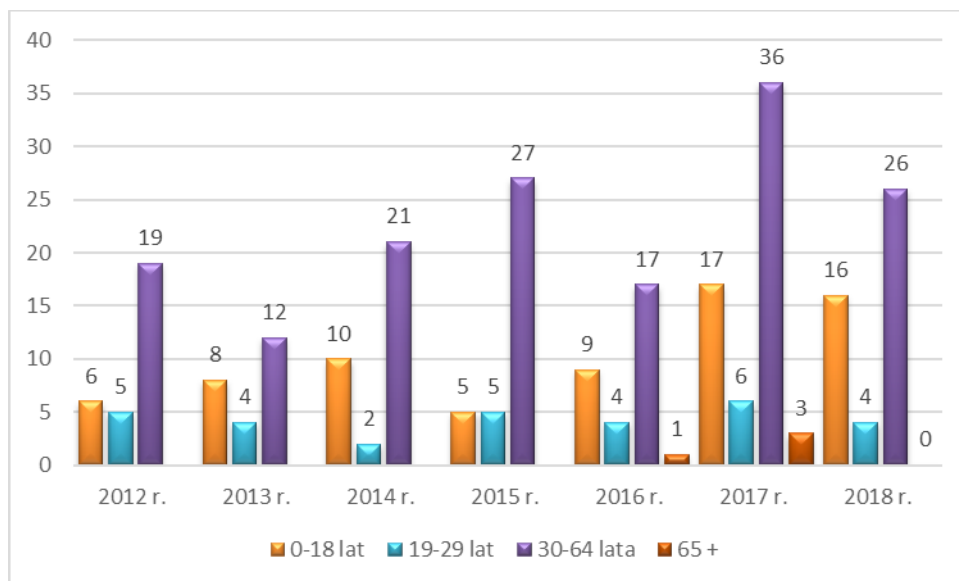
W roku 2018 w Wojewódzkim Szpitalu Zespołowym w Płocku z powodu zatrucia alkoholowego leczono 46 osób (w 2017 r. – 62 osoby, w 2016 r. – 31 osób, w 2015 - 40 osób). Zestawienie danych z lat 2009-2016 wskazuje na niewielkie wahania trendu liczby przyjęć z powodu zatrucia alkoholowego (od 24 osób w 2013 do 45 osób w 2011 roku). Rok 2017 był

pod tym względem wyjątkowy – z powodu zatrucia leczono dwukrotnie więcej osób niż w 2016 r. i jest to liczba najwyższa w analizowanym okresie. W 2018 r. liczba leczonych osób ponownie spadła do poziomu sprzed 2017 r. W 2009 i 2011 roku odnotowano po 1 zgonie, w 2012 i 2014 roku zmarło po 6 osób, w 2015 – 2 osoby, a w 2016, 2017 oraz 2018 r. – 3 osoby. W 2013 roku nie odnotowano żadnego zgonu z powodu zatrucia alkoholem a za 2010 rok nie mamy danych.

Wykres 13 Liczba pacjentów przyjętych z powodu zatrucia alkoholem w latach 2009 - 2018

Od roku 2012 i 2013, dane przekazane z Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego zawierają informacje na temat wieku pacjentów, a od 2013 – również na temat ich płci. Jak widać na poniższym wykresie, w 2015 roku spadła liczba nieletnich przyjętych do szpitala z zatruciem alkoholowym, a w latach 2013 – 2015 rosła liczba najstarszych pacjentów (powyżej 30 roku życia). Natomiast w 2016 roku wzrosła liczba najmłodszych, a spadła liczba najstarszych pacjentów. W 2018 roku, wśród pacjentów było 14 kobiet (w 2017 – 10, w 2016 – 4, w 2017 – 10, w 2015 – 13, a w 2014 – 14 i w 2013 roku – 8). W 2017 r. w każdej kategorii wiekowej wzrosła liczba osób osiągając najwyższe zakresy w porównywanym okresie. W 2018 r. zmieniono podział w 2 najmłodszych kategoriach wiekowych na 0-17 oraz 18-29. Można jednak stwierdzić, że w porównaniu z poprzednim rokiem, liczba pacjentów spadła w każdej kategorii wiekowej.

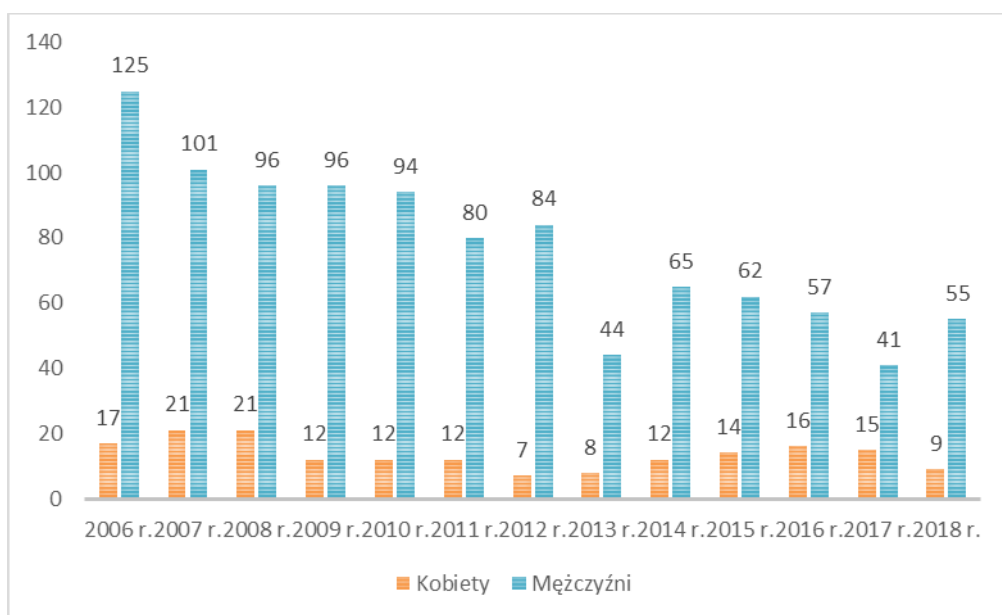

Wykres 14. Liczba pacjentów z zatruciem alkoholowym w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2012 – 2018. W 2018 r. zmieniono podział w 2 najmłodszych kategoriach wiekowych na 0-17 oraz 18-29.

Dane Wojewódzkiego Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gostyninie – Zalesiu.

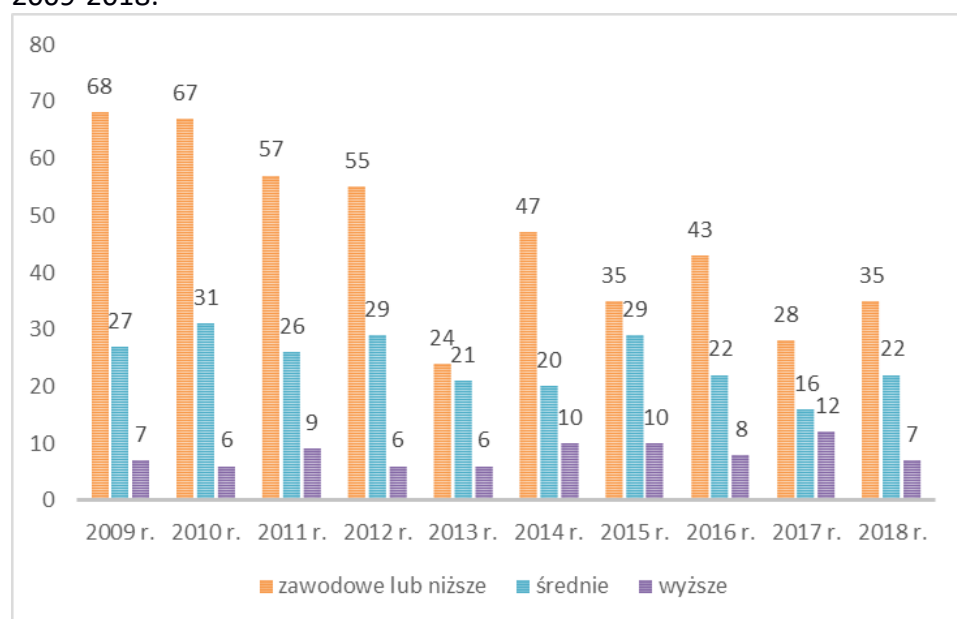
Podobnie jak w latach poprzednich mieszkańcy Płocka uzależnieni od alkoholu podejmowali również leczenie w Wojewódzkim Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gostyninie – Zalesiu. Prowadzony jest tam Całodobowy Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, który realizuje podstawowy program psychoterapii uzależnienia od alkoholu, mający na celu wyposażenie pacjentów w wiedzę i umiejętności potrzebne do zachowania abstynencji. Leczenie na tym oddziale ma charakter psychoterapii grupowej i indywidualnej. Z kolei Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych prowadzi leczenie pacjentów uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Poniższy wykres przedstawia liczbę mieszkańców Płocka uzależnionych od alkoholu korzystających z leczenia w Gostyninie – Zalesiu na przestrzeni ostatnich 13 lat. Od 2006 do 2013 roku, ogólna liczba osób leczonych w Szpitalu systematycznie malała (142 osoby w 2006 roku i 52 osoby w roku 2013), by w 2014 roku wzrosnąć do 77 osób. W 2015 roku liczba pacjentów pozostała na podobnym poziomie (76 osób), a w 2016 była nieznacznie niższa – 73 osoby. W 2017 r. liczba pacjentów z Płocka po raz kolejny zmalała do 56 osób. W 2018 r. liczba pacjentów po raz pierwszy od 2013 wzrosła – do 64 osób. Wśród hospitalizowanych niezmiennie dominują mężczyźni, chociaż ich proporcja w stosunku do kobiet systematycznie maleje. W 2013 r. stanowili oni 85% ogółu pacjentów, w 2014 – 84% a w 2015 – 82% i w 2016 – 78%. W 2017 r. odsetek mężczyzn ponownie zmalał do 73%, natomiast w 2018 r. wzrósł do 86%).

Wykres 15. Mieszkańcy Płocka z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu leczeni w szpitalu Gostyninie – Zalesiu w latach 2006 – 2018

W 2018 roku, podobnie jak w poprzednich latach, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym lub niższym (podstawowym lub gimnazjalnym). Na poniższym wykresie pokazano dane dotyczące wykształcenia pacjentów szpitala przyjętych w latach 2009-2018:

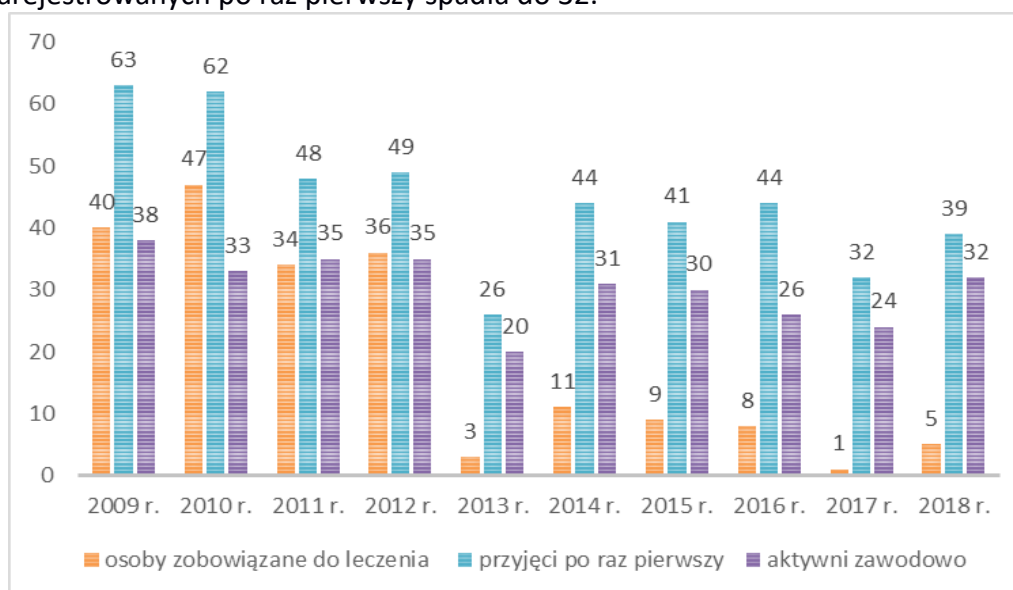

Wykres 16. Pacjenci uzależnieni od alkoholu według wykształcenia przyjęci w latach 2009 – 2018

Jak widać na poniższym wykresie, w latach 2013-2018, w porównaniu z wcześniejszym okresem, znacznie mniej było pacjentów zobowiązanych do leczenia odwykowego. W 2017 r. była to tylko 1 osoba, w 2018 r. ich liczba wzrosła do 5.

W przypadku pacjentów pierwszorazowych największe ich liczby odnotowano w latach 2009-2012 (48-63 osoby). W 2013 nastąpił zdecydowany spadek – do 26 osób, ale wiązał się on z ogólnie mniejszą liczbą pacjentów zarejestrowanych w szpitalu. Od 2014 r. ich

liczba utrzymuje się na podobnym poziomie 39-44 osób, za wyjątkiem 2017 r., kiedy liczba osób zarejestrowanych po raz pierwszy spadła do 32.

Wykres 17. Pacjenci uzależnieni od alkoholu przyjęci w latach 2009 – 2018 według poszczególnych kategorii – zobowiązani do leczenia odwykowego, pierwszorazowi, aktywni zawodowo

Dane Ośrodka Medyczno-Psychologicznego „VIDE”

W 2018 r. w Poradni leczenia uzależnień ośrodka Vide z powodu używania alkoholu leczonych było 196 mieszkańców Płocka (w 2017 r. – 129), w tym 153 mężczyzn (78% ogółu pacjentów) oraz 43 kobiety (22%). Brak danych na temat osób leczonych po raz pierwszy, w 2017 r. zarejestrowano w sumie 15 osób, w tym 12 mężczyzn i 3 kobiety (80% mężczyzn i 20% kobiet). W poradni w wyniku zobowiązania ich przez sąd do podjęcia leczenia odwykowego leczyło się 26 osób (w 2017 r. – 15), w tym 6 kobiet i 20 mężczyzn.

W poradni leczyło się w 2018 r. w sumie 49 osób współuzależnionych (w 2017 r. – 27 osób), w tym 47 kobiet oraz 2 mężczyzn. Zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn przeważali pacjenci w wieku 30-64 lata. (35 kobiet i 2 mężczyzn).

W ośrodku Vide prowadzony jest także Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu, w którym w 2018 r. leczono w sumie 63 osoby (w 2017 r. – 80 osób), w tym 22 kobiety (35%) i 41 mężczyzn (65%). Pierwszorazowi pacjenci stanowili większość osób leczonych – 21 kobiet i 33 mężczyzn.

W 2018 r. w oddziale dziennym leczono w sumie 10 osób zobowiązanych przez sąd do podjęcia leczenia odwykowego (w 2017 r. – 8 osób), w tym 5 kobiet i 5 mężczyzn.

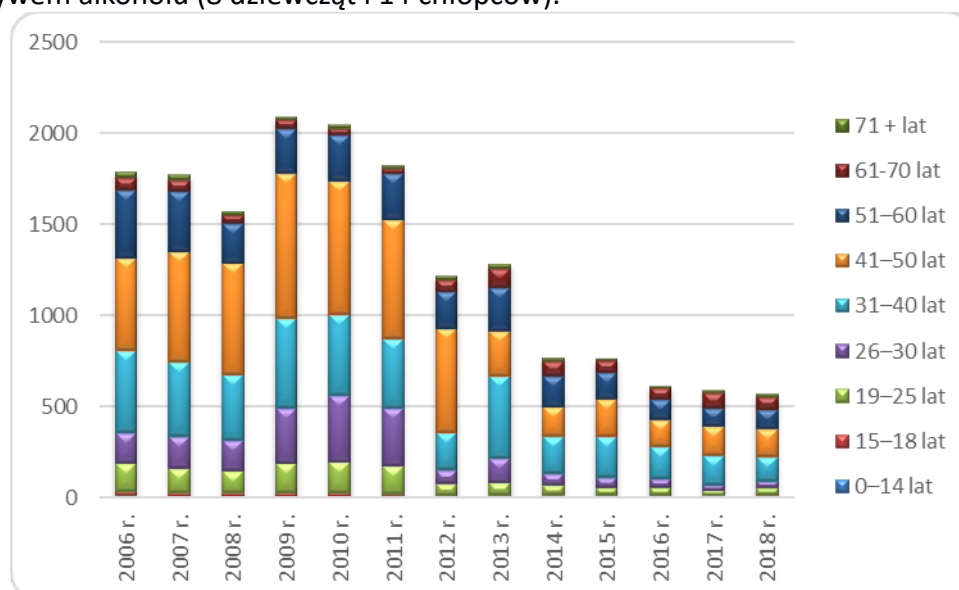
Dane Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Płocku

Według danych otrzymanych z Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Płocku (dane dotyczą nie tylko mieszkańców Płocka), w roku 2018 podjęto interwencję wobec 934 osób będących pod wpływem alkoholu (w 2017 r. – wobec 831 osób, w 2016 r. wobec 998 osób, w 2015 wobec 1171 osoby), w tym do 763 mężczyzn i 171 kobiet. Poniższe wykresy zawierają zestawienie informacji na temat wieku kobiet i mężczyzn, wobec

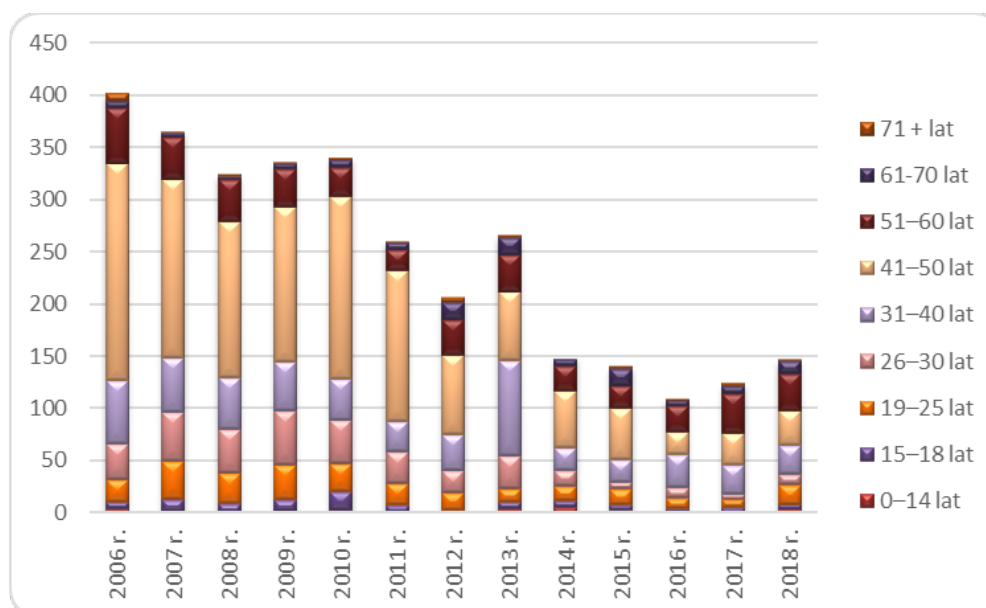
których pogotowie interweniowało w latach 2006-2018. W danych nie zostały uwzględnione wszystkie osoby pod wpływem alkoholu, wobec których pogotowie interweniowało, ponieważ wiek był „trudny do ustalenia” (w 2018 r. w przypadku 25 kobiet i 194 mężczyzn).

W latach 2009-2017 systematycznie malała liczba pacjentów Pogotowia będących pod wpływem alkoholu, w 2018 r. wzrosła po raz pierwszy od lat. Szczególnie widoczne jest zmniejszanie się liczby pacjentów w młodszych grupach wiekowych: mężczyzn do 50 roku życia i kobiet do 40 roku życia (tendencja ta jest widoczna również w 2018 r. ponieważ pomimo wzrostu liczby osób, w szczególności mężczyzn, pod wpływem alkoholu, bardzo liczna była grupa osób, wobec których trudno było określić wiek).

Do pijanych dzieci i nastolatków (do 18 roku życia) Pogotowie Ratunkowe w 2015 roku wyjeżdżało 18 razy, czyli rzadziej niż w poprzednich latach (w 2014 roku - 23 razy i w 2013 - 22 razy). W 2016 roku odnotowano dalszą tendencję spadkową – 13 interwencji wobec nieletnich, w 2017 r. podjęto interwencję wobec 14, a w 2018 r. - 22 nastolatków będących pod wpływem alkoholu (8 dziewcząt i 14 chłopców).

Wykres 18. Mężczyźni – pacjenci Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w latach 2006-2018

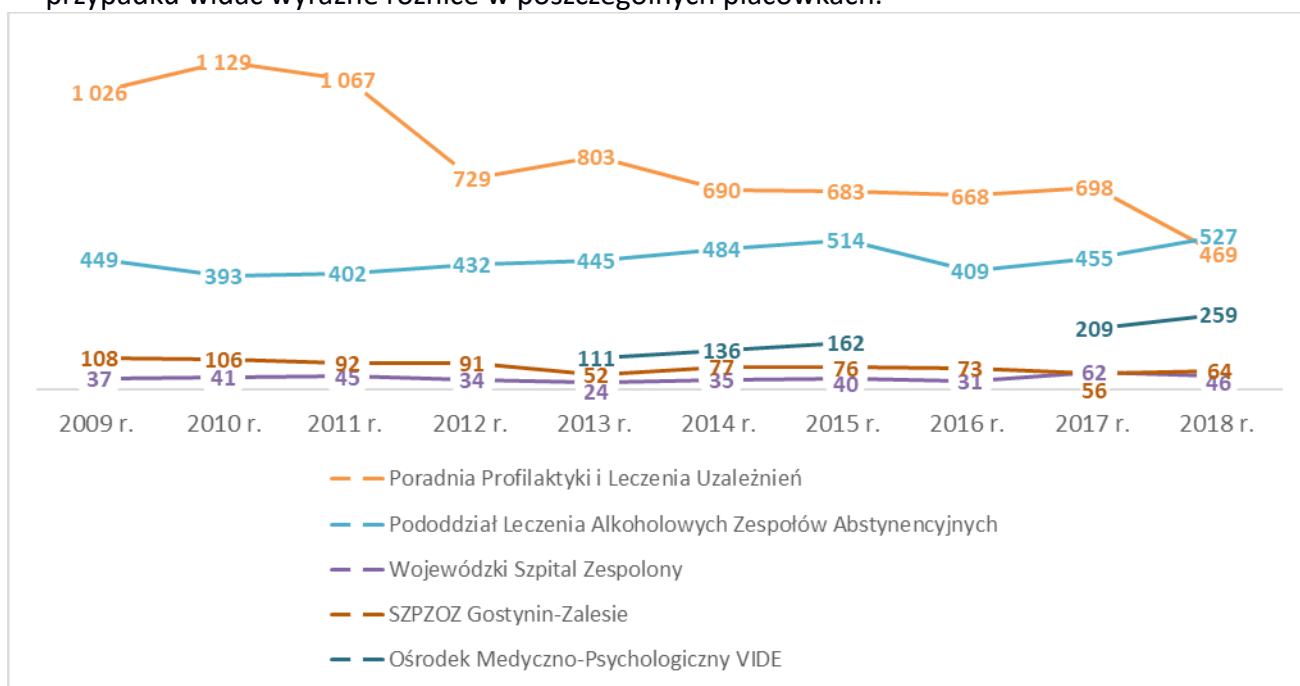

Wykres 19. Kobiety – pacjentki Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w latach 2006-2018

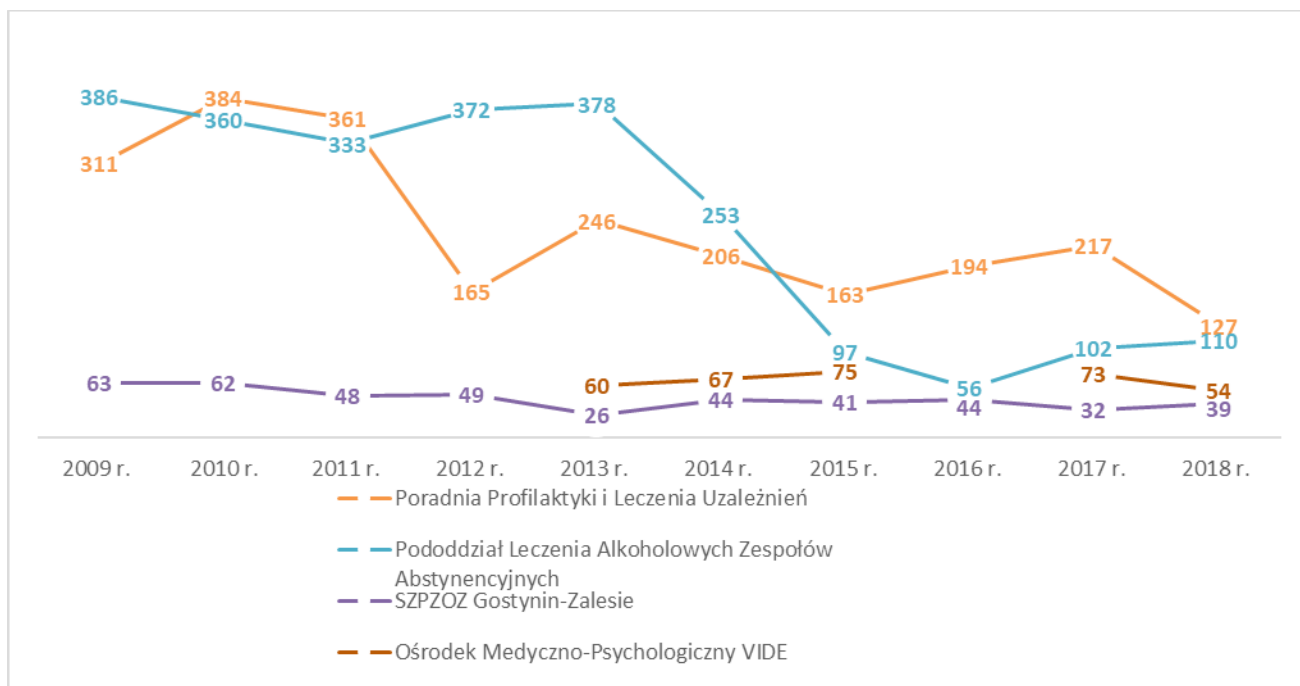
Podsumowanie danych na temat przyjęć pacjentów z problemem alkoholowym w placówkach specjalistycznych w Płocku

Poniższy wykres przedstawia zestawienie danych z lat 2009-2018 z pięciu, wyżej wymienionych placówek leczniczych Płocka (z wyjątkiem Pogotowia Ratunkowego). W 2018 roku wzrosła ogólna liczba pacjentów, natomiast nie zanotowano jasnych tendencji w poszczególnych placówkach, np. w Płockim Zakładzie Opieki Zdrowotnej w poradni zanotowano wyraźny spadek liczby pacjentów, natomiast w Pododdziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych – wyraźny wzrost.

W 2018 roku przyjęto natomiast zdecydowanie mniej pacjentów, którzy po raz pierwszy trafili na leczenie z powodu nadużywania alkoholu, jednak również w tym przypadku widać wyraźne różnice w poszczególnych placówkach.

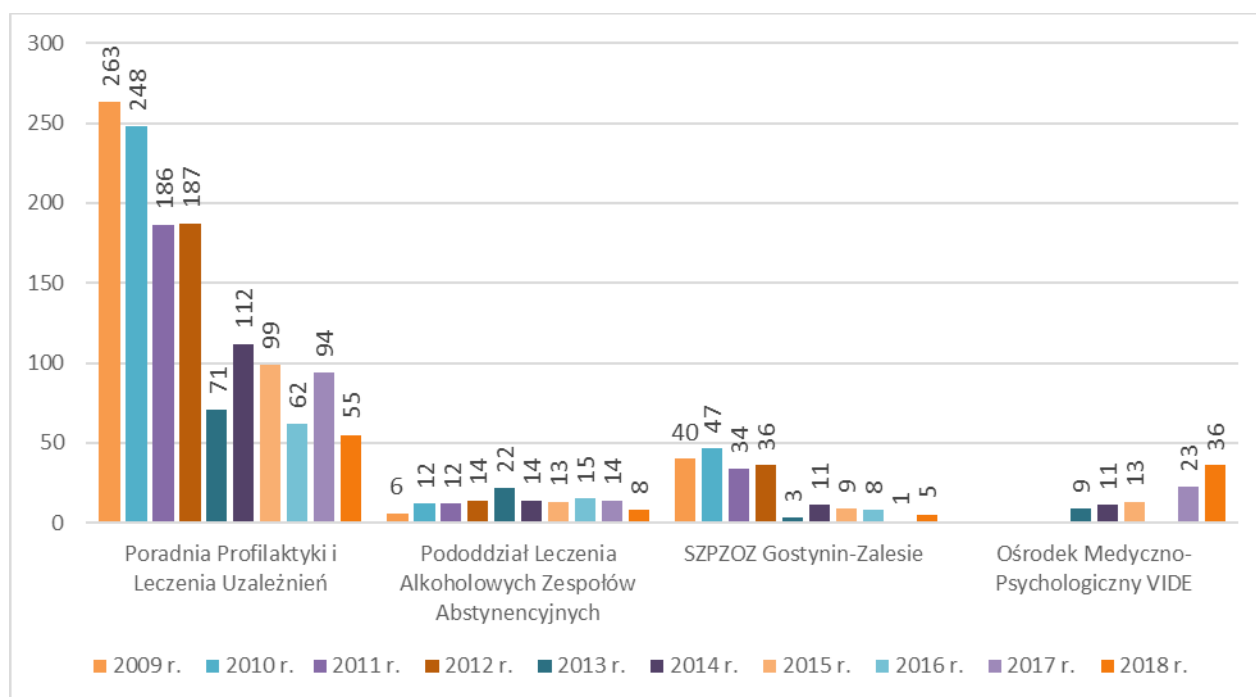

Wykres 20. Pacjenci leczeni z powodu problemów alkoholowych – podsumowanie

Wykres 21. Pacjenci leczeni po raz pierwszy z powodu problemów alkoholowych – podsumowanie

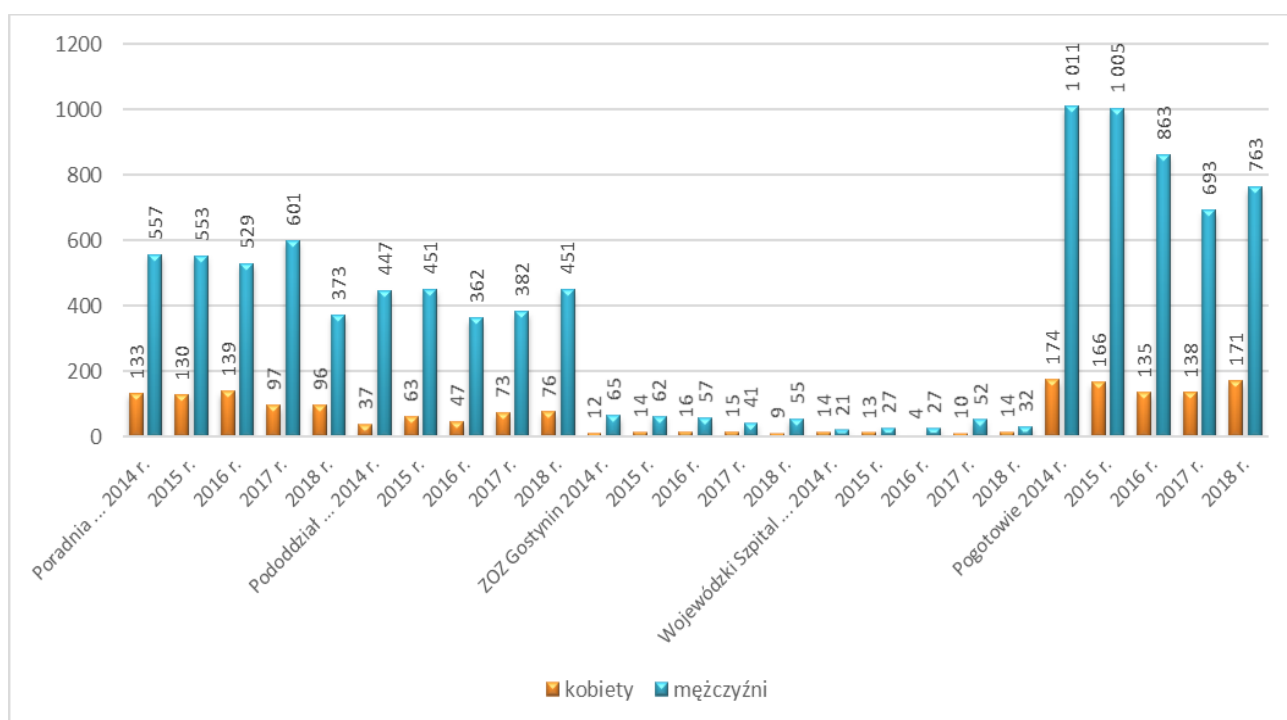
W porównaniu z latami poprzednimi w dwóch placówkach spadła liczba pacjentów przyjmowanych na leczenie z nakazu sądowego (Poradnia Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Płocku – znaczący spadek i Pododdział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych). Wzrost liczby osób leczonych w wyniku zobowiązania przez sąd nastąpił w SZPZOZ Gostynin-Zalesie oraz Ośrodku Medyczno-Psychologicznym VIDE.

Wykres 22. Pacjenci zobowiązani do leczenia z powodu problemów alkoholowych – podsumowanie

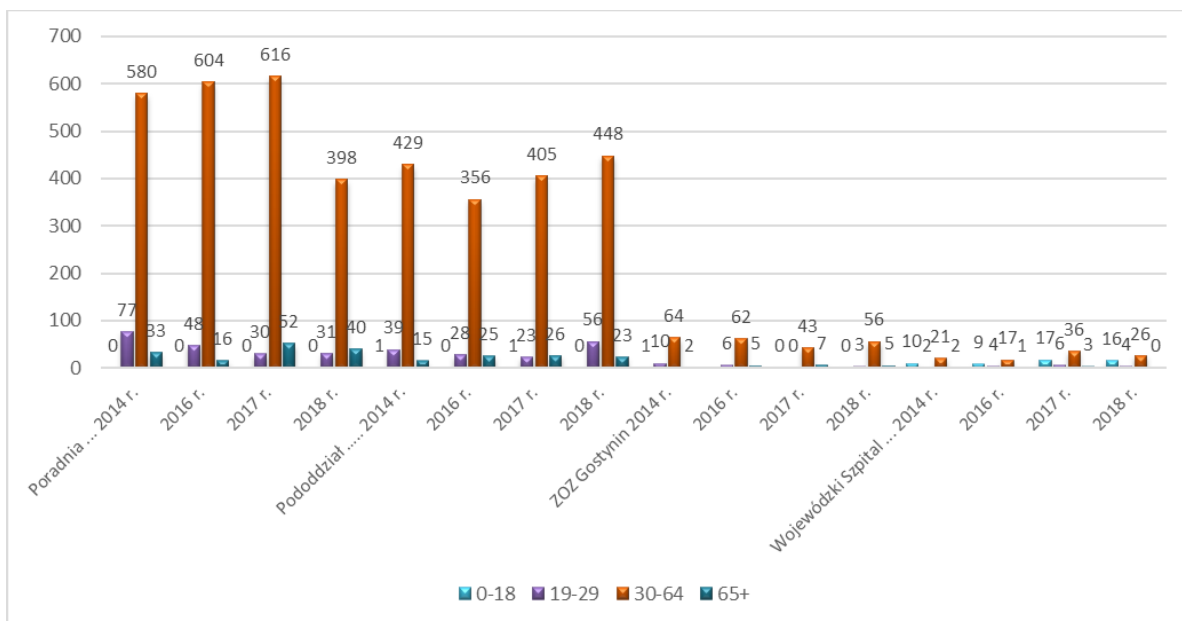
Od 2014 roku, płockie placówki zajmujące się leczeniem osób nadużywających alkoholu zaczęły dostarczać dane zgromadzone w sposób umożliwiający więcej, niż w latach poprzednich, porównań między nimi.

I tak, jak widać na poniższym wykresie, między placówkami występują wyraźne różnice w proporcji leczonych kobiet i mężczyzn. Kobiety leczone w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Płocku z powodu nadużywania alkoholu w 2014 roku stanowiły ok. 40% wszystkich pacjentów przyjętych w związku z problemem alkoholowym. Proporcjonalnie najmniej kobiet, bo tylko 8% ogólnej liczby pacjentów, było natomiast w Pododdziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych Płockiego Zakładu Opieki Zdrowotnej. W 2018 r. proporcje w poszczególnych placówkach nie są aż tak zróżnicowane – największy odsetek kobiet (30%) leczono w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym, w poradni w Płocku – 20%, w pododdziale oraz w ZOZ w Gostyninie – 14%, natomiast w pogotowiu – 18%.

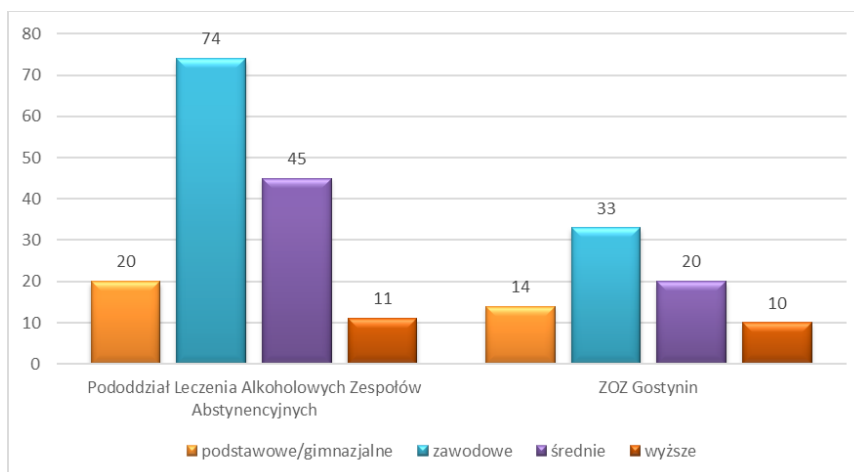
Wykres 23. Struktura płci pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w latach 2014-2018

Porównanie wieku pacjentów poszczególnych placówek w latach 2014-2018 (wykresy poniżej) wskazuje, że najczęściej przedstawiciele najmłodszej grupy wiekowej (do 19 roku życia) trafia do Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w związku z zatruciem alkoholowym (35% wszystkich pacjentów). Młodzi dorośli (19-29 lat) w 2014 i 2016 roku proporcjonalnie częściej trafiali do Poradni Profilaktyki i Leczenia Uzależnień lub do Szpitala w Gostyninie (odpowiednio 11% i 13% wszystkich pacjentów), niż do innych placówek, natomiast w 2017 r. największy odsetek osób w tej grupie wiekowej trafiał do Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego (9,7%). W 2018 r. najwyższy odsetek młodych dorosłych (10,6%) zanotowano w Pododdziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych Płockiego Zakładu Opieki Zdrowotnej.

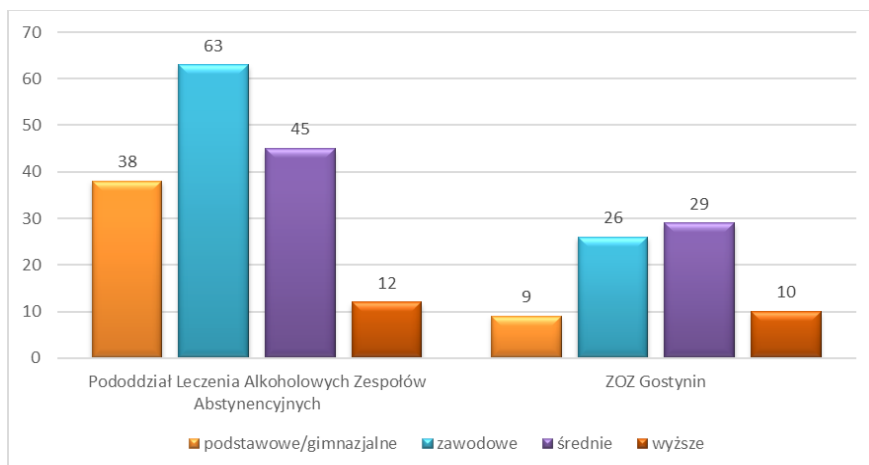

Wykres 24. Struktura wieku pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w latach 2014 oraz 2016-2018

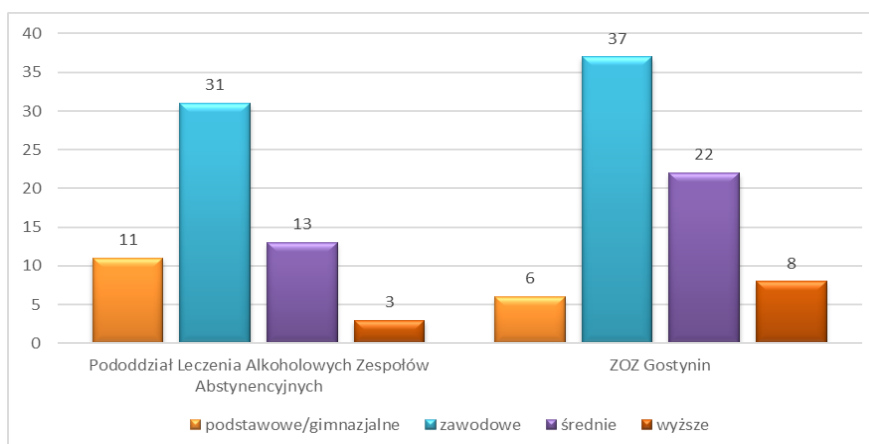
Dane na temat wykształcenia i statusu zawodowego pacjentów zostały zebrane jedynie w Pododdziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych Płockiego Zakładu Opieki Zdrowotnej Spółka z o.o. oraz Wojewódzkim Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gostyninie – Zalesiu. Jak widać na poniższych wykresach, struktura wykształcenia pacjentów obu placówek jest podobna, chociaż w 2014 r. oraz w latach 2016-2018 w obu placówkach dominowały osoby z wykształceniem zawodowym, a w 2015 w Gostyninie było najwięcej osób z wykształceniem średnim.

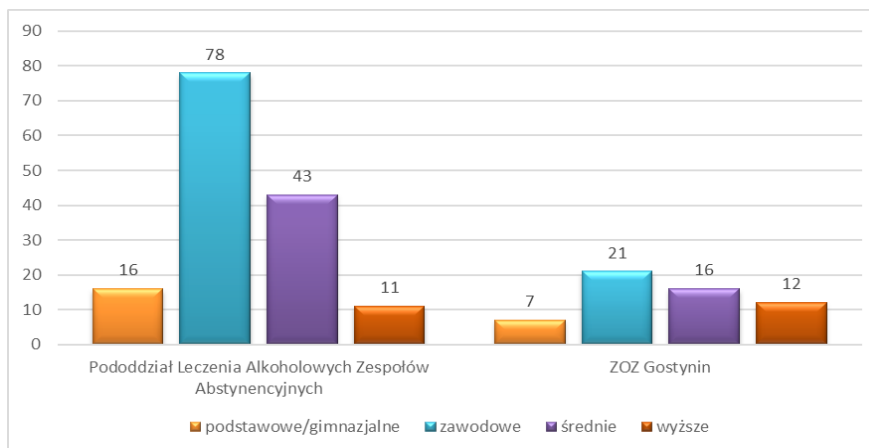
Wykres 25. Struktura wykształcenia pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2014 roku

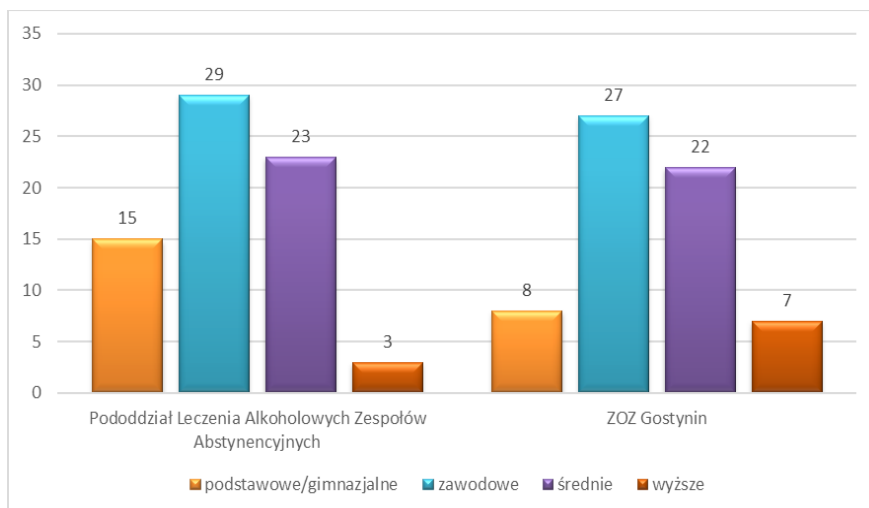
Wykres 26. Struktura wykształcenia pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2015 roku

Wykres 27. Struktura wykształcenia pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2016 roku

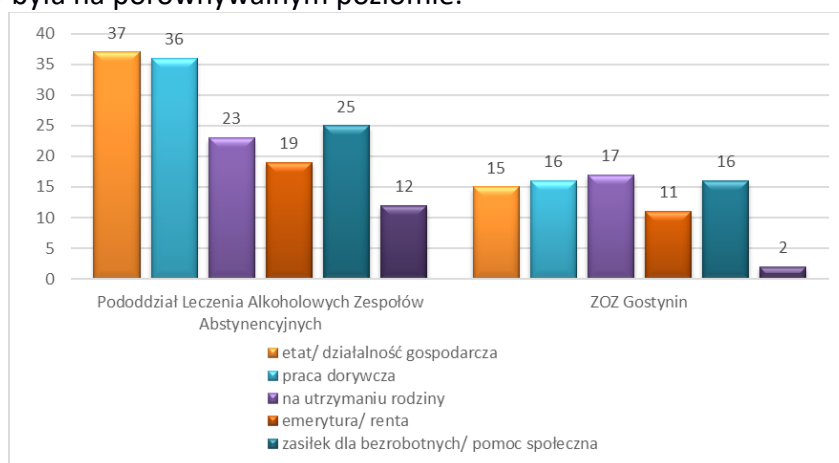

Wykres 28. Struktura wykształcenia pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2017 roku

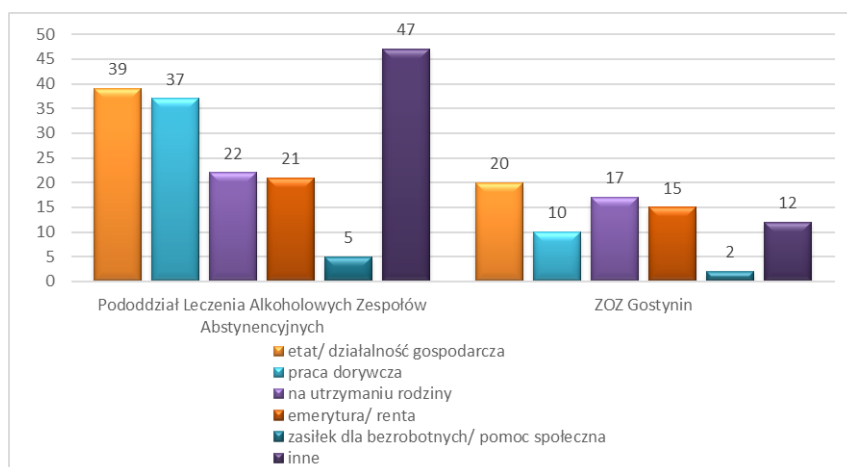

Wykres 29. Struktura wykształcenia pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2018 roku

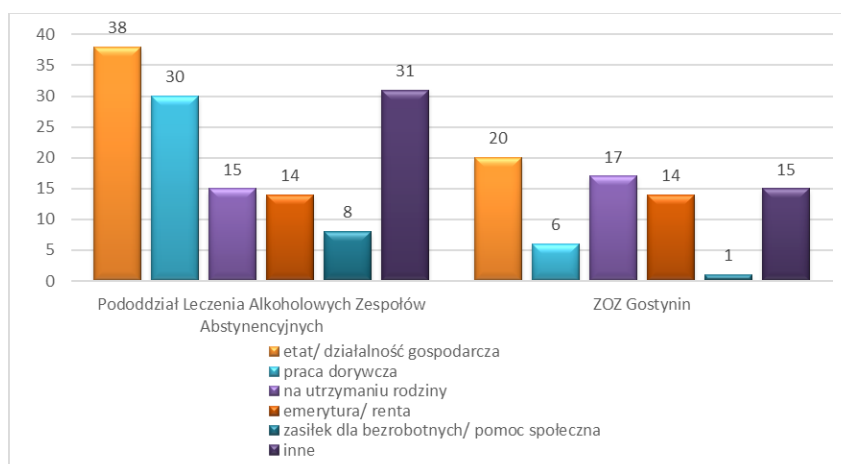
Natomiast porównanie źródeł utrzymania pacjentów wskazuje, że w Gostyninie proporcja pacjentów pozostających na utrzymaniu rodziny była znacznie wyższa niż w Pododdziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych, z wyjątkiem 2018 r., kiedy była na porównywalnym poziomie.

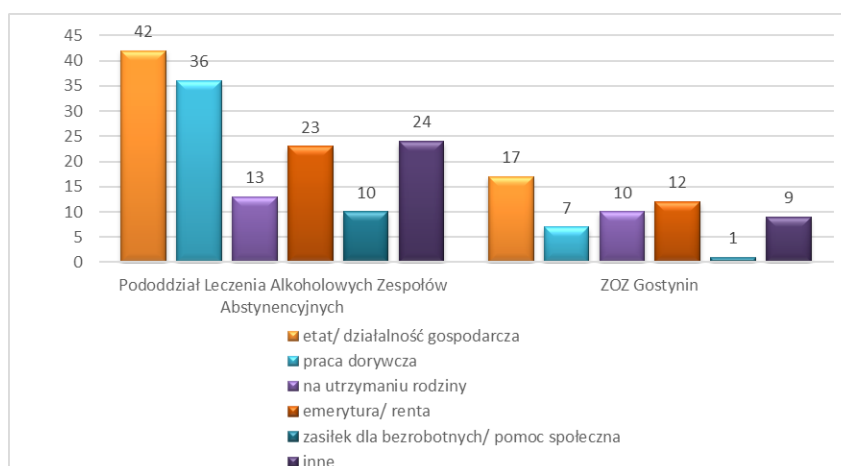
Wykres 30. Źródła utrzymania pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2014 roku

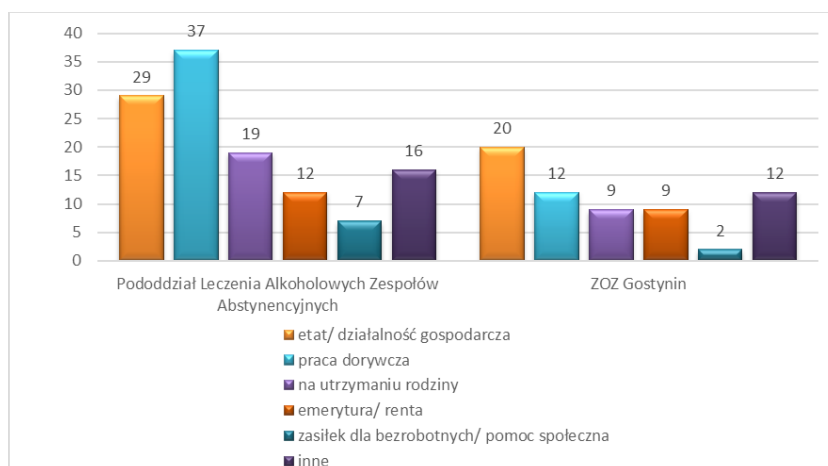
Wykres 31. Źródła utrzymania pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2015 roku

Wykres 32. Źródła utrzymania pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2016 roku

Wykres 33. Źródła utrzymania pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2017 roku

Wykres 34. Źródła utrzymania pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2018 roku

Środki finansowe przeznaczone na dofinansowanie działalności leczniczej

Zestawienie informacji z ankiet PARPA G1 wskazuje, że w 2018 roku, podobnie jak w roku poprzednim, w Płocku w ramach gminnego programu nie finansowano działań mających zwiększyć pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych (ostatnio w 2015 roku przeznaczono na to 4% tych środków).

- IV -

KONSEKWENCJE PRAWNE I SPOŁECZNE ZWIĄZANE Z NIEWŁAŚCIWYM UŻYCIEM ALKOHOLU

Dane gromadzone na poziomie ogólnopolskim za pośrednictwem Komendy Głównej Policji pokazują dodatnią korelację pomiędzy spożywaniem alkoholu a popełnianiem przestępstw i wykroczeń.

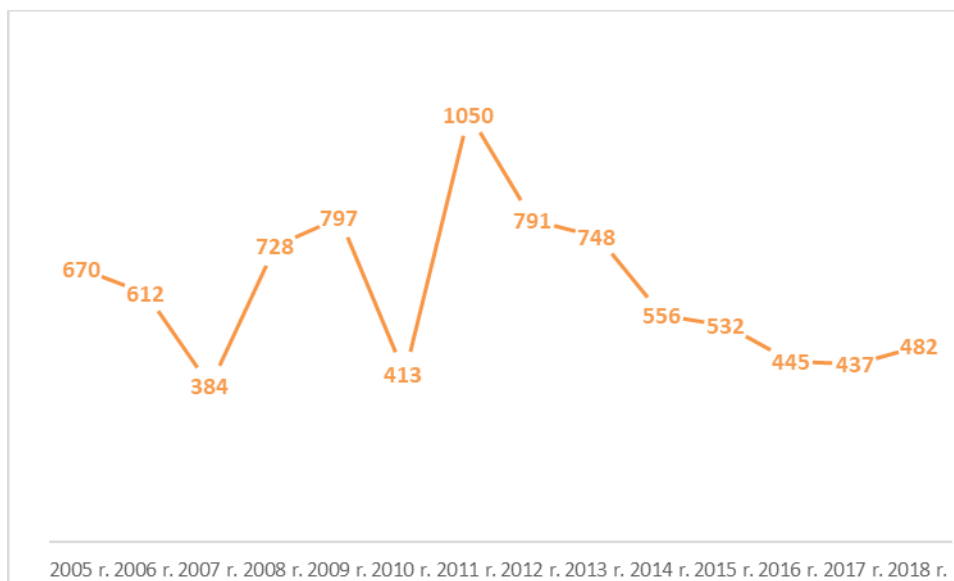
Jest kilka modeli wyjaśniających relacje między alkoholem a zachowaniami łamiącymi normy prawne i społeczne, zwraca się w nich uwagę na psychoaktywną właściwość alkoholu i wpływ na obniżenie samokontroli, impulsywność i trudność w przewidywaniu konsekwencji swoich zachowań.

Wśród nich do szczególnie uciążliwych ze względu na swoje złożone konsekwencje należy zjawisko przemocy w rodzinie. Już samo spożywanie alkoholu, a nie wbrew powszechnym przekonaniom tylko i wyłącznie uzależnienie od niego, jest wiodącym czynnikiem towarzyszącym występowaniu przemocy w rodzinie i z tego względu przemoc domowa znajduje się na mapie polskich problemów alkoholowych. Z jednej strony alkohol poprzez swoje psychoaktywne biologiczne oddziaływanie ułatwia stosowanie przemocy (zmniejsza mechanizmy kontroli, zaburza ocenę sytuacji), a z drugiej strony ofiary przemocy częściej sięgają po alkohol w celu złagodzenia emocjonalnych skutków doświadczania przemocy.

Dane Straży Miejskiej w Płocku

Kontrola przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

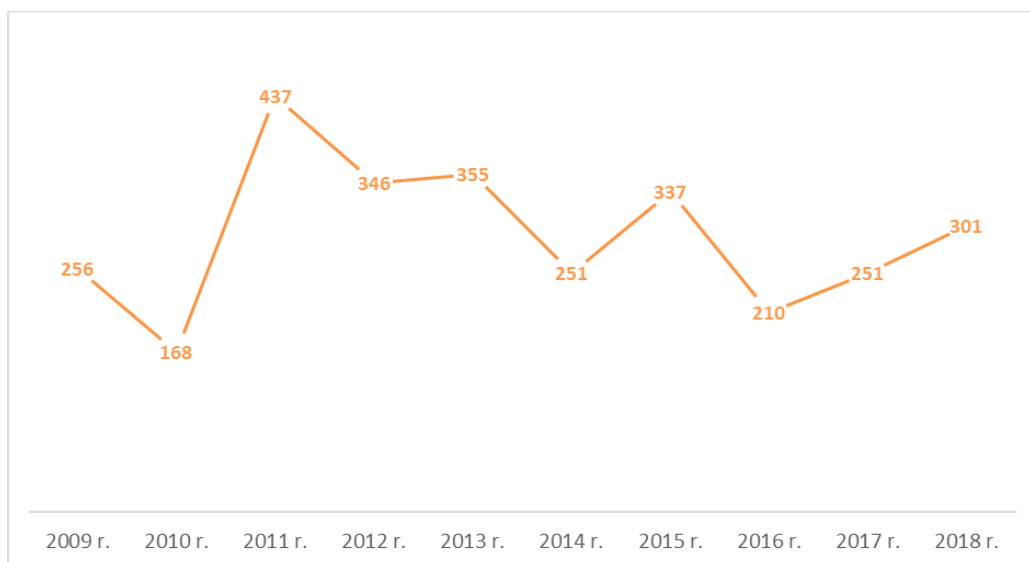
W wyniku kontroli/interwencji a także innych działań na terenie miasta ujawniono 482 wykroczenia popełnione przeciwko przepisom *ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (w roku 2017 – 437, w roku 2016– 445, w roku 2015 – 532). **Stanowi to wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 10%.** Oznacza to, że została przerwana obserwowana od 2012 roku tendencja systematycznego zmniejszania się liczby interwencji.

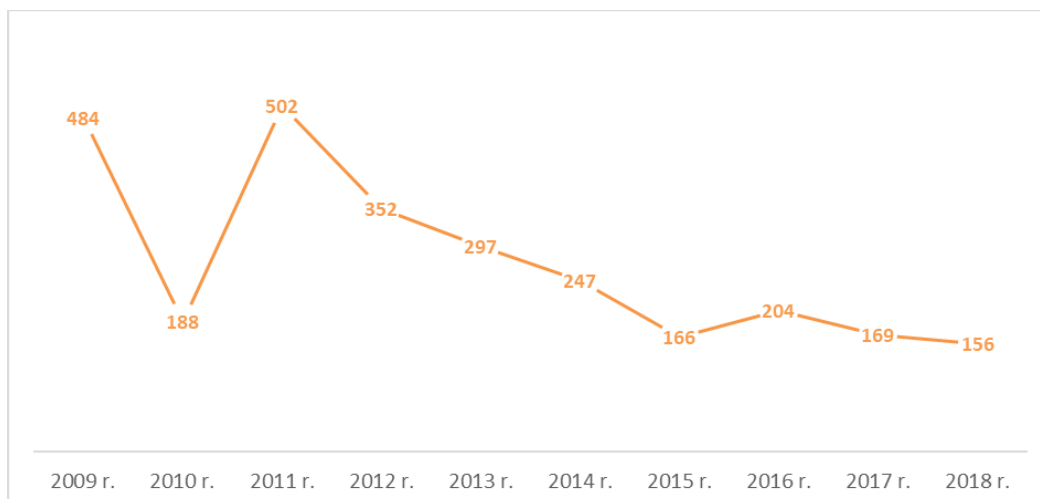
Wykres 35. Liczba wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w latach 2005 – 2018

Wobec sprawców wykroczeń podjęto następujące czynności:

- udzielono 301 pouczeń (dane w latach 2009 – 2018 ilustruje wykres 36),
- nałożono 156 mandatów karnych na łączną sumę 15.600 zł (dane w latach 2009 – 2018 ilustruje wykres 37),
- skierowano 6 wniosków do sądu,
- w 15 sprawach prowadzone były lub wciąż są czynności wyjaśniające.

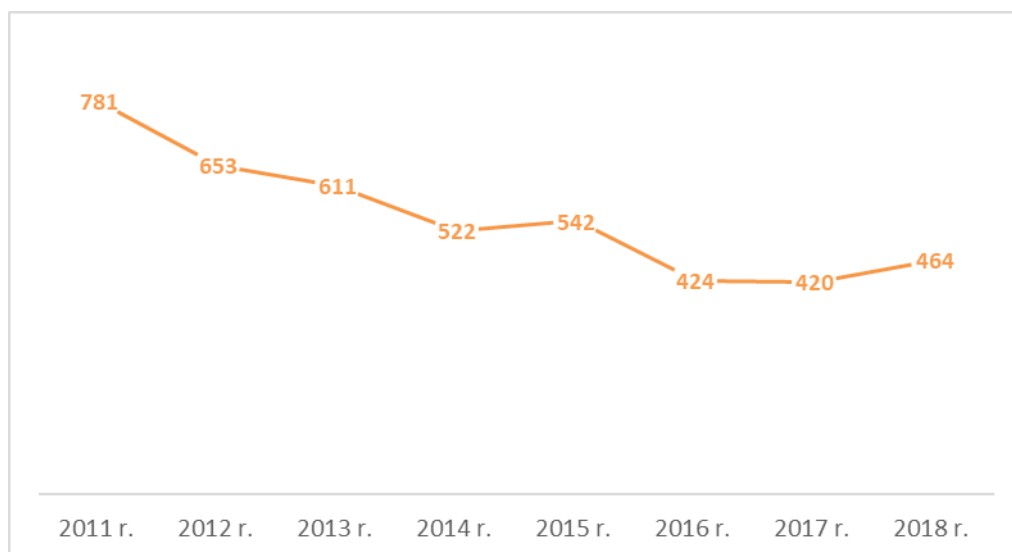

Wykres 36. Liczba udzielonych pouczeń w latach 2009 – 2018

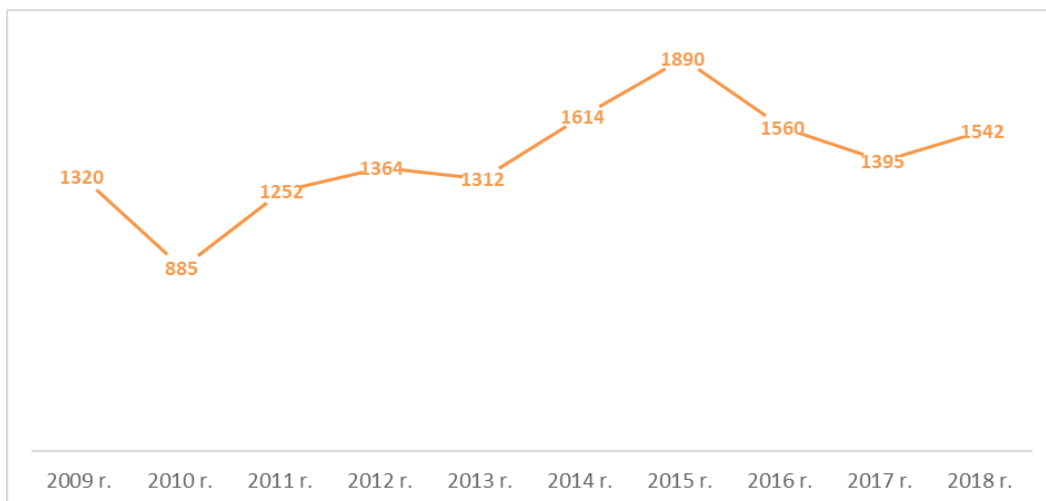
Wykres 37. Liczba nałożonych mandatów w latach 2009 – 2018

W 2018 roku Straż Miejska podjęła 464 interwencje dotyczące spożywania alkoholu w miejscach, w których jest to zabronione i stanowiło to 6,3% wszystkich zgłoszonych interwencji. Dane ilustruje wykres 38. Ponadto do Straży Miejskiej wpłynęło 1912 zgłoszeń (26% wszystkich interwencji) dotyczących nieobyczajnego wybryku, związanych z osobami nietrzeźwymi.

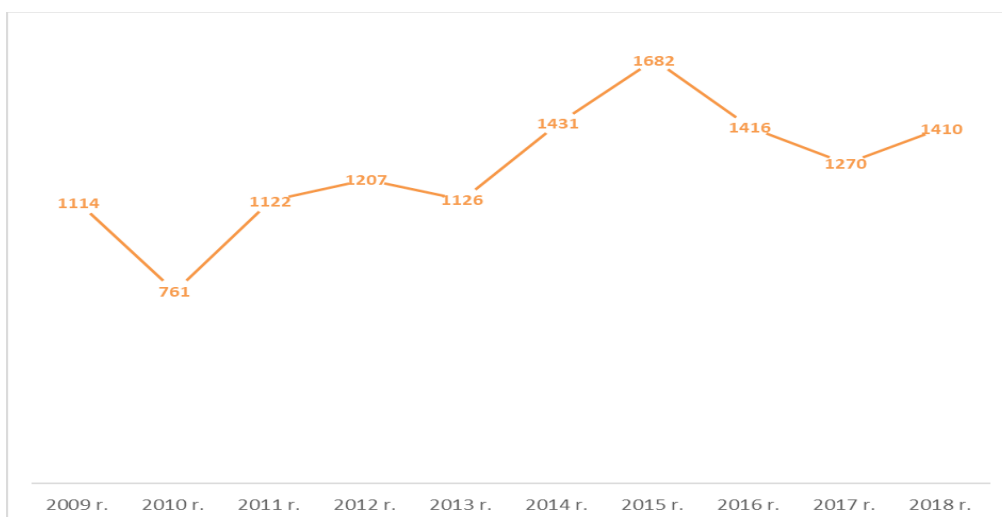
Wykres 38. Liczba interwencji dotyczących spożywania alkoholu w miejscach, w których jest to zabronione w latach 2011 – 2018

Interwencje ogółem przeprowadzone wobec osób nietrzeźwych przebywających w miejscach publicznych, w których pozostawienie ich mogło zagrażać ich życiu lub zdrowiu ilustruje poniższy wykres, natomiast interwencje z uwzględnieniem ich rodzaju oraz grupy wiekowej pokazane zostały w formie tabeli. W latach 2011-2015 zwiększała się liczba interwencji ogółem (wzrost w tym okresie o ponad 100%). Natomiast w roku 2016 trend został odwrócony i odnotowano spadek tego rodzaju interwencji o 17,5%. W 2017 r. tendencja spadkowa została utrzymana – odsetek interwencji w odniesieniu do poprzedniego roku spadł o 10,6%. W 2018 r. zanotowano wzrost liczby interwencji w stosunku do ubiegłego roku o 10,5%.

Wykres 39. Liczba interwencji przeprowadzonych wobec osób nietrzeźwych przebywających w miejscach publicznych, w których pozostawienie ich mogło zagrażać ich życiu lub zdrowiu w latach 2009 – 2018

Najczęściej podejmowanym rodzajem interwencji przez Straż Miejską było odwiezienie do Izby Wyrzeźwień – 1410. **Liczba tego rodzaju interwencji wzrosła o 11% w stosunku do roku ubiegłego.** Dynamikę zmian ilustruje wykres 40.

Wykres 40. Liczba interwencji Straży Miejskiej wobec osób nietrzeźwych w latach 2009 – 2018 – przewiezienie do Izby Wyrzeźwień

Rodzaj interwencji	Grupa wiekowa									Razem
	do17	17-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	ponad 50	nie ustalono	
2018 rok										
Odwieziono do Izby Wyrzeźwień	-	13	19	62	271	224	144	659	18	1410
Odwieziono do miejsca zamieszkania	-	7	3	6	4	2	3	19	-	44
Odwieziono do Policijnej Izby Zatrzymań	-	1	4	2	5	6	2	21	-	41

Przekazano Pogotowiu/ do szpitala	-	-	1	4	6	8	1	15	12	47
Razem	-	21	27	74	286	240	150	714	30	1542
2017 rok										
Odwieziono do Izby Wyrzeźwień	-	13	36	158	90	326	92	520	26	1270
Odwieziono do miejsca zamieszkania	-	3	2	5	8	5	5	13	0	41
Odwieziono do Policijnej Izby Zatrzymań	-	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Przekazano Pogotowiu/ do szpitala	-	3	2	10	3	14	8	18	24	82
Razem	-	19	40	173	101	345	105	551	52	1395

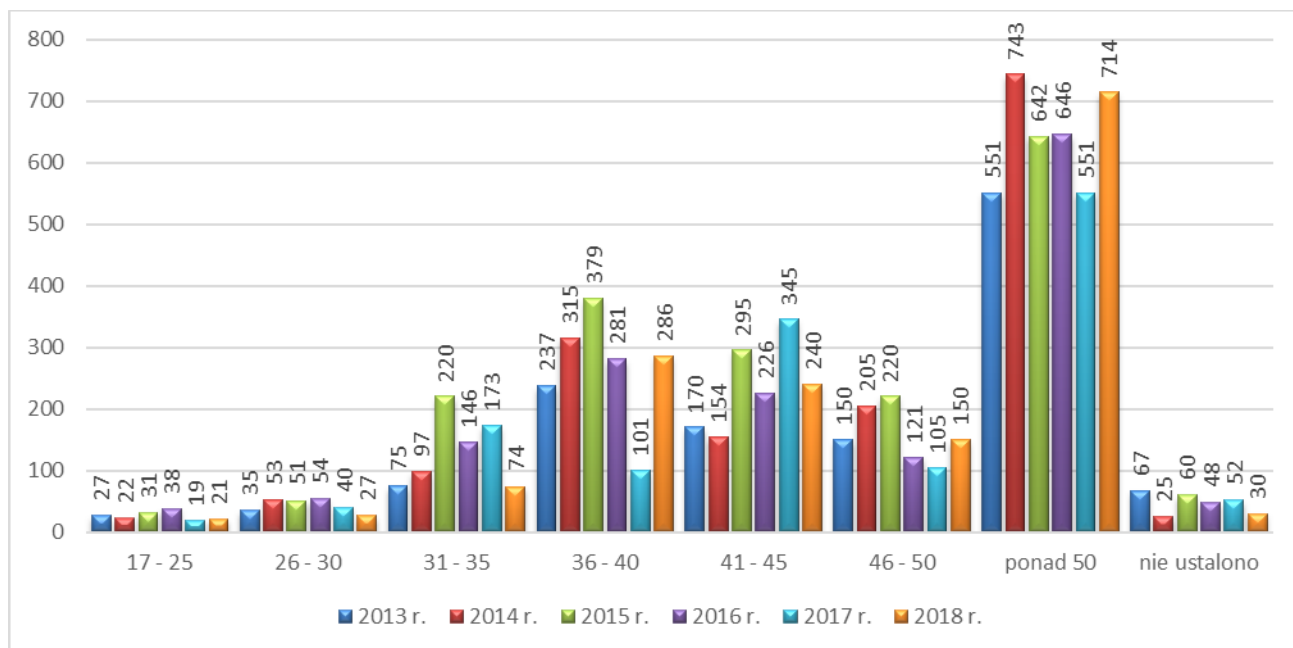
2016 rok										
Odwieziono do Izby Wyrzeźwień	-	26	44	135	259	208	111	607	26	1416
Odwieziono do miejsca zamieszkania	-	10	3	3	11	4	4	12	0	47
Odwieziono do Policijnej Izby Zatrzymań	-	0	3	4	3	8	1	6	1	26
Przekazano Pogotowiu/ do szpitala	-	2	4	4	8	6	5	21	21	71
Razem	-	38	54	146	281	226	121	646	48	1560

2015 rok										
Odwieziono do Izby Wyrzeźwień	-	22	43	202	343	263	197	590	22	1682
Odwieziono do miejsca zamieszkania	-	4	6	6	6	6	8	17	-	53
Odwieziono do Policijnej Izby Zatrzymań	-	2	2	5	9	12	9	10	1	50
Przekazano Pogotowiu/ do szpitala	-	3	-	7	21	13	6	25	30	105
Razem		31	51	220	379	294	220	642	52	1890

2014 rok										
Odwieziono do Izby Wyrzeźwień	-	13	43	77	287	140	179	685	7	1431
Odwieziono do domu	-	6	4	5	5	4	6	14	1	45
Odwieziono do Policijnej Izby Zatrzymań	-	3	5	8	12	7	9	17	-	61
Przekazano Pogotowiu/ do szpitala	-	-	1	7	11	3	11	27	17	77
Razem	-	22	53	97	315	154	205	743	25	1614
2013 rok										
Odwieziono do Izby Wyrzeźwień	-	17	26	67	213	149	125	489	40	1126
Odwieziono do domu	-	5	-	5	3	5	1	13	1	33
Odwieziono do Policijnej Izby Zatrzymań	-	3	6	2	12	9	15	20	-	67
Przekazano Pogotowiu/ do szpitala	-	2	3	1	9	7	9	29	26	86
Razem	-	27	35	75	237	170	150	551	67	1312
2012 rok										
Odwieziono do Izby Wyrzeźwień		25	34	92	224	148	146	493	45	1207
Odwieziono do domu	1	4	2	5	10	7	4	14	-	47
Odwieziono do Policijnej Izby Zatrzymań	-	2	1	4	12	5	10	9	3	46
Przekazano Pogotowiu/ do szpitala	2	6	1	4	7	8	10	21	5	64
Razem	3	37	38	105	253	168	170	537	53	1364

Tabela 3. Liczba interwencji wobec osób nietrzeźwych według kategorii wiekowych w latach 2012 – 2018

W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano wzrost przeprowadzonych interwencji w czterech grupach wiekowych: 17-25 lat (wzrost o 10,5%), 36-40 lat (wzrost o 283,2%), 46-50 lat (wzrost o 42,8%) oraz w najstarszej grupie wiekowej – ponad 50 lat (wzrost o 29,6%). W pozostałych grupach wiekowych liczba interwencji Straży Miejskiej zmniejszyła się. Największy procentowy spadek odnotowano w grupie 31-35 lat – spadek o 57,2%. Monitorowanie interwencji na przestrzeni lat nie pozwala zaobserwować jakiś istotnych i stabilnych tendencji. Grupą wiekową, w której niemal każdego roku jest więcej interwencji jest grupa najstarsza – osoby powyżej 50 roku życia. W tej kategorii wiekowej, w porównaniu z innymi, jest też najwięcej podejmowanych interwencji. Wskazuje to na bardziej destrukcyjny i szkodliwy wzór picia alkoholu wśród najstarszych mieszkańców Płocka.

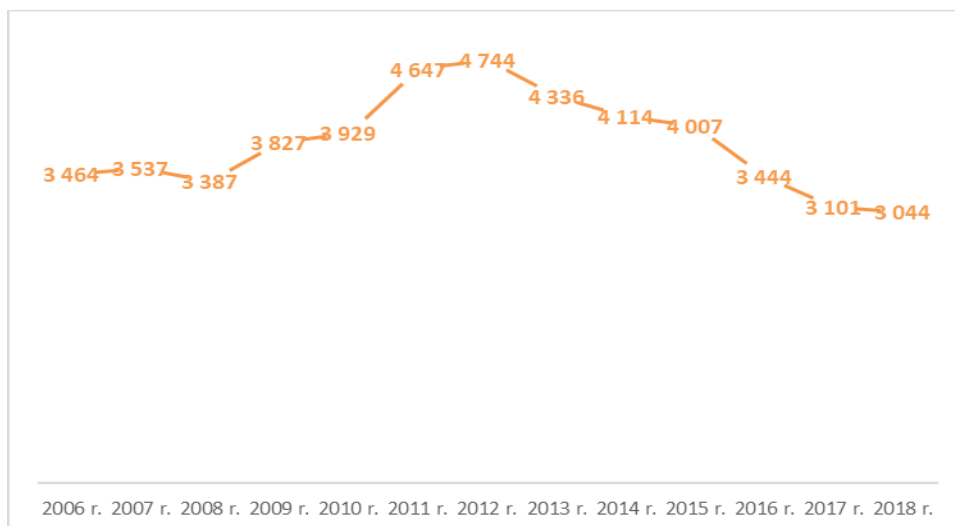
Wykres 41. Interwencje wobec osób nietrzeźwych w miejscach publicznych w latach 2013 – 2018 w podziale na poszczególne kategorie wiekowe

Dane Izby Wyrzeźwień w Płocku

Z danych Izby Wyrzeźwień wynika, że od roku 2009 do roku 2012 liczba klientów zwiększała się systematycznie, natomiast w latach 2013-2018 zaobserwowano odwrócenie trendu i spadek liczby klientów. W 2018 roku w odniesieniu do 2017 r. liczba klientów nieznacznie zmniejszyła się o 57 osób (spadek o 1,8%). Warto podkreślić, że w 2018 roku w porównaniu z rokiem 2017 z wyjątkiem grupy osób w wieku 18-24 lata oraz osób najstarszych, gdzie notuje się wzrost, w pozostałych grupach odnotowano spadek liczby klientów. **Warto także zwrócić uwagę, iż w analizowanym okresie od 2009 roku systematycznie spadała liczba najmłodszych klientów Izby – w 2018 r. do izby odwiedziono tylko 1 nieletniego.** Dane dotyczące liczby pobytów w Izbie Wyrzeźwień ilustruje tabela 4.

Przedział wiekowy klienta	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
13 - 17 lat	11	9	3	3	3	1
18 – 24 lat	212	167	146	141	81	99
25 - 29 lat	275	260	230	188	157	97
30 - 40 lat	1122	1159	1353	988	794	758
41 - 50 lat	1157	862	955	829	949	876
Powyżej 50 roku życia	1533	1644	1302	1295	1107	1207
Ogółem	4336 w tym 26 odmów	4114 w tym 13 odmów	4007 w tym 18 odmów	3444 w tym 15 odmów	3101 w tym 8 odmów	3044 w tym 6 odmów

Tabela 4. Ogólna liczba klientów Izby Wyrzeźwień w latach 2013 – 2018 wg kategorii wiekowych

Wykres 42. Liczba klientów Izby Wyrzeźwień w latach 2006 – 2018

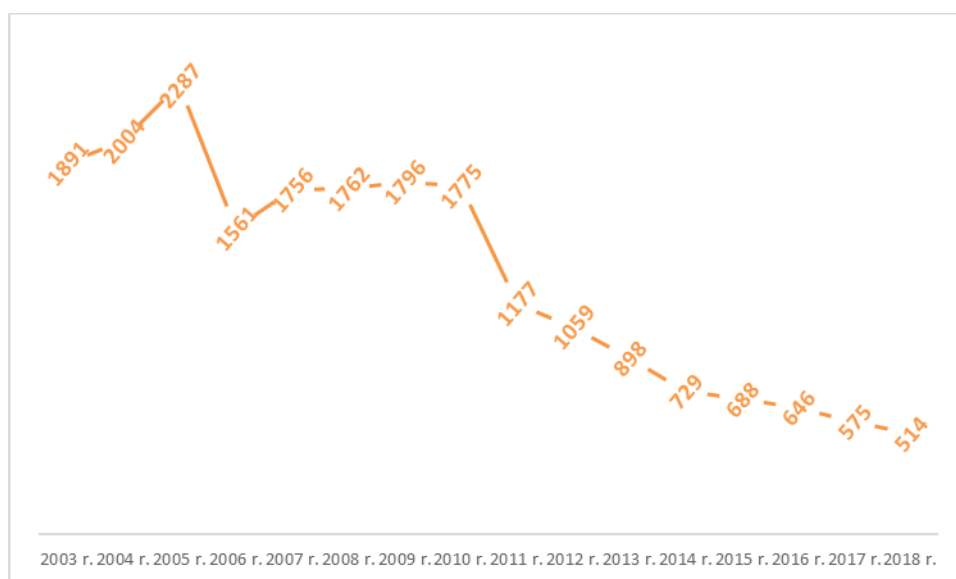
Przyczyny doprowadzenia do Izby Wyrzeźwień według częstotliwości:

- wywołanie zgorzenia – 52,3% (w 2017 r. – 51%, w 2016 – 53,3%, 2015 - 57,1%, w 2014 - 53, 9%, w 2013 - 49,3%),
- zagrożenie swojemu życiu –19,8% (w 2017 r. – 17,5%, w 2016 – 11,9%, 2015 - 11,1%, w 2014 - 11,1%, w 2013 – 12,2%),
- awantura domowa – 8,9% (w 2017 r. – 12,2%, w 2016 – 16,4%, 2015 - 13,7%, w 2014 - 17,9%, w 2013 - 23,1%),
- zakłócanie porządku publicznego – 7,7% (w 2017 r. – 7,8%, w 2016 – 10,6%, 2015 11,4%, w 2014 - 9,6%, w 2013 – 9,9%),
- zagrożenie życiu lub zdrowiu innych osób – 5,3% (w 2017 r. – 4,2%),
- przekazanie przez lekarza Pogotowia – 3,0% (w 2017 r. – 3,2%, w 2016 – 4,5%, 2015 - 3,5%, w 2014 - 4%, w 2013 – 2,2%),
- przywieziony ze szpitala – 1,8% (w 2017 r. – 3,1%, w 2016 – 2,6%, 2015 - 2,2%, w 2014 - 1,9%, w 2013 – 1,2%),

Przyczyny doprowadzenia do Izby Wyrzeźwień z częstotliwością występowania poniżej 1%:

- zniszczenie mienia,
- dokonanie kradzieży,
- odmowa podania danych,
- chęć popełnienia samobójstwa,
- podejrzenie popełnienia przestępstwa.

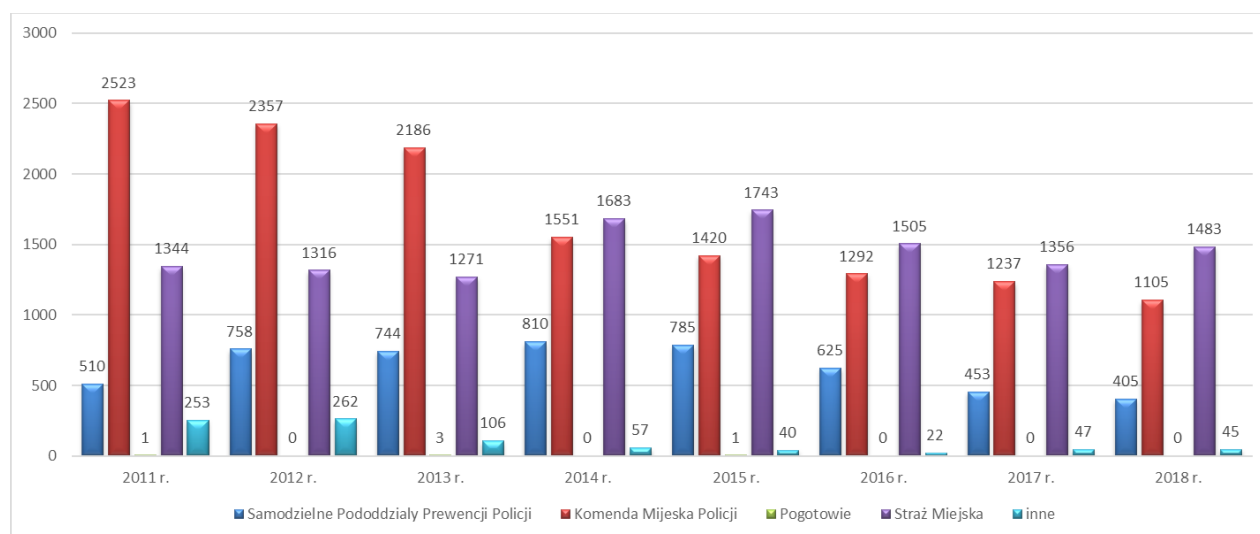
Od 2010 roku systematycznie zmniejsza się liczba osób, które po raz pierwszy trafiły do Izby Wyrzeźwień (w stosunku do roku 2009 spadek o 71%, zaś w stosunku do roku 2017 o 10,6%). Dane przedstawia poniższy wykres:

Wykres 43. Liczba osób przyjętych po raz pierwszy w Izbie Wyrzeźwień w latach 2003 – 2018

Do Izby Wyrzeźwień 48,8% klientów dowiezionych zostało przez Straż Miejską (dokładnie 1483 osób), następnie w kolejności: Komenda Miejska Policja dowiozła 1105 osoby, co stanowi 36,4% ogółu dowiezionych, SPPP Płock (Samodzielne Pododdziały Prewencji Policji) – 405 (13,3% ogółu), inne podmioty – 45 (1,5% ogółu dowiezionych).

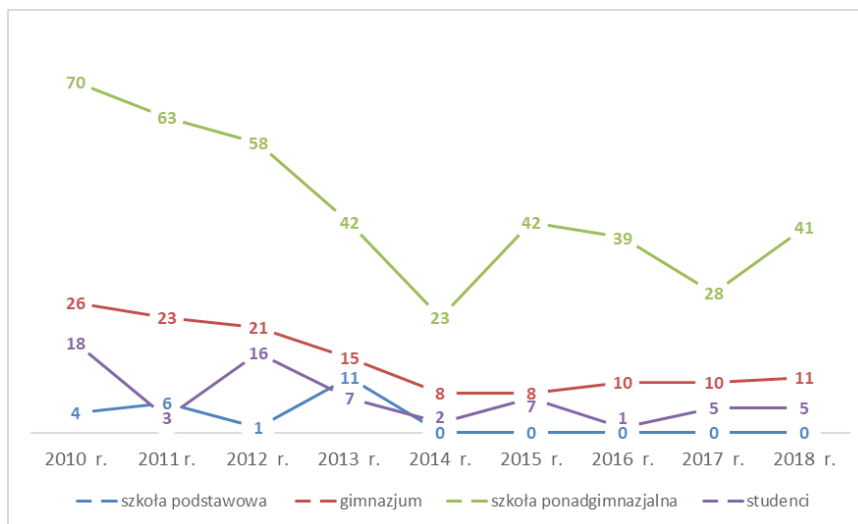
Od 2011 spada liczba klientów dowożonych przez Komendę Miejską Policji.

Wykres 44. Podmioty dowożące klientów do Izby Wyrzeźwień w latach 2011 – 2018

Analizując dane dotyczące uczniów i studentów dowiezionych do Izby Wyrzeźwień widać, że ich ogólna liczba w roku 2018 (57osób) jest wyższa niż w roku ubiegłym (wzrost o 14 osób) i jednocześnie wciąż mniejsza niż w latach 2010-2013. (2016 – 50, 2015 – 57, 2013 – 75 osób, 2012 – 96, 2011 – 95 osób, 2010 – 118). Najmniej uczniów i studentów dowieziono do Izby w roku 2014 - 33. W stosunku do roku ubiegłego nie zmieniła się liczba studentów dowiezionych do Izby (5 osób), natomiast wyraźnie wzrosła liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych (z 28 w 2017 r. do 41 w 2018 r.) oraz na podobnym poziomie pozostała

liczba uczniów gimnazjów (wzrost o 1 osobę). Generalnie widać, że od 2010 roku do 2014 zmniejszała się liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych przywożonych do Izby Wyrzeźwień, natomiast w 2015 roku nastąpił wzrost, i latach 2016-2017 – ponowny spadek, a w 2018 r. – wyraźny wzrost.

Wykres 45. Liczba uczniów i studentów dowiezionych do Izby Wyrzeźwień w latach 2010 – 2018

Dane Komendy Miejskiej Policji w Płocku

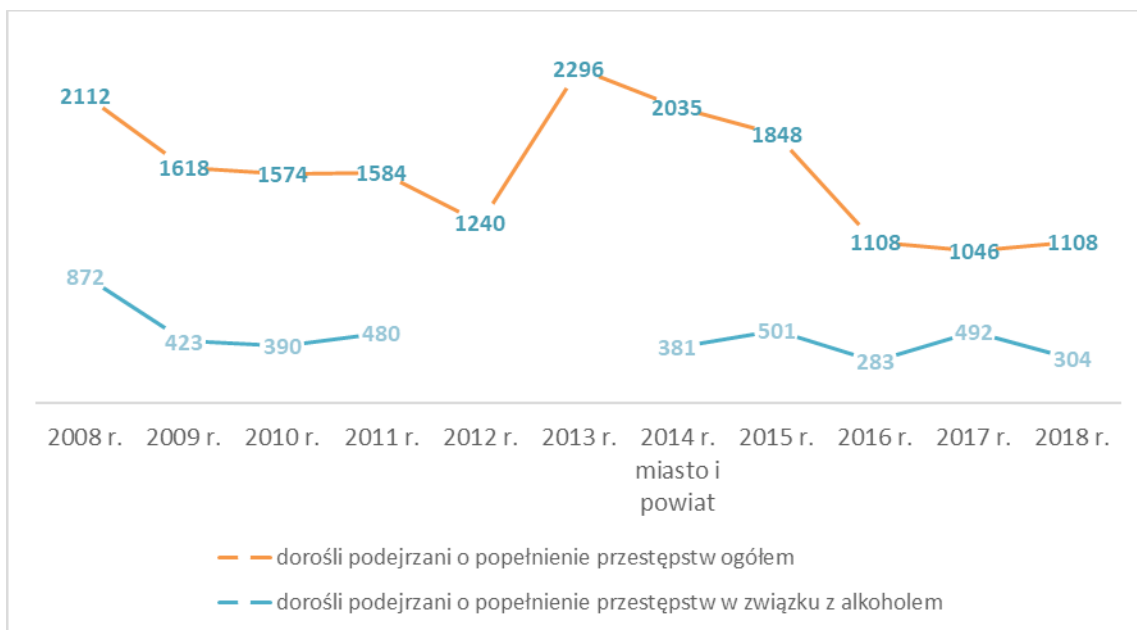
Nietrzeźwość w miejscach publicznych oraz liczba przestępstw i wykroczeń w związku z alkoholem.

Ze statystyk Komendy Miejskiej Policji wynika, że w 2018 roku zatrzymano 1108 osób dorosłych podejrzanych o popełnienie przestępstw i jest to wzrost w porównaniu z rokiem 2017 o 5,9%. Liczba dorosłych podejrzanych o popełnienie przestępstw w związku z alkoholem wyniosła 304 osoby i była to liczba o 38% niższa w porównaniu z poprzednim rokiem. Dane ilustruje wykres 46.

Komenda Miejska Policji skierowała do Sądu 86 wniosków w związku z wykroczeniami przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu w związku z alkoholem (dla porównania w roku 2017 – 75, w 2016 – 49, w 2015 – 130, 2014 - 1285, a w 2013 – 421) oraz 52 w związku z wykroczeniami przeciwko bezpieczeństwu na drogach w związku z alkoholem (w roku 2017 – 65, w 2016 – 20, w 2015 – 62, a w 2014 - 85). W porównaniu z 2017 r. widać zwiększenie się skali problemów w zakresie wykroczeń przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu w związku z alkoholem, natomiast zmniejszenie się w kategorii wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu na drogach w związku z alkoholem

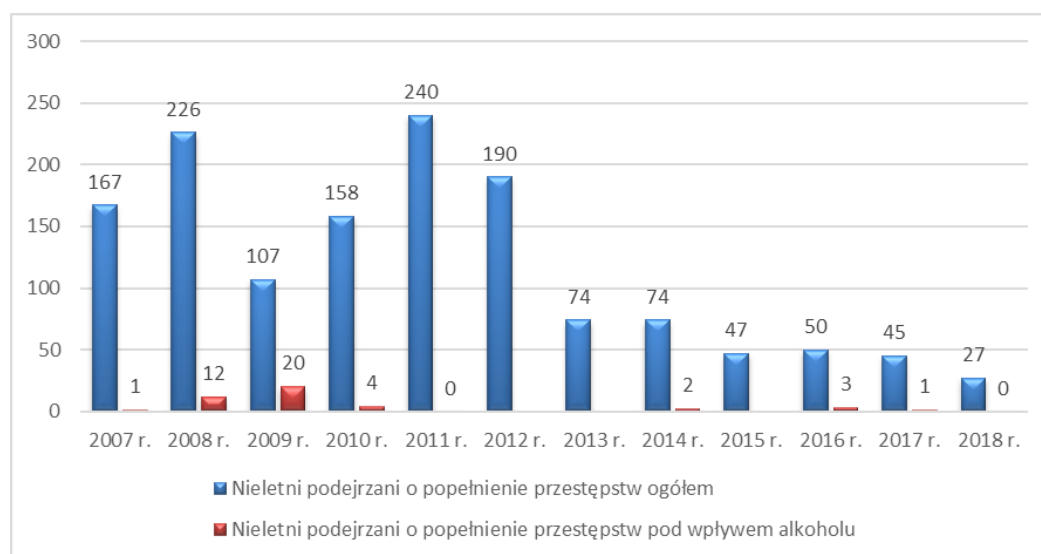
Jeśli chodzi o zjawisko nietrzeźwości na drogach to Policja zgłosiła ogółem 196 wypadków drogowych, w tym 23 spowodowane przez nietrzeźwego użytkownika drogi. W związku z alkoholem zanotowano 10 ofiar śmiertelnych, rannych zostało 16 osób.

Liczba osób nietrzeźwych doprowadzonych przez policję do swojego miejsca zamieszkania wyniosła 261, do placówek służby zdrowia – 38, do Izby Wyrzeźwień – 1510, 290 osób zatrzymano w pomieszczeniach policyjnych.

Wykres 46. Liczba osób podejrzanych o popełnienie przestępstw w latach 2008 – 2018

W 2018 roku zatrzymano 27 nieletnich podejrzanych o popełnienie czynów karalnych, czyli o 18 osób mniej niż w roku ubiegłym. Żaden ujęty nieletni nie znajdował się pod wpływem alkoholu. Jak widać na wykresie poniżej Policja nie zawsze dostarczała informacji na temat nieletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu, dane z 2018 roku można porównać tylko z niektórymi latami. Z informacji z Policji wynika również, że 1 nieletni będący pod wpływem alkoholu został odwieziony do Izby Wytrzeźwień, 12 – do miejsca zamieszkania, a jedna osoba została zatrzymana w pomieszczeniu policyjnym.

Wykres 47. Liczba osób nieletnich podejrzanych o popełnienie przestępstwa ogółem i pod wpływem alkoholu w latach 2007 – 2018

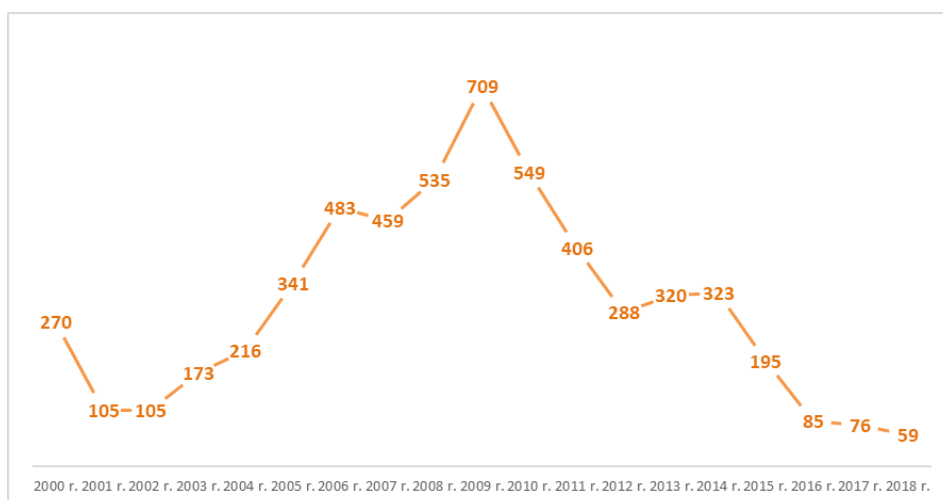
Interwencje dotyczące przemocy w rodzinie

Według danych uzyskanych z Komendy Miejskiej w Płocku w 2018 roku Policja przeprowadziła ogółem 643 (599 w 2017 r.) interwencje domowe, w tym 59 dotyczyło przemocy domowej, **co stanowiło 9,2% ogółu interwencji i jest to poziom procentowy niższy w porównaniu z 2017 rokiem, zaś liczba interwencji jest 7,3% wyższa w stosunku do roku 2017.** Wykres 48 ilustruje dynamikę zmian w liczbie interwencji dotyczących przemocy w rodzinie od 2000 roku

Dane z Komendy Miejskiej Policji w Płocku Interwencje domowe dotyczące przemocy w rodzinie w latach 2000 – 2013

Rok	Liczba interwencji domowych	Liczba interwencji dotycząca przemocy w rodzinie
2000	728	270 - co stanowi 37% ogółu interwencji
2001	424	105 - co stanowi 25% ogółu interwencji
2002	390	105 - co stanowi 27% ogółu interwencji
2003	1108	173 - co stanowi 16% ogółu interwencji
2004	x	216
2005	3805	341 - co stanowi 9% ogółu interwencji
2006	3753	483 - co stanowi 13% ogółu interwencji
2007	5906	459 - co stanowi 8% ogółu interwencji
2008	5454	535 - co stanowi 10% ogółu interwencji
2009	5814	709 - co stanowi 12% ogółu interwencji
2010	6183	549 – co stanowi 9% ogółu interwencji
2011	1790	406 – co stanowi 23 % ogółu interwencji
2012	2468	288 – co stanowi 11,7% ogółu interwencji
2013	2699	320 – co stanowi 11,9% ogółu interwencji
2014	940	323 – co stanowi 34,4% ogółu interwencji
2015	693	195 – co stanowi 28,1 ogółu interwencji
2016	703	85 – co stanowi 12,1% ogółu interwencji
2017	599	76 - co stanowi 12,7% ogółu interwencji
2018	643	59 - co stanowi 9,2% ogółu interwencji

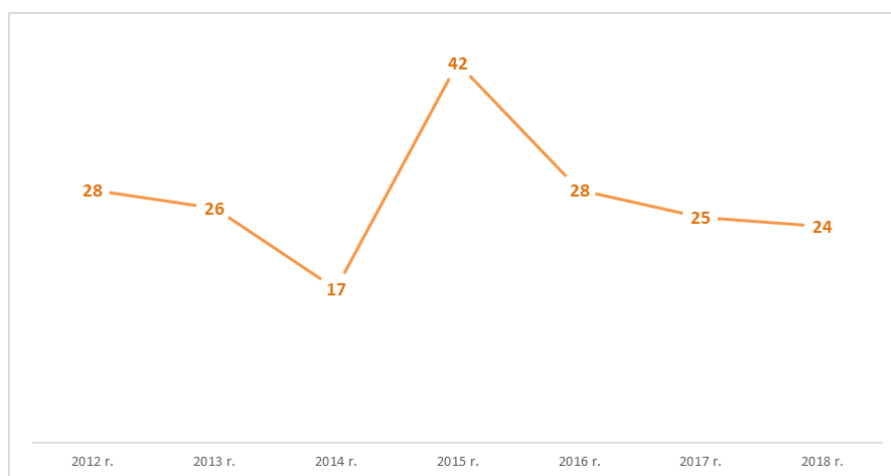
Tabela 5. Interwencje domowe dotyczące przemocy w rodzinie w latach 2000 – 2018

Wykres 48. Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2000 – 2018

Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w 2018 r. wyniosła 162, w tym 102 osoby (63%) były pod wpływem alkoholu. Ponieważ w 2017 r., w przeciwieństwie do lat poprzednich, nie uzyskano informacji na temat stanu trzeźwości osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, nie ma możliwości porównania danych w latach 2017-2018. W 2016 r. sprawcy ci stanowili 49,4% procent ogółu podejrzanych.

Z danych Policji wynika, że do sądu skierowano 24 sprawy dotyczące znęcania się nad rodziną i jest to liczba porównywalna z danymi z roku 2017 (wykres 49).

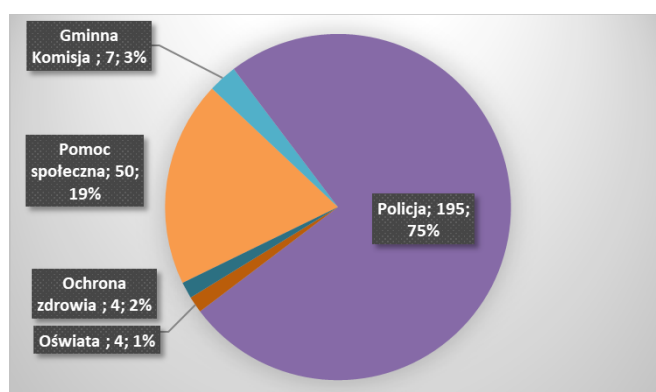
Wykres 49. Liczba spraw skierowanych do sądu z aktem oskarżenia w sprawie o znęcanie się nad rodziną w latach 2012 – 2018

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

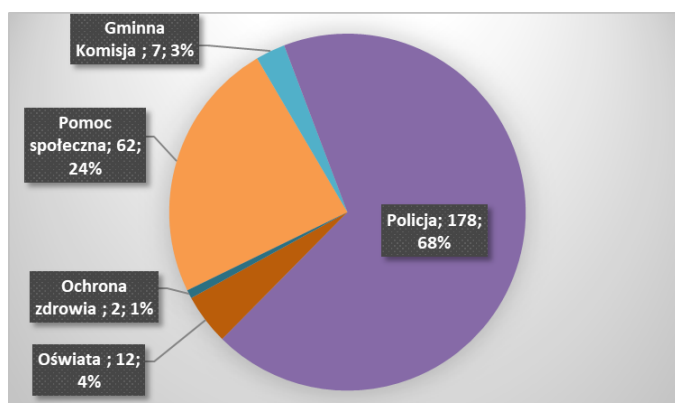
W 2018 r., podobnie jak w roku 2017, poszczególne instytucje uruchomiły procedurę Niebieskie Karty w 240 przypadkach (mniej niż w latach 2015-2016, kiedy to w 2016 uruchomiono procedurę w 261 przypadkach, a w 2015 r. – 260). Najwięcej procedur wszczęła Policja – 162, najmniej ochrona zdrowia – 1. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej wszczęły procedurę w 60 przypadkach, gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych w 9 przypadkach, natomiast oświata – w 8. Liczbę uruchomionych NK w latach 2015-2018 ilustrują poniższe wykresy. Porównując je widać, że aktywność oświaty, która w

2015 roku wypełniła 4 Niebieskie Karty, a w 2016 r. – 12, spadła w 2017 r. z powrotem do poziomu z 2015 r., natomiast w 2018 r. ponownie wzrosła – do 8. Zespół Interdyscyplinarny dodatkowo zajmował się 192 sprawami, które były kontynuacją procedury Niebieska Karta z poprzednich lat.

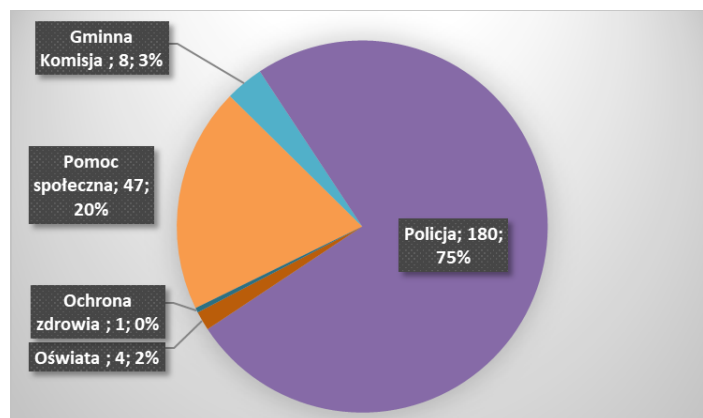
Zespół Interdyscyplinarny/grupa robocza sporządziły w 2018 roku 217 Niebieskich Kart „C” (mniej niż w 2017 r., kiedy sporządzono 239 NK”C”) oraz 179 (w 2017 r. – 206) Niebieskich Kart „D”. W 7 przypadkach ZI/grupa robocza złożyły do organów ścigania zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie. Schronienie w związku z prowadzoną procedurą zapewniono 19 osobom. Nie odnotowano żadnego przypadku odebrania dziecka z rodziny na podstawie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (podobnie jak w 2017 r.). Zakończono 233 procedury Niebieskie Karty, w tym 70 w związku z ustaniem przemocy i zrealizowaniem indywidualnego planu pomocy i 163 z powodu braku zasadności podejmowania działań.

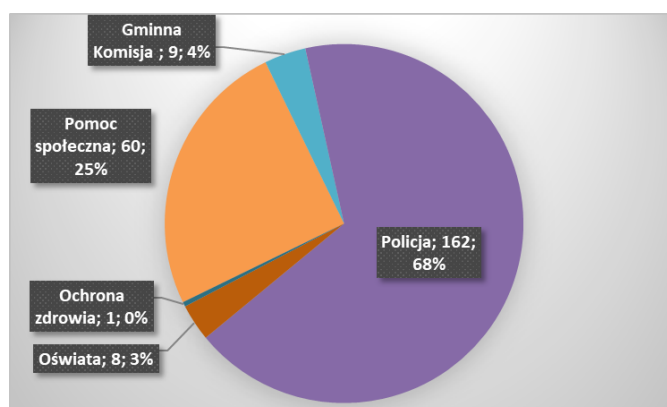
Wykres 50. Liczba Niebieskich Kart uruchomionych przez przedstawicieli poszczególnych służb w roku 2015

Wykres 51. Liczba Niebieskich Kart uruchomionych przez przedstawicieli poszczególnych służb w roku 2016

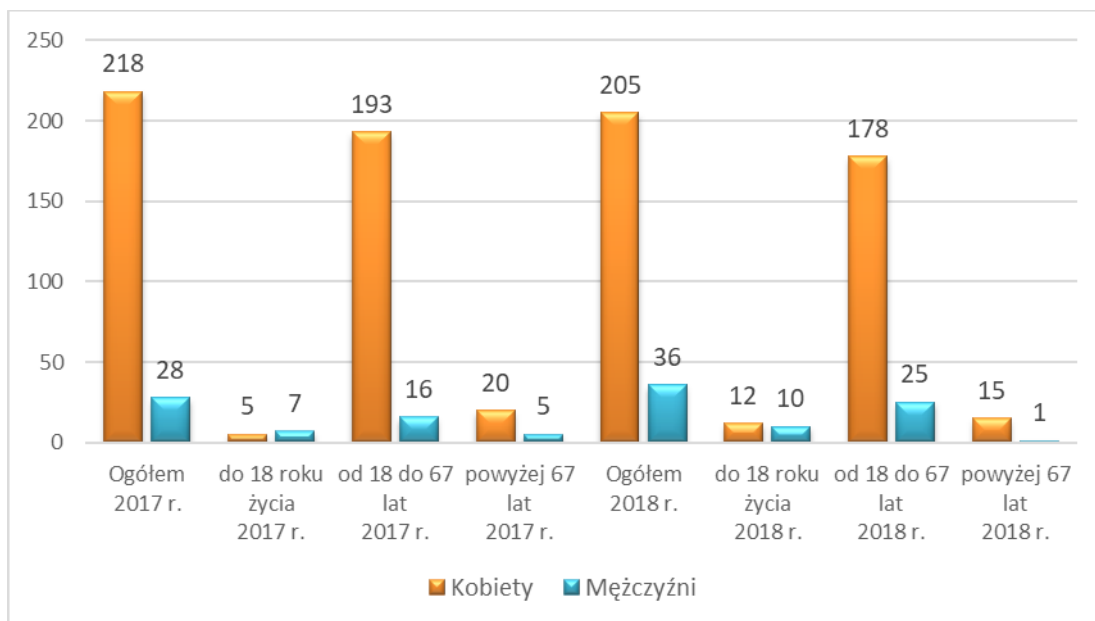
Wykres 52. Liczba Niebieskich Kart uruchomionych przez przedstawicieli poszczególnych służb w roku 2017

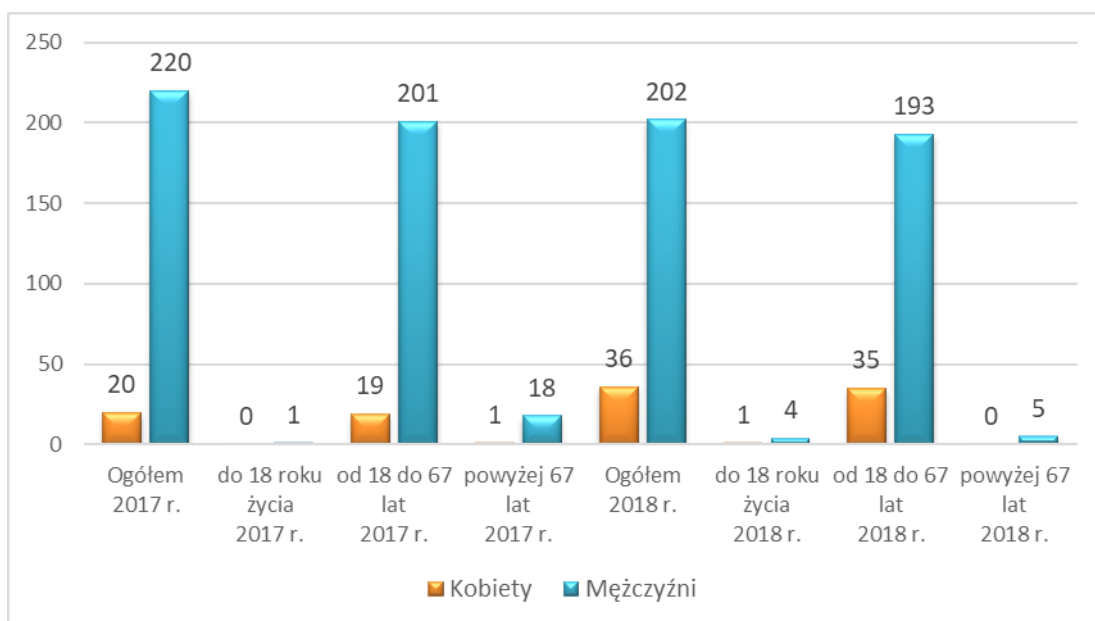
Wykres 53. Liczba Niebieskich Kart uruchomionych przez przedstawicieli poszczególnych służb w roku 2018

Charakterystykę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, w latach 2017-2018 ilustruje wykres 54, zaś charakterystykę osób stosujących przemoc pokazuje wykres 55. Wyraźnie widać, że płeć różnicuje obydwie grupy w sposób istotny, ofiarami przemocy są częściej kobiety, a osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy mężczyźni. Jest to zgodne z danymi wynikającym z diagnoz realizowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej³

³ <https://www.gov.pl/web/rodzina/diagnozy-zjawiska-przemocy-w-rodzinie>

Wykres 54. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, ogółem i w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2017 – 2018

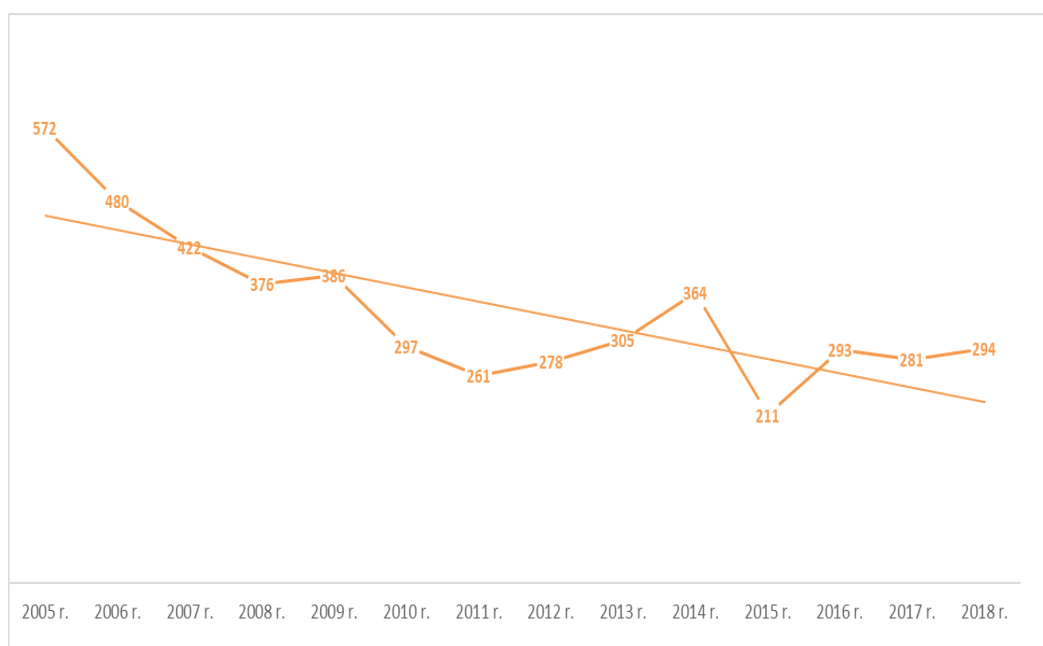
Wykres 55. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, ogółem i w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2017 – 2018

Pomoc materialna dla rodzin z problemem alkoholowym

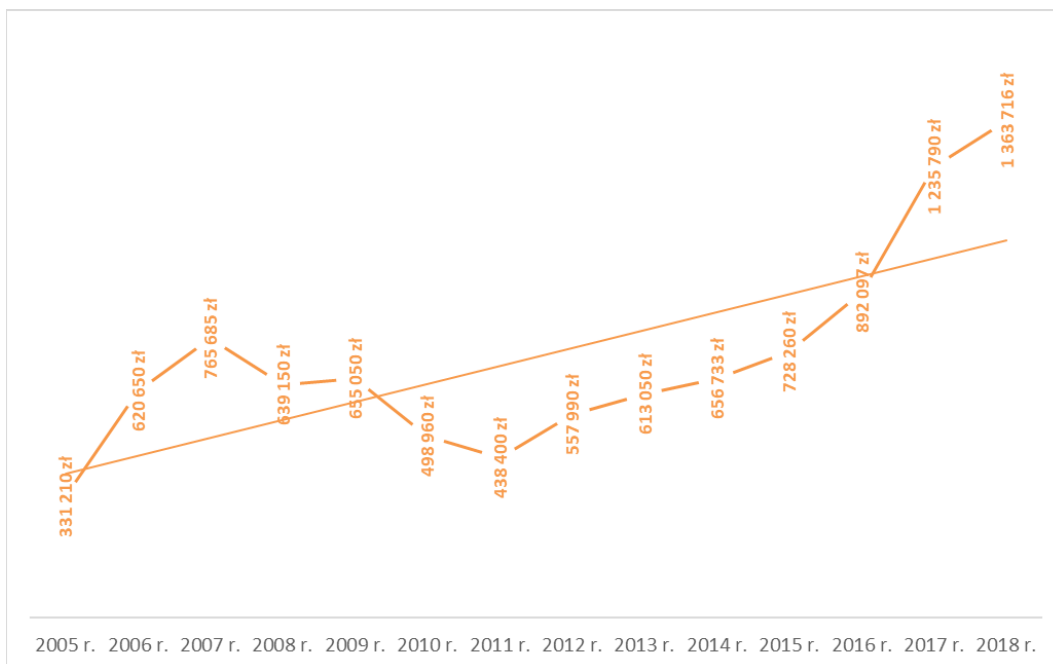
W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy materialnej 3 015 rodzinom, w tym 294 rodzin (9,7%) korzystało z pomocy w związku z uzależnieniem lub nadużywaniem alkoholu przez któregoś z członków rodziny. W roku poprzednim rodziny z problemem alkoholowym stanowiły 7,2% ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W porównaniu z rokiem 2017 zwiększyła się liczba rodzin objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu o 4,6%, wzrosła również kwota środków

finansowych przeznaczonych na pomoc dla tych rodzin (wzrost o 127.926 zł, czyli o 10,3%).

Analizując liczbę rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy materialnej na przestrzeni lat widać, że do 2011 roku (z wyjątkiem 2009 roku) liczba ta systematycznie spadała z 572 w roku 2005 do 261 w 2011 (spadek o ponad połowę). Następnie lata 2012 – 2014 przyniosły wzrost w tym zakresie, rok 2015 ponowny i istotny spadek, rok 2016 ponowny wzrost, rok 2017 – kolejny spadek, a 2018 rok - wzrost. Naniesiona na wykres linia trendu wskazuje na wyraźną tendencję spadkową. W porównaniu z rokiem 2005 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w związku z alkoholem zmniejszyła się o 48,6%.

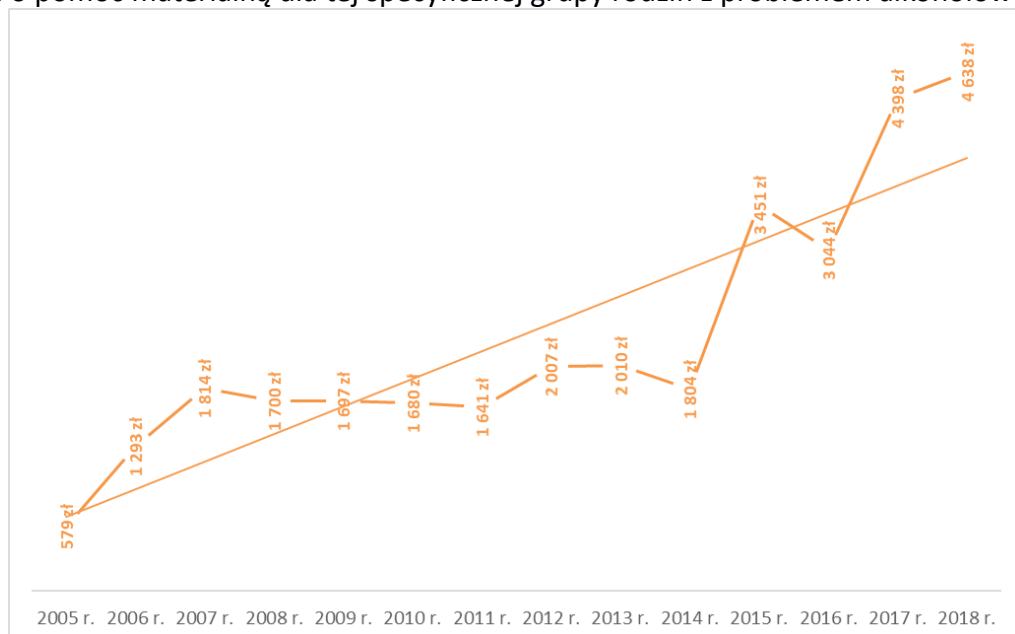

Wykres 56. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny, w latach 2005 – 2018. Przerywaną linią zaznaczono linię trendu

Wykres 57. Pomoc finansowa dla rodzin z problemem alkoholowym w latach 2005 - 2018. Przerywaną linią zaznaczono linię trendu

Średnia roczna wielkość środków finansowych, jaka w ramach pomocy materialnej jest przekazywana rodzinom z powodu alkoholu wyniosła w 2018 roku 4638 zł i jest wyższa niż ta z 2017 roku o 240 zł czyli o 5,5%. Po bardzo wysokim wzroście średniej w 2017 r., wzrost w 2018 r. można uznać za niewielki. Linia trendu pokazuje tendencję wzrostową, jeśli chodzi o pomoc materialną dla tej specyficznej grupy rodzin z problemem alkoholowym.

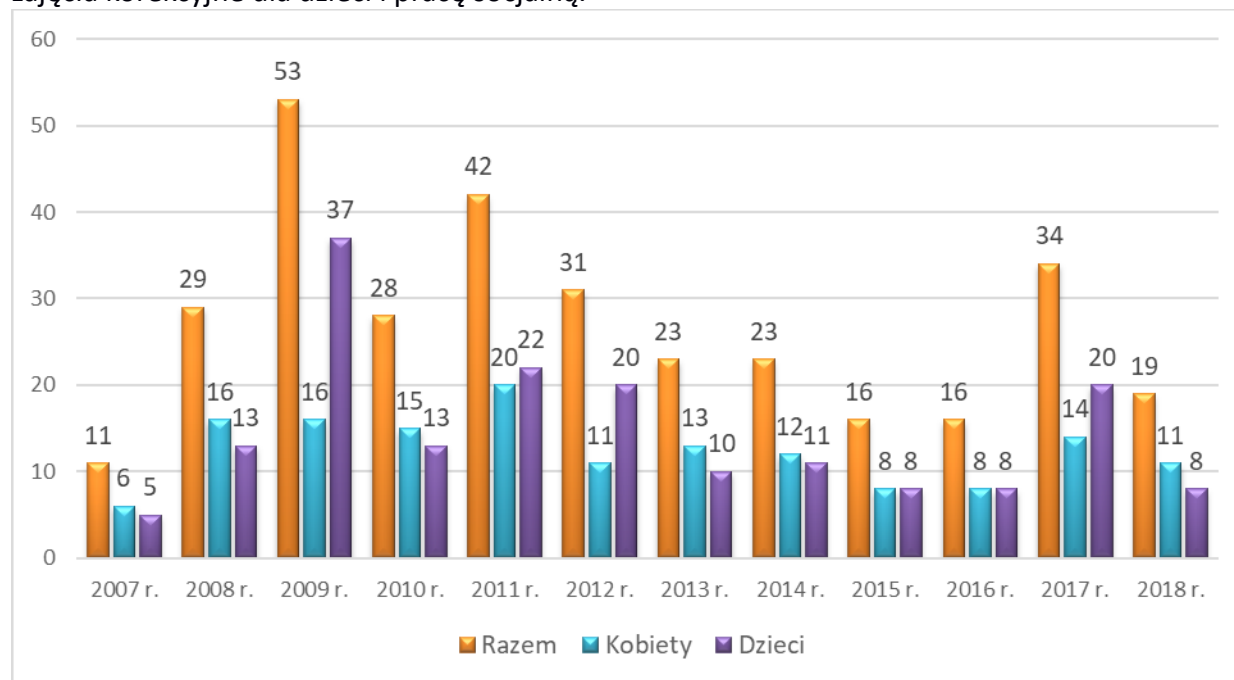

Wykres 58. Wielkość środków finansowych przeznaczonych przez OPS średnio na jedną rodzinę z problemem alkoholowym w latach 2005 – 2018. Przerywaną linią zaznaczono linię trendu

Działalność Hostelu – Domu dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie

W 2018 r. w hostelu, w porównaniu do 2017 r., przebywało znacząco mniej osób (odpowiednio 34 w 2017 r. i 19 w 2018 r., w tym 14 kobiet i 20 dzieci w 2017 r. i 11 dorosłych

i 8 dzieci w 2018 r.). Hostel, poza ofertą schronienia, prowadzi oddziaływania specjalistyczne: grupy wsparcia, informacje, porady prawne, pomoc psychologiczną i pedagogiczną oraz zajęcia korekcyjne dla dzieci i pracę socjalną.

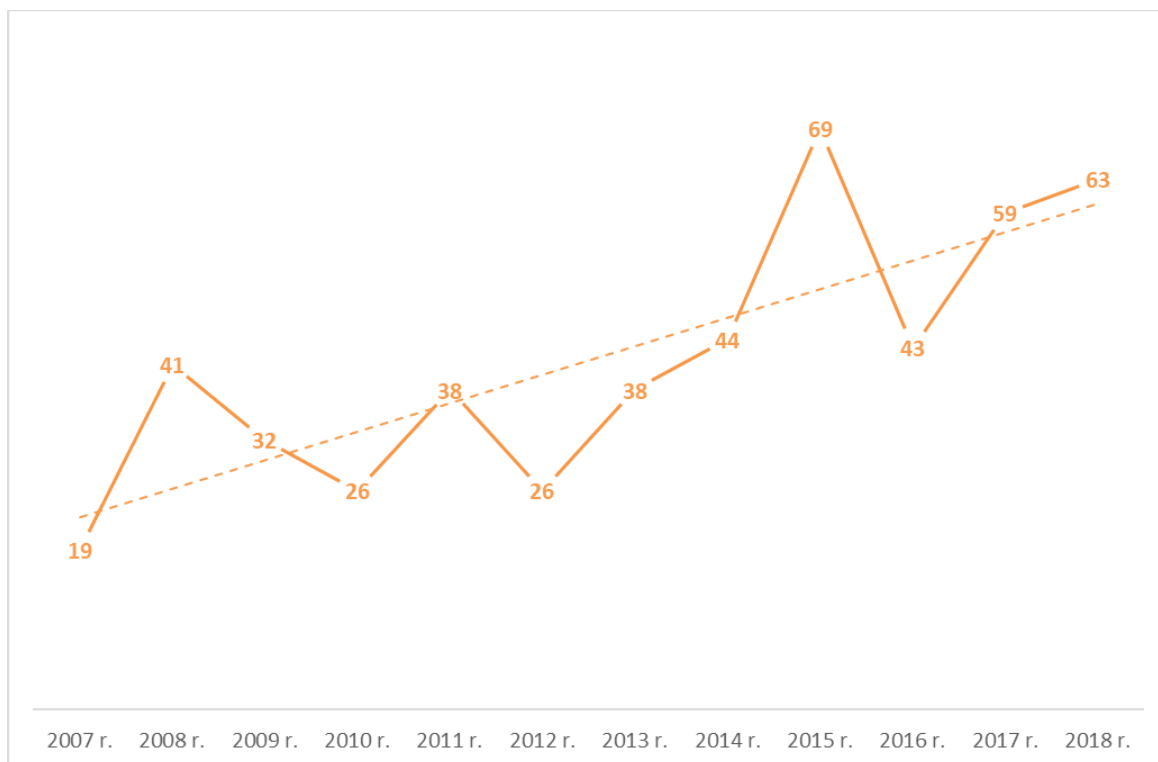

Wykres 59. Liczba kobiet i dzieci przebywających w Hostelach w latach 2007 – 2018

Działalność Niebieskiego Pokoju – Pokoju Przyjaznych Przesłuchań

Niebieski Pokój został uruchomiony w 2006 r. Pokój udostępniany jest przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej sądom oraz prokuraturze celem prowadzenia przesłuchań w warunkach bezpiecznych i przyjaznych dzieciom i młodzieży, które były ofiarami lub świadkami czynów karalnych w tym przemocy domowej.

Jak widać na poniższym wykresie liczba przesłuchanych dzieci zwiększała się systematycznie od 2013 roku osiągając w 2015 poziom najwyższy w analizowanym okresie – 69. W stosunku do 2017 roku liczba ta wzrosła o 4 osoby. W 2018 roku w Pokoju odbyły się 82 przesłuchania z udziałem 63 dzieci i 19 osób dorosłych.

Wykres 60. Liczba dzieci przesłuchanych w Pokoju Przyjaznym przesłuchań w latach 2007 – 2018. Przerywaną linią zaznaczono linię trendu

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w każdej gminie działają gminne komisje rozwiązywania problemów. W skład Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Płocku, tak jak w roku poprzednim wchodziło 10 osób. W 2018 r., podobnie jak w roku ubiegłym, nie dokonano zmian w składzie komisji.

W ramach Komisji działają podzespoły problemowe:

- Zespół przyjmujący zgłoszenia i motywujący do podjęcia leczenia odwykowego,
- Zespół ds. przeprowadzania działań profilaktyczno-edukacyjnych w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Procedura zobowiązania do leczenia odwykowego

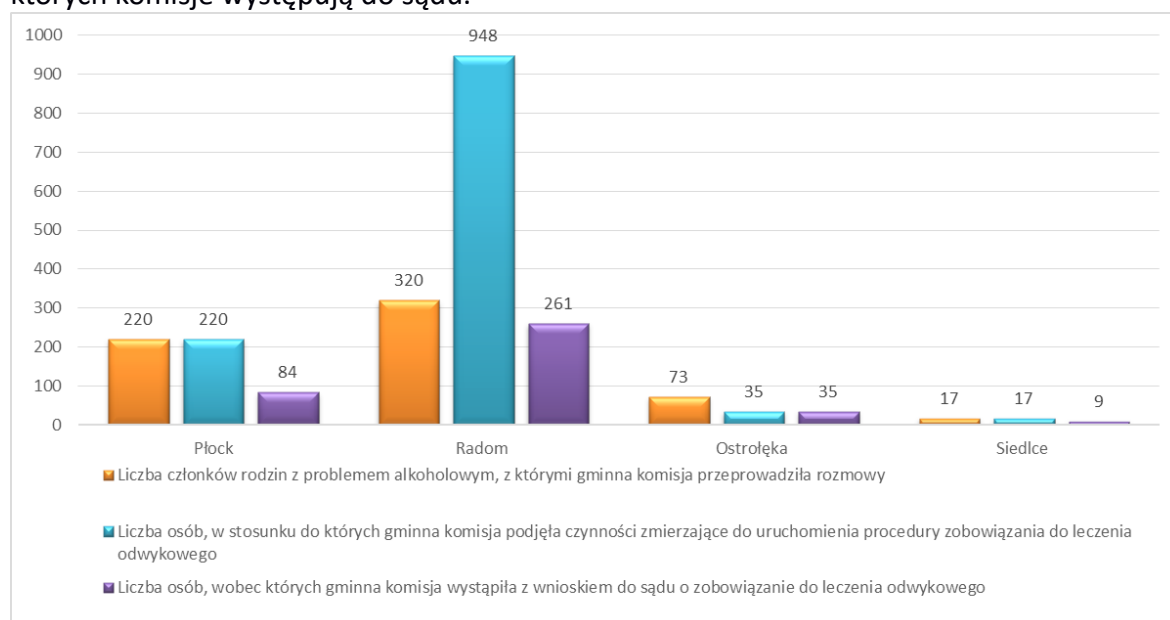
Jak widać na poniższym wykresie komisja przeprowadziła rozmowy z 250 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2017 o 81 osób (spadek o 24,5%). W stosunku do 220 osób Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (wzrost w stosunku do roku 2017 o 76 osób – 52,8%). Wobec 84 osób Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2017 o 11 osób (11,6%). **W porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się liczba członków rodzin, z którymi gminna komisja przeprowadziła rozmowy i liczba osób, wobec których komisja wystąpiła z wnioskiem do sądu o zobowiązanie do**

leczenia odwykowego, zwiększyła się natomiast liczba osób, wobec których komisja podjęła czynności zmierzające do uruchomienia procedury.

Wykres 61. Liczba klientów, z którymi prowadzili rozmowy członkowie miejskiej komisji w procedurze zobowiązania do leczenia odwykowego w latach 2010 – 2018

Na wykresie poniżej pokazano liczbę klientów gminnych komisji w porównywanym miastach. Z wyjątkiem Radomia, widać logiczną proporcję w kategoriach klientów – w każdym z miast najwięcej rozmów gminne komisje prowadziły z członkami rodzin z problemem alkoholowym, kolejną grupą są osoby wobec których komisje uruchamiają czynności zmierzające do zastosowania procedury i najmniejszą grupą są osoby, wobec których komisje występują do sądu.

Wykres 61. Liczba klientów gminnej komisji w procedurze zobowiązania do leczenia odwykowego w Płocku i w innych miastach w 2018 roku

Dodatkowe informacje dotyczące realizacji zadań przez miejską komisję rozwiązywania problemów alkoholowych

W 2018 roku w ramach działalności Komisja:

- przyjęła 570 osób, które zgłosiły się do Komisji, w tym: 220 osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy w związku z nadużywaniem alkoholu, 250 wnioskodawców, 98 osób, którym udzielono informacji o działalności Komisji lub biegu danej sprawy,
- skierowała 83 osoby do biegłych na badanie w kierunku uzależnienia od alkoholu,
- zawiesiła procedurę na czas leczenia 149 osób zgłoszonych do Komisji, w tym: 121 osób zmotywowanych przez Komisję do leczenia odwykowego oraz 28 osób zmotywowanych przez Zespół biegłych,
- umorzyła 25 spraw dotyczących osób zgłoszonych do Komisji,
- skierowała 84 wnioski do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego osób zgłoszonych do Komisji oraz 2 wnioski o wgląd w sytuację małoletnich dzieci,
- zaopiniowała pozytywnie 152 wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- przeprowadziła w 18 punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych działania profilaktyczno-edukacyjne,
- przekazała 8 Niebieskich Kart do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 94 razy członkowie Komisji stawili się w Sądzie jako strona w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Pozostała aktywność miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Przemoc w rodzinie

Na przestrzeni ostatnich czterech lat zmniejszyła się liczba osób doświadczających przemocy, z którymi kontaktowała się miejska komisja. Znaczący wzrost odnotowano w roku 2012 w stosunku do 2011 i jest to zapewne związane z wejściem w życie rozporządzenia w sprawie procedury Niebieskiej Karty. Natomiast w roku 2014 w stosunku do roku 2013 zmniejszyła się o 54 liczba osób stosujących przemoc, z którymi miejska komisja kontaktowała się, natomiast w 2016 r. wzrosła liczba takich kontaktów o 14 osób. W 2017 r. liczba osób doznających przemocy w rodzinie ponownie spadła o 23 osoby. W 2018 r. liczba osób doznających przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie miejskiej komisji wzrosła do 32 osób.

Wykres 62. Kontakt miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z osobami doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc w latach 2011 – 2018

Wobec członków rodzin, w których dochodzi do przemocy podejmowane były następujące działania:

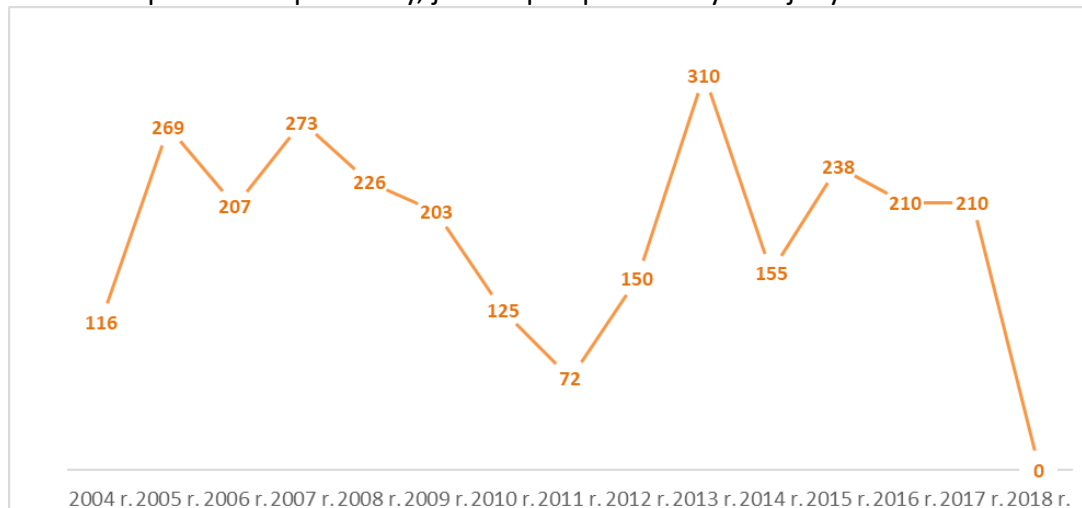
- uruchomienie procedury Niebieskiej Karty – 8 (w 2017 r. – 8, w 2016 r. – 7, w 2015 – 7, w 2014 roku, 5, w 2013 - 9).
- prowadzenie rozmowy interwencyjnej z osobą nadużywającą alkoholu w związku ze stosowaniem przez nią przemocy – 0 (w 2017 r. – 9, w 2016 r. – 35, w 2015 – 30, w 2014 r. – 65, w 2013 - 180),
- motywowanie sprawcy przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc – 32, (w 2017 r. – 0, w 2016 r. – 0, w 2015 - 11, w 2014 roku 18, w 2013 – 60),
- prowadzenie rozmowy z osobą doświadczającą przemocy w celu diagnozy jej sytuacji w rodzinie – 32 (w 2017 r. – 8, w 2016 r. – 7, w 2015 – 7),
- motywowanie dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy – 32 (w 2017 r. – 13, w 2016 r. – 46, w 2015 – 21, w 2014 roku – 180, w 2013 – 143),
- powiadomienie sądu rodzinnego o sytuacji dziecka – 2 (w 2017 r. – 2, w 2016 r. – 5, w 2015 r. – 1, w roku 2014 -4, w 2013 – 8),
- poinformowanie o lokalnej ofercie pomocy dla dzieci krzywdzonych – 0 (w 2017 r. – 0, w 2016 r. – 11).

Dane za 2018 r. pokazują wzrost liczby działań gminnej komisji zarówno wobec osób doświadczających przemocy w rodzinie, jak i sprawców przemocy.

Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych

W 2018 r. miejska komisja nie prowadziła kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W 2017 r. Komisja przeprowadziła 210 kontroli i była to identyczna liczba kontroli, jak w roku ubiegłym. Na poniższym wykresie widać, że polityka kontroli punktów sprzedaży na przestrzeni lat jest bardzo zróżnicowana; można zaobserwować zarówno dynamiczne

spadki jak ten w latach 2008 – 2011 oraz w roku 2014, jak i dynamiczne wzrosty jak ten w latach 2012 – 2013, nigdy się jednak nie zdarzyło, by komisja zrezygnowała z kontroli, co można uznać za zmianę podejścia komisji w kontekście zmiany funkcjonującego w ramach komisji zespołu ds. kontroli na zespół ds. przeprowadzania działań profilaktyczno-edukacyjnych w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Działania kontrolne były prowadzone przez inne uprawnione podmioty, jednak przeprowadziły one jedynie 4 kontrole.

Wykres 63. Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadzonych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2004 – 2018

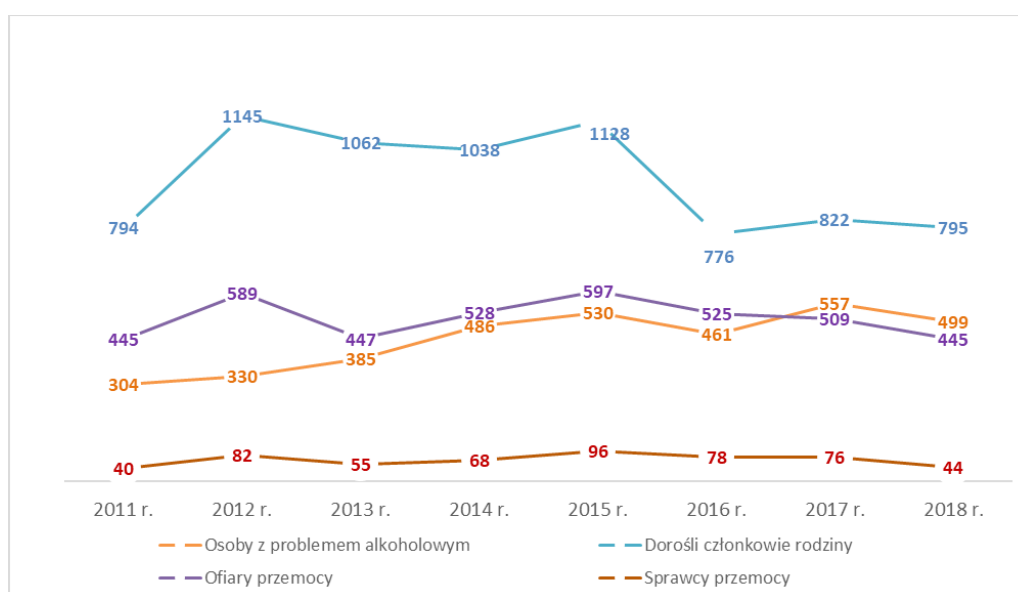
Dane z Punktów Konsultacyjnych

Punkty konsultacyjno-informacyjne zajmują ważne miejsce w lokalnych systemach pomocy. Ich zadaniem jest m.in. udzielanie konsultacji rodzinom z problemem alkoholowym i problemem przemocy a także motywowanie do podjęcia leczenia. W Płocku funkcjonowało w 2018 r. 7 punktów konsultacyjno-informacyjnych, o 1 mniej niż w roku ubiegłym.

W porównaniu z rokiem 2017 spadła ogólna liczba klientów punktów konsultacyjnych o 181 osób (9,2%) oraz porad o 194 (6,2%). Spadek liczby klientów odnotowano we wszystkich kategoriach: osób z problemem alkoholowym o 10,4%, dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym o 3,3%, osób doświadczających przemocy w rodzinie 12,6%, a największy spadek odnotowano w przypadku osób stosujących przemoc w rodzinie – o 42,1%.

	Rok 2014		Rok 2015		Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018	
	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
Osoby z problemem alkoholowym	486	766	530	780	461	650	557	854	499	764
Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	1038	1519	1128	1565	776	1145	822	1205	795	1277
Osoby doświadczające przemocy w rodzinie	528	814	597	829	525	952	509	927	445	793
Osoby stosujące przemoc w rodzinie	68	152	96	171	78	121	76	122	44	80
Razem	2120	3251	2351	3345	1840	2868	1964	3108	1783	2914

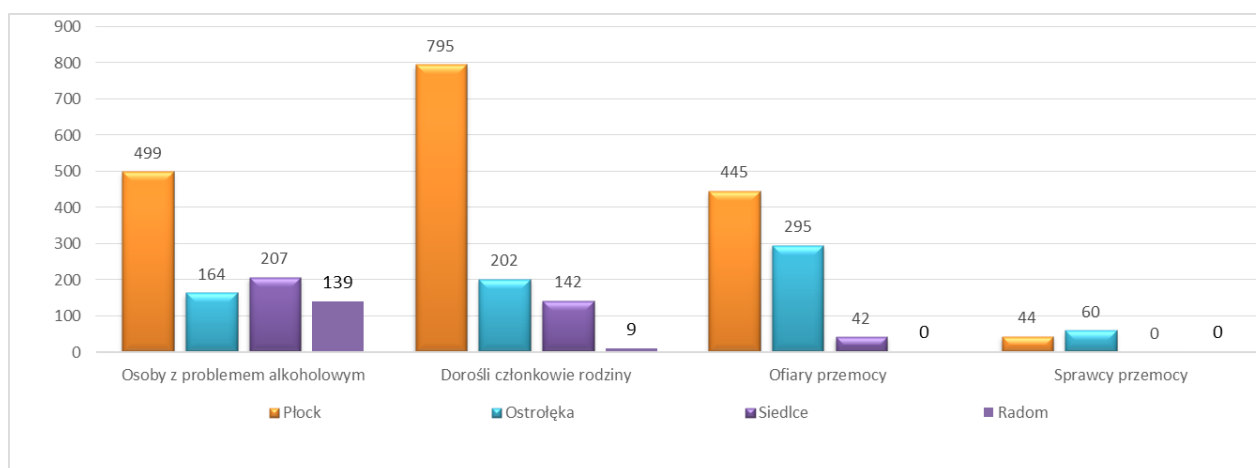
Tabela 6. Liczba klientów oraz porad udzielonych przez punkty konsultacyjne w latach 2014 – 2018

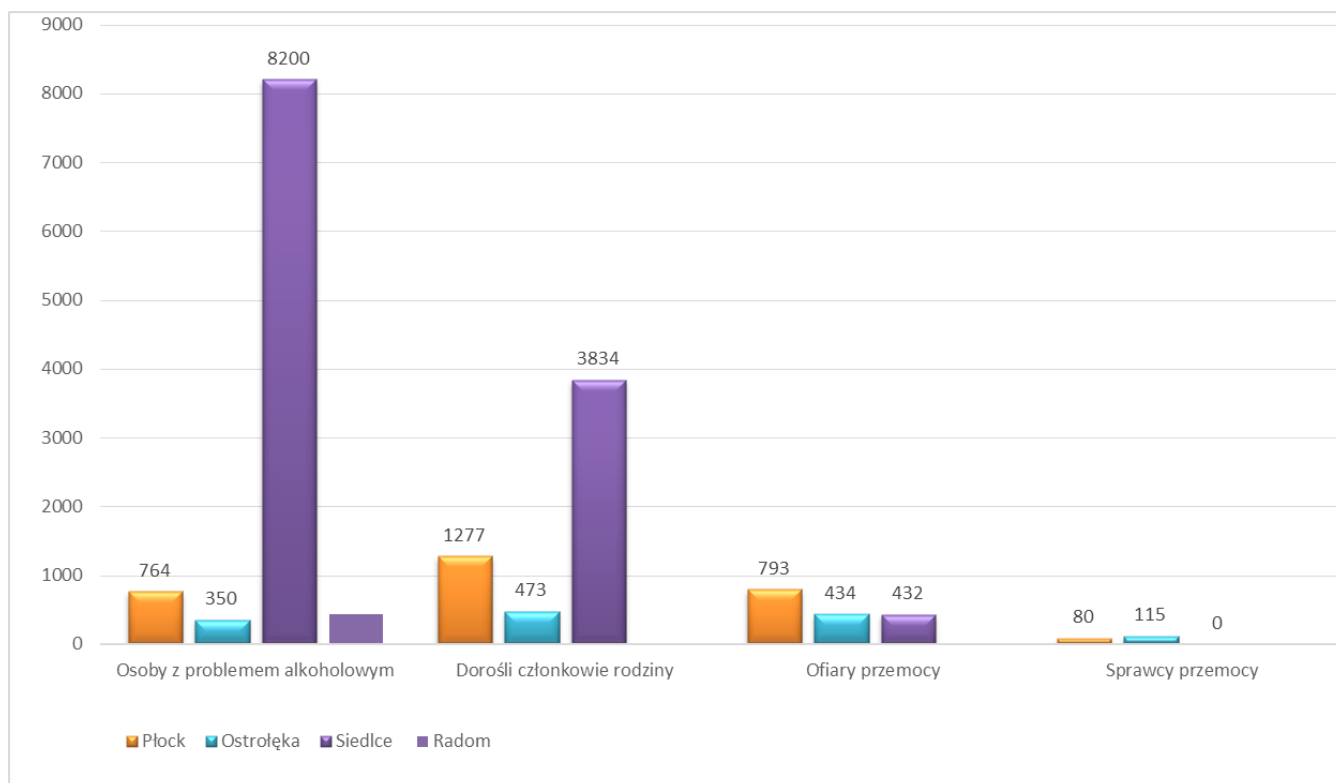
Wykres 64. Liczba klientów punktów konsultacyjnych w podziale na kategorie w latach 2011 – 2018

Analiza funkcjonowania punktów konsultacyjnych w Płocku oraz w Ostrołęce i Siedlcach (w Ostrołęce od 2015 do 2016 roku nie było punktów konsultacyjnych, natomiast w 2017 r. brak punktów wykazano w Radomiu, co oznacza likwidację 3 punktów) pokazuje, że **punkty w Płocku udzielają porad największej liczbie osób w większości kategorii klientów.**

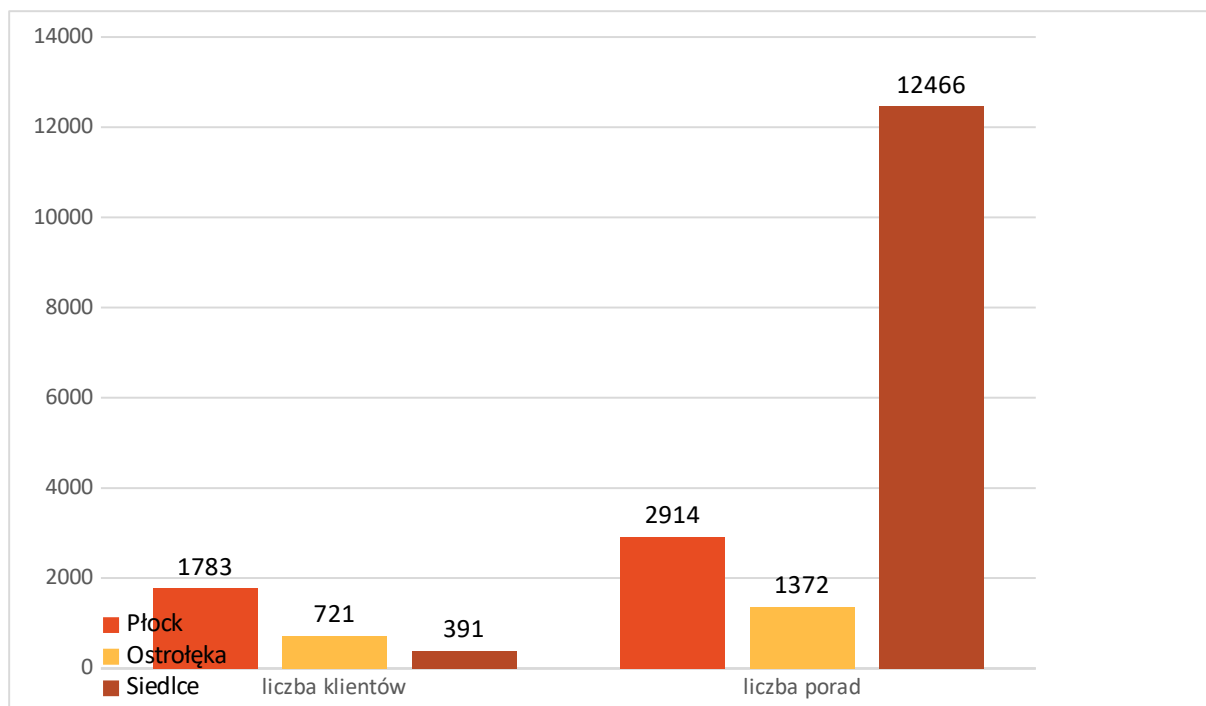
W przypadku Siedlec po raz kolejny wątpliwości budzi duża dysproporcja między liczbą klientów (391) a liczbą porad (12466) – na jednego klienta przypada ponad 31 porad. Wszelka pomoc prowadzona w formach zorganizowanych takich jak grupy wsparcia nie powinna być sprawozdawana jako porady w punktach. Dodatkowo pomoc długoterminowa powinna być udzielana w placówkach świadczących usługi zdrowotne.

Wykres 65. Liczba klientów punktów konsultacyjnych w podziale na kategorie w Płocku i innych miastach w 2018 roku

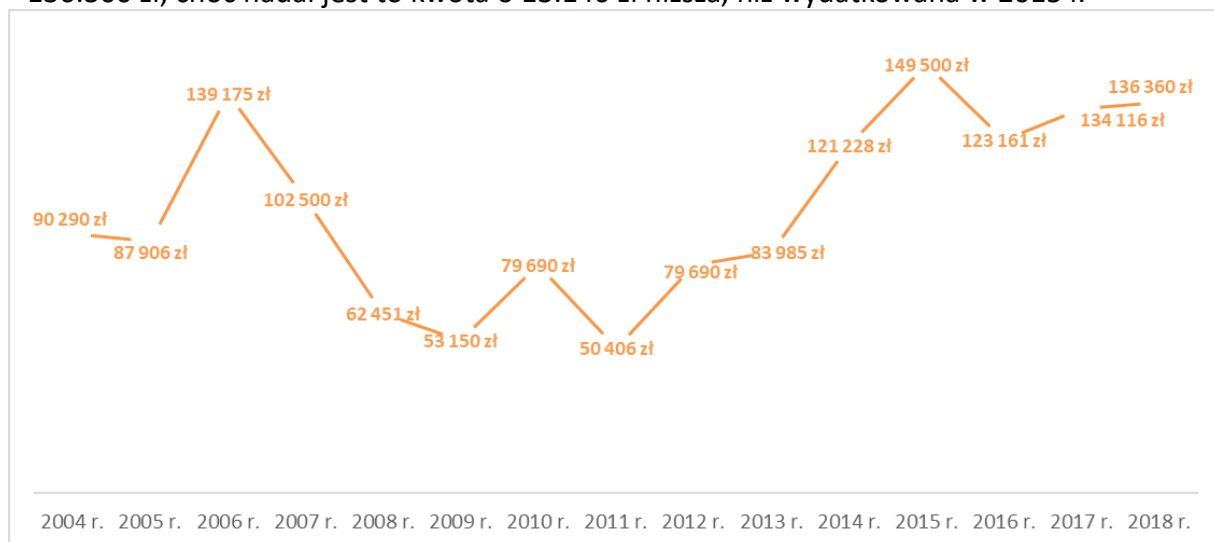

Wykres 66. Liczba porad udzielonych w punktach konsultacyjnych w podziale na kategorie w Płocku i innych miastach w 2018 roku

Wykres 67. Łączna liczba klientów oraz łączna liczba porad udzielonych w punktach konsultacyjnych w Płocku i innych miastach w 2018 roku

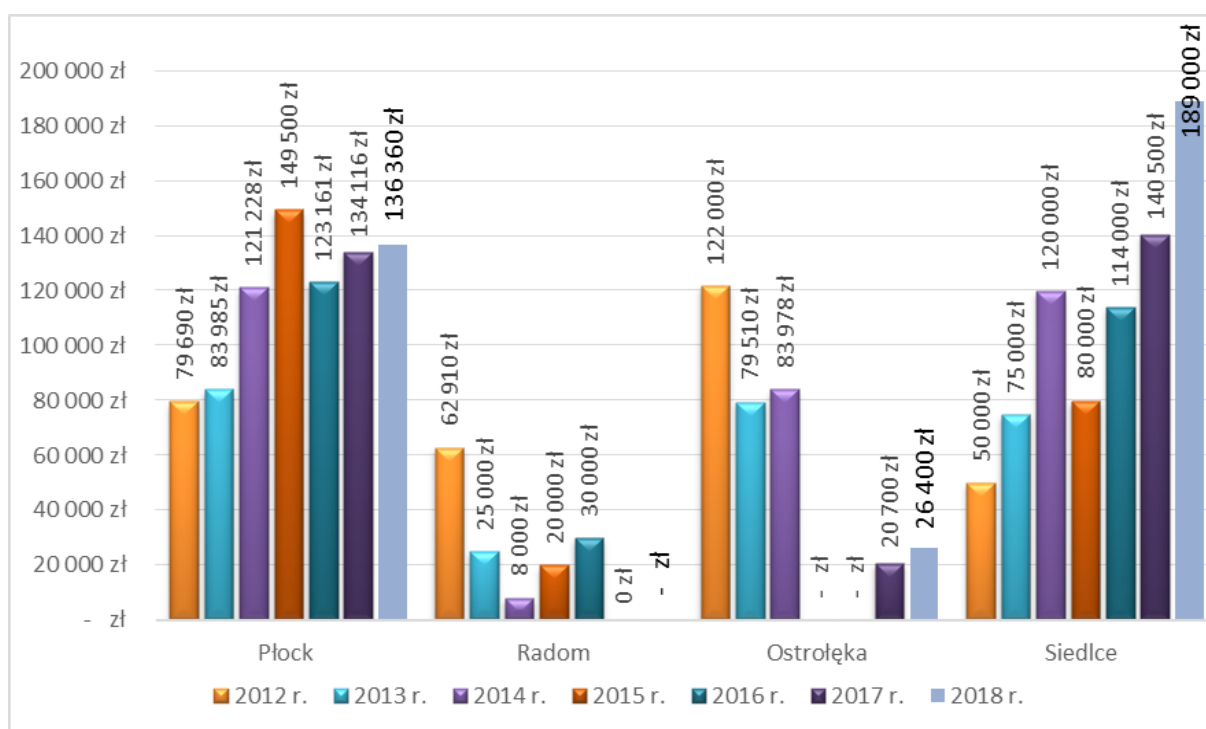
Wysokość środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie punktów konsultacyjnych w 2016 roku spadła po raz pierwszy od 2011 roku. W latach 2017-2018 wysokość środków wydatkowanych na ten cel ponownie wzrosła osiągając w 2018 r. kwotę 136.360 zł, choć nadal jest to kwota o 13.140 zł niższa, niż wydatkowana w 2015 r.

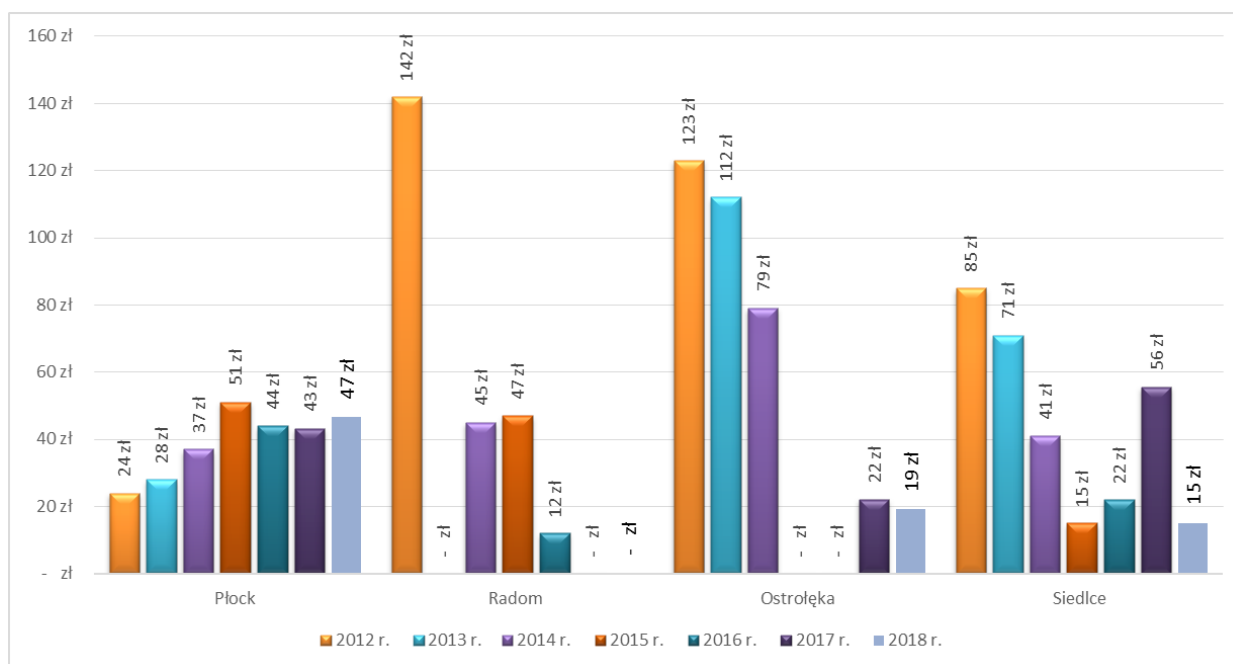
Wykres 68. Dofinansowanie punktów konsultacyjnych w latach 2004 – 2018

Odnosząc dofinansowanie punktów do innych miast można wywnioskować, że Płock prowadzi zrównoważoną politykę finansową wobec punktów, ponieważ nie ma niespodziewanych wzrostów wydatków ani ograniczeń w finansowaniu, tak jak widać to na przykładzie innych miast.

Koszt udzielenia jednej porady ulega dużym wahaniom w porównywanych miastach i wskazuje ponownie na zrównoważoną politykę Płocka wobec finansowania punktów. W Płocku w analizowanym okresie średni koszt wzrastał do 2015 roku, w 2016 zmniejszył się o 7 zł, w 2017 r. pozostał na tym samym poziomie. W porównaniu do średniej krajowej koszt jednej porady w Płocku jest zdecydowanie niższy. W 2018 r. gdzie kwota wydana w Płocku jest prawie dwukrotnie niższa niż pokazuje to średnia ogólnopolska (47 zł w Płocku w porównaniu do 90 zł w Polsce).

Wykres 69. Dofinansowanie punktów konsultacyjnych w Płocku i w innych miastach w latach 2012 – 2018

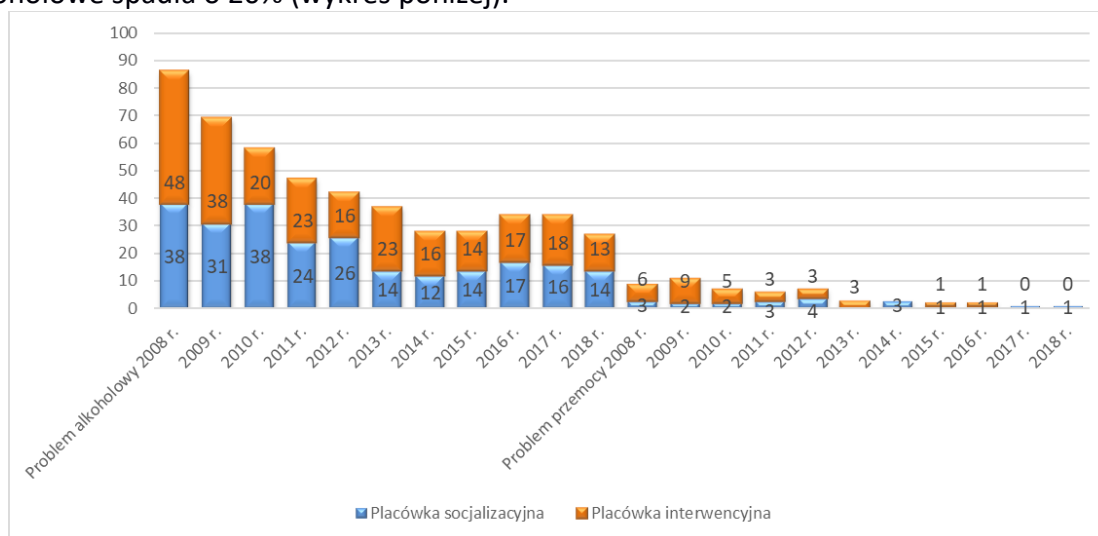

Wykres 70. Średni koszt jednej porady w punktach konsultacyjnych w Płocku i w innych miastach w latach 2012 – 2018

Dane z Ośrodka Opiekuńczo – Wychowawczego w Płocku

Według danych uzyskanych z OOW, w 2018 roku w Placówce Interwencyjnej przebywało 36 wychowanków (w 2017 r. – 33 osoby, w 2016 r. – 38 osób, w 2015 – 42 osoby), a w Placówce Socjalizacyjnej – 41, wszystkie z terenu miasta Płocka (w 2017 r. – 35 osób, w 2016 r. – 40 osób, w 2015 – 38 osób). W placówce interwencyjnej ze względu na problem alkoholowy w rodzinie przebywało 13 wychowanków. W Placówce Socjalizacyjnej - 14 wychowanków przebywało ze względu na ujawniony problem alkoholowy, w tym 5 osób ze względu na problem alkoholowy i narkotykowy, 1 dziecko przebywało w placówce ze względu na ujawnioną przemoc w rodzinie.

Oznacza to, że w 2018 roku liczba dzieci przebywających w Ośrodku ze względu na problemy alkoholowe spadła o 20% (wykres poniżej).

Wykres 71. Nieletni przebywający w Ośrodku Opiekuńczo – Wychowawczym w latach 2008 – 2018

- V -

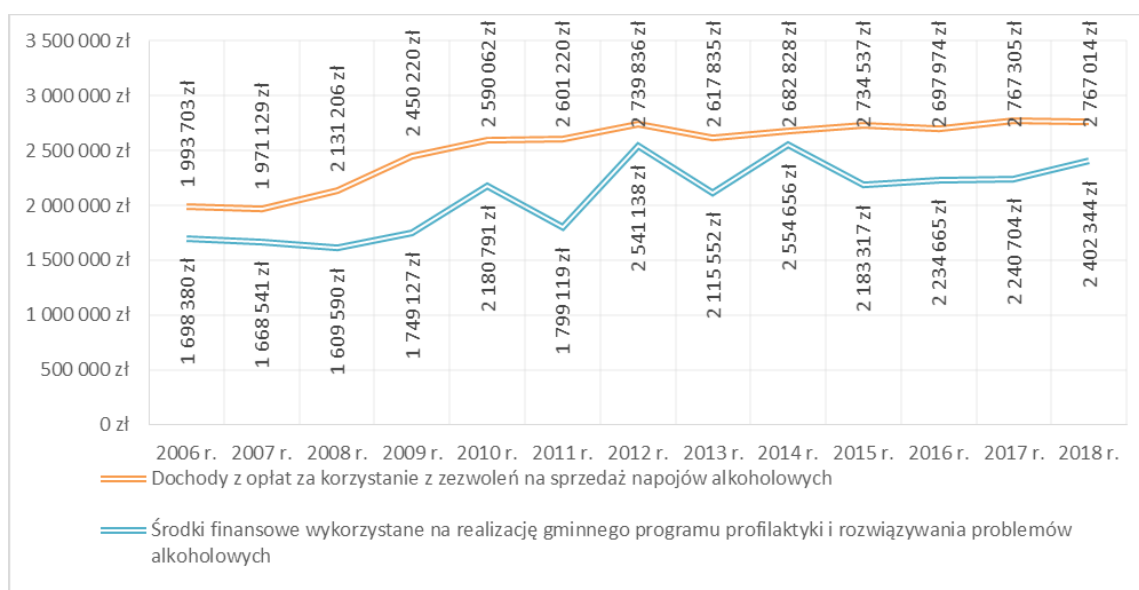
**ISTNIEJĄCE ZASOBY ORAZ PODEJMOWANE DZIAŁANIA
W SFERZE PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ, ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE**

**FINANSOWANIE MIEJSKICH PROGRAMÓW PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH PRZEZ GMINĘ PŁOCK W LATACH 1997 – 2018**

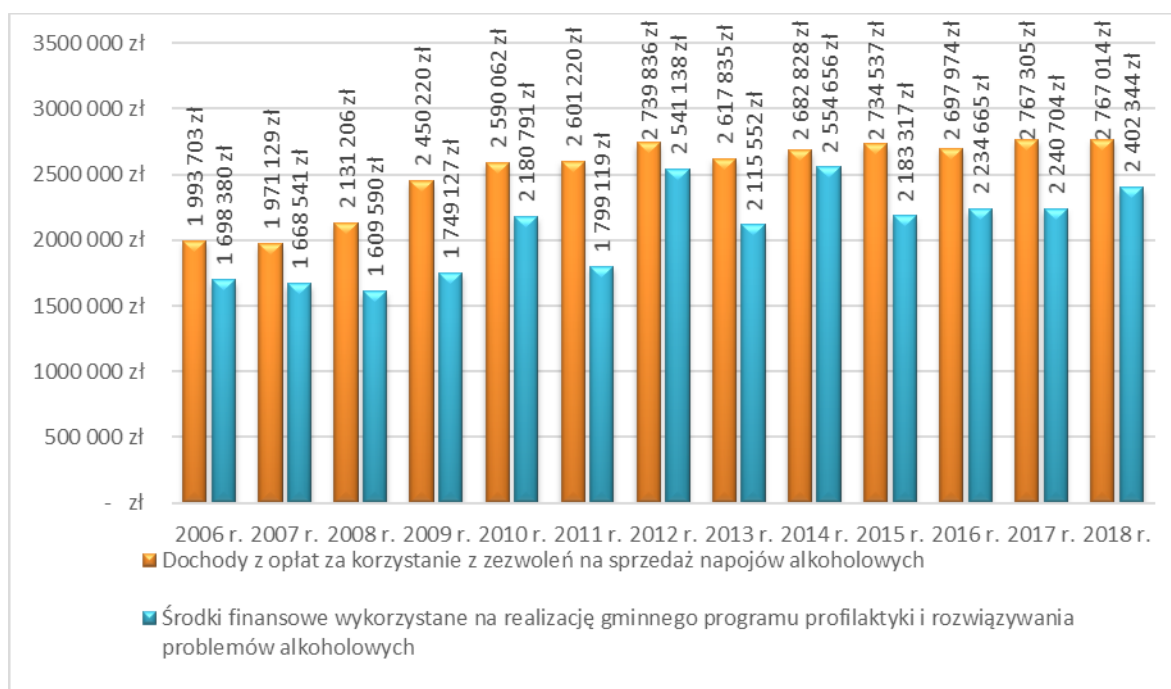
Lata	Wysokość środków wykorzystanych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
1997	320 000,00 zł
1998	549 000,00 zł
1999	668 111,40 zł
2000	807 934,28 zł
2001	858 550,00 zł
2002	844 150,73 zł w tym 420.000,00zł umieszczone w wykazie wydatków, które nie wygasły z upływem 2002 roku z przeznaczeniem na utworzenie Miejskiego Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych
2003	1 856 883, 61zł w tym 870 000,00 zł umieszczone w wykazie wydatków, które nie wygasły z upływem 2003 roku z przeznaczeniem na utworzenie Miejskiego Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych
2004	1 445 573,05 zł
2005	1 687 534,67 zł
2006	1 698 379,89 zł
2007	1 668 540,92 zł
2008	1 609 589,76 zł
2009	1 749 127,69 zł
2010	2 180 522,34 zł
2011	1 799 119,73 zł
2012	2 541 138,00 zł
2013	2 115 552,31 zł
2014	2 554 656,86 zł
2015	2 183 316,95 zł
2016	2 234 665,00 zł
2017	2 240 704,17 zł
2018	2 402 344,39 zł

Tabela 7. Wysokość środków wykorzystanych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 1997-2018

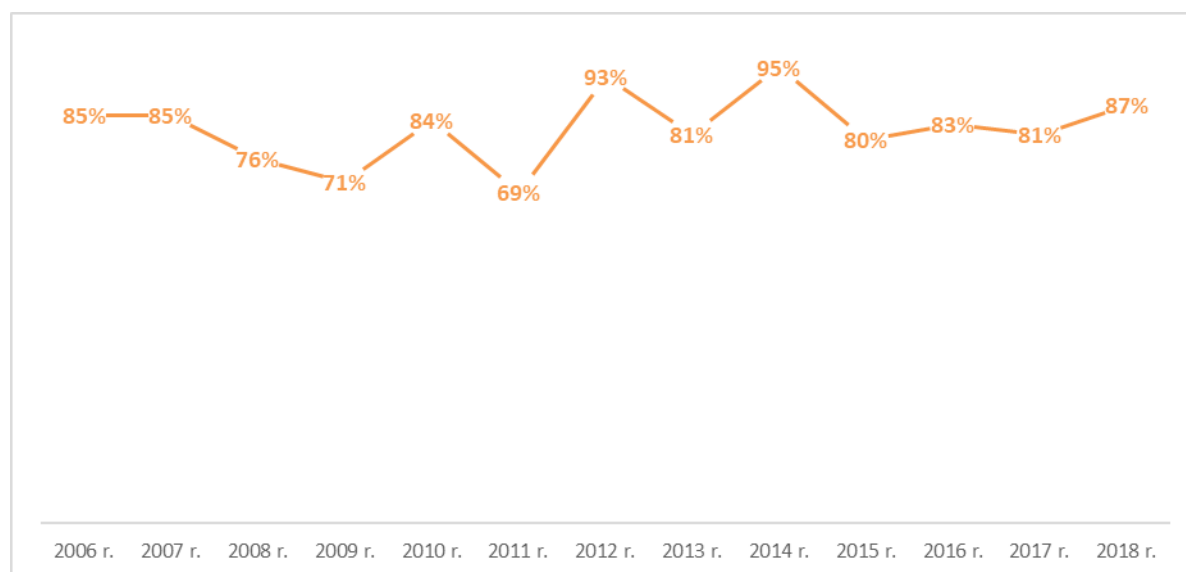
Dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki wykorzystane na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w przedziale czasowym 2006–2018 przedstawiono na dwóch wykresach tak, aby łatwiej graficznie zobrazować trendy w omawianym okresie (wykres 72) oraz pokazać różnice między dochodami a wydatkami (wykres 73). Na realizację gminnych programów wykorzystano 87% środków uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i jest to poziom wyższy niż w roku 2017 (na wykresie 64 procenty zaokrąglono do liczb całkowitych).

Wykres 72. Proporcje dochodów i wydatków na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2006 – 2018

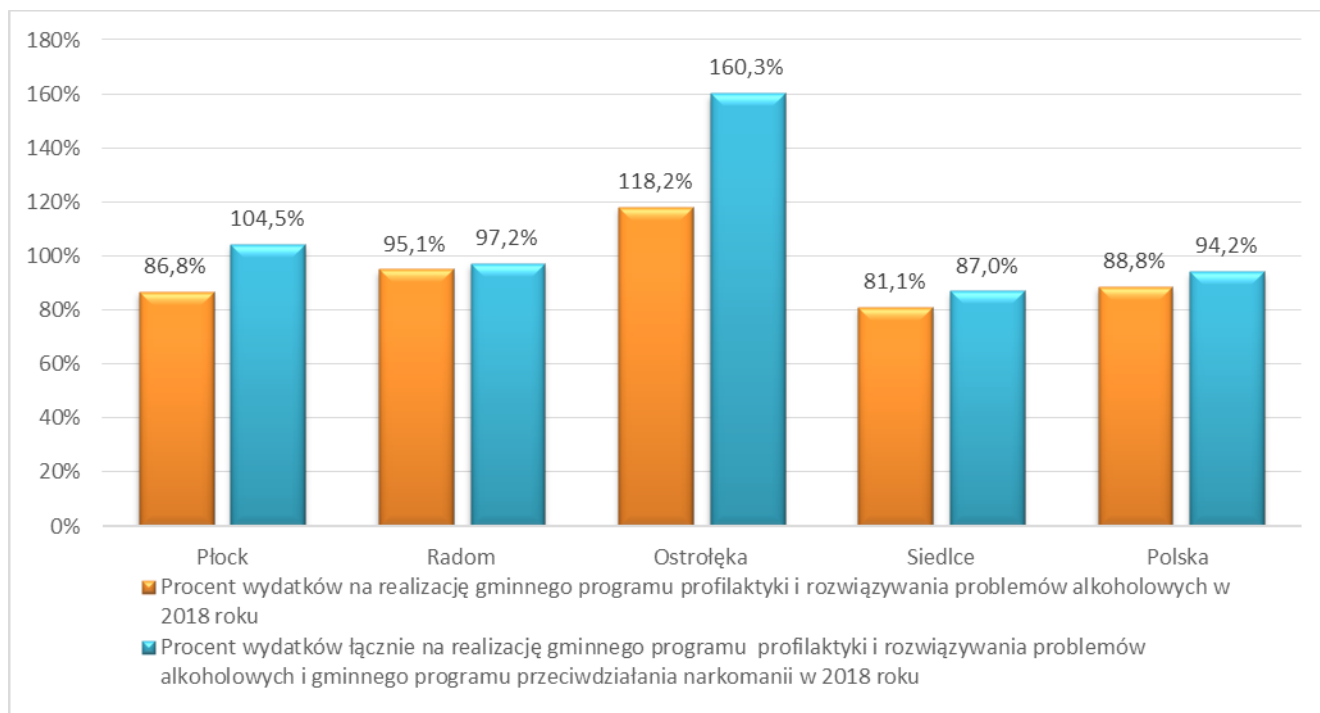

Wykres 73. Proporcje dochodów i wydatków na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2006 – 2018

Wykres 74. Procent środków wykorzystanych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2006 – 2018

Proporcje między dochodami a wydatkami w odniesieniu do pozostałych miast oraz średniej ogólnopolskiej pokazują dobry poziom wydatkowania środków z opłat za korzystanie z zezwoleń. Płock wydając łącznie 104,5% na realizację gminnych programów rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii wypada lepiej niż Siedlce, Radom i średnia ogólnopolska. Proporcja wydatków w Ostrołęce i w Płocku pokazują, że oprócz środków z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczają również środki dodatkowe.

Wykres 75. Procent wydatków na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii w Płocku i innych miastach oraz średnia ogólnopolska w 2018 roku

Najważniejsze zasoby oraz podejmowane działania w sferze profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Placówki leczenia odwykowego, działalność prowadzona przez instytucje oraz organizacje pozarządowe, grupy samopomocowe

Podobnie jak w roku ubiegłym na terenie Płocka w 2018 roku funkcjonowały następujące placówki leczenia odwykowego:

- Poradnia Profilaktyki i Leczenia Uzależnień Płockiego Zakładu Opieki Zdrowotnej Spółka z o. o.,
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Ośrodku Medyczno-Psychologicznym „Vide” w Płocku,
- Pododdział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych Płockiego Zakładu Opieki Zdrowotnej Spółka z o.o.,
- Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Ośrodku Medyczno-Psychologicznym „Vide” w Płocku.

Ponadto pomoc specjalistyczną oferowało:

- 7 punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- 2 Ośrodki Profilaktyki i Terapii,
- 1 ośrodek interwencji kryzysowej,
- 1 noclegownia dla kobiet i matek z dziećmi,
- 1 hostel dla osób doświadczających przemocy,
- 1 telefon zaufania dla ofiar przemocy,
- 3 placówki pomocy dzieciom ofiarom przemocy w rodzinie,

- Niebieski Pokój,
- 4 mieszkania chronione dla osób wychodzących z przemocy w rodzinie,
- 2 stowarzyszenie abstynenckie,
- 3 samopomocowe grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym,
- 1 samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym,
- 1 samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych dzieci alkoholików,
- 1 grupa wsparcia dla osób uzależnionych ze współistniejącą chorobą psychiczną,
- 1 grupa wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 2 grupy psychoedukacyjne dla osób uzależnionych,
- 1 grupa DDA lub dla osób współuzależnionych,
- spotkania motywacyjno-edukacyjne dla osób z problemami alkoholowymi,
- 2 grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

W 2018 roku funkcjonowało także Centrum Integracji Społecznej utworzone przez organizację pozarządową. W zajęciach uczestniczyło 35 osób, w tym nie uczestniczyły osoby uzależnione od alkoholu.

Punkty konsultacyjno-informacyjne oferowały następujące formy pomocy:

- rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta,
- motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu, kierowanie do specjalistycznego leczenia,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym,
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom,
- prowadzenie konsultacji w zakresie wsparcia i pomocy dzieciom z rodzin z problemami alkoholowymi,
- udzielanie pomocy prawnej,
- udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- motywowanie do uczestnictwa w oddziaływaniach adresowanych do osób stosujących przemoc,
- gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.

Pracownicy Punktów	Liczba osób
Specjalista psychoterapii uzależnień (osoba posiadająca certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień nadany przez PARPA)	1
Instruktor terapii uzależnień (osoba posiadająca certyfikat instruktora terapii uzależnień nadany przez PARPA)	1
Psycholog	9
Pedagog, nauczyciel	7
Prawnik	8
Certyfikowany specjalista/konsultant w zakresie przeciwdziałania przemocy	3

w rodzinie	
Inne (pedagog/logopeda, psycholog dziecięcy, terapeuta uzależnień - 3, profilaktyk uzależnień - 3, pedagog resocjalizacji, logopeda - 4, neurologopeda, mediator -2, doradca rodzinny	17

Tabela 8. Pracownicy punktów konsultacyjno-informacyjnych w 2018 r.

Działania środowiskowe skierowane do osób bezdomnych w formie streetworkingu

Działania prowadzone były przez 4 streetworkerów i skierowane były do osób dorosłych nadużywających alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, wykluczonych społecznie, czasowo przebywających na ulicy, w pustostanach, w stajenkach, jak również osób mających stałe miejsce zamieszkania i czasowo je opuszczających, odmawiających przyjęcia pomocy w formie zinstytucjonalizowanej.

Na terenie Płocka osoba doświadczająca przemocy i sprawca przemocy może otrzymać profesjonalną pomoc w następujących formach:

- w punktach konsultacyjnych udzielających pomocy/porad dla ofiar przemocy w rodzinie, punktów takich było 7,
- w telefonie zaufania dla ofiar przemocy w rodzinie,
- w schronisku i hostelu dla ofiar przemocy w rodzinie,
- w Ośrodku Interwencji Kryzysowej,
- w grupach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (2 grupy),
- w zespole interdyscyplinarnym i grupach roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (zebrały się 233 takie grupy),
- w konsultacjach dla sprawców przemocy w rodzinie,
- w Niebieskim Pokoju,
- w mieszkaniach chronionych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (4 takie mieszkania).

Prowadzenie Hostelu – domu dla osób doznających przemocy w rodzinie

Dom jest placówką całodobową przeznaczoną dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, które z uwagi na występujące zagrożenie życia lub zdrowia zdecydowały się opuścić swoje środowisko domowe. Hostel prowadzony jest przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płocku.

Prowadzenie Pokoju Przyjaznych Przesłuchań (Niebieskiego Pokoju)

Pokój udostępniany jest przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej Sądom oraz Prokuraturze celem prowadzenia przesłuchań w warunkach bezpiecznych i przyjaznych dzieciom i młodzieży, będących ofiarami lub świadkami przemocy domowej. Oprócz tego sala terapeutyczna znajdująca się w pokoju jest wykorzystywana przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej do prowadzenia grupy wsparcia dla kobiet.

Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym

Na terenie miasta Płocka w 2018 roku funkcjonowało 28 miejsc (o jedno więcej – placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczej – niż w 2017 i w 2016 roku i o 4 więcej

niż w 2015 roku) świadczących pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, w których realizowano program wychowawczy. W sumie, w zajęciach prowadzonych w tych placówkach brało udział 684 dzieci (w 2017 roku - 649), w tym 337 dzieci z rodzin alkoholowych (w 2017 roku – 330).

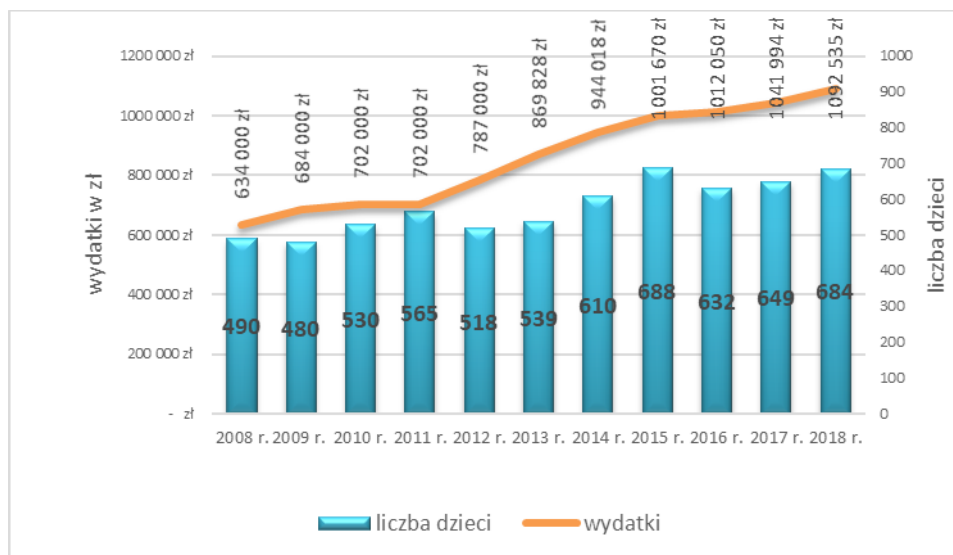
W 2013 roku rozpoczął działalność ośrodek pomocy podwórkowej, obejmujący opieką 15 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. W 2014 roku funkcjonowały już dwa takie miejsca, obejmujące opieką w sumie 50 dzieci, w tym 20 z rodzin z problemem alkoholowym. W 2015 roku z tej formy pomocy skorzystało już 55 dzieci (wszystkie z rodzin z problemem alkoholowym). W 2016 roku były 3 miejsca uwzględniające formę pracy podwórkowej, z których oferty skorzystało 52 dzieci (wszystkie z rodzin z problemem alkoholowym). W 2017 funkcjonowały również 3 miejsca pracy podwórkowej obejmujące opieką 48 dzieci (wszystkie z rodzin z problemem alkoholowym), w tym jedno takie miejsce funkcjonowało jako placówka wsparcia dziennego, do której uczęszczało 24 dzieci (wszystkie z rodzin z problemem alkoholowym). W 2018 funkcjonowały 2 miejsca uwzględniające formę pracy podwórkowej obejmujące opieką 38 dzieci (wszystkie z rodzin z problemem alkoholowym), w tym jedno takie miejsce funkcjonowało jako placówka wsparcia dziennego, do której uczęszczało 23 dzieci (wszystkie z rodzin z problemem alkoholowym).

W sumie w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na działalność miejsc pomocy świadczących pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym wydatkowano 1 092 535 zł, w tym na działalność:

- klubów profilaktyki środowiskowej funkcjonujących jako placówki wsparcia dziennego (8 klubów) – 891 000,00 zł,
- miejsc pracy podwórkowej w formie placówki wsparcia dziennego (1 placówka) – 100 000,00 zł,
- miejsc dla dzieci z grup ryzyka z programem socjoterapeutycznym (2 miejsca) – 75 000,00 zł,
- miejsca dla dzieci z grup ryzyka z programem opiekuńczym (3 miejsca) – 26 535,00 zł.

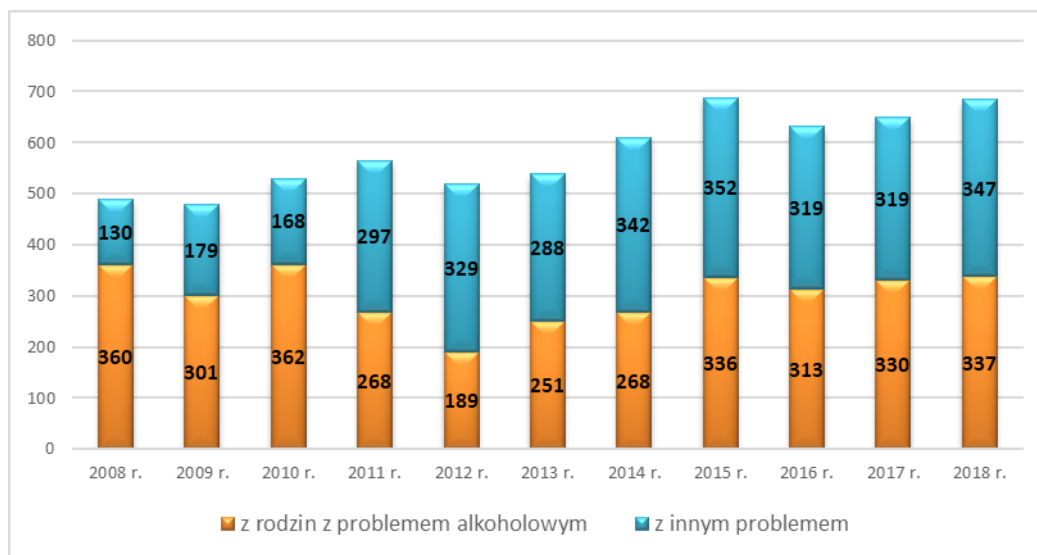
Na dożywianie dzieci korzystających z pomocy tych miejsc przeznaczono 103 826 zł.

Wykres poniżej przedstawia zestawienie wydatków MPPIRPA na ww. miejsca, w zestawieniu z liczbą dzieci będących pod ich opieką. Jak widać, od 2008 roku wydatki związane z prowadzeniem ww. placówek systematycznie rosną. Pozytywną zmianą w stosunku do lat ubiegłych był wzrost liczby dzieci korzystających z tych form pomocy w 2014 i 2015 roku. Natomiast w 2016 roku liczba dzieci w placówkach spadła, przy jednoczesnym wzroście kosztów ich utrzymania. W latach 2017-2018 wzrastała zarówno liczba dzieci jak i wydatki przeznaczone na funkcjonowanie miejsc pomocy dzieciom.

Wykres 76. Wydatki w ramach gminnego programu na działalność miejsc pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz liczba dzieci objętych opieką tych placówek w latach 2008-2018

Interesujące są zmiany dotyczące przyczyn objęcia dzieci pomocą socjoterapeutyczną lub opiekuńczo-wychowawczą. Jak widać na poniższym wykresie, od 2010 roku, w ostatnich latach wzrasta liczba dzieci przyjmowanych do placówek pomocowych z innych powodów niż problemy alkoholowe w rodzinie. W 2008 roku takie dzieci stanowiły 27% populacji objętej działaniem tych placówek, w 2013 roku – aż 53%, a w 2014 – 56%. W 2015 roku, dzieci przyjętych z powodu innych problemów niż alkohol w rodzinie było ponad 51% a w 2016 – 50%, natomiast w 2017r. - 49%, a w 2018 – niemal 51%. Warto byłoby poznać lepiej rodzaj problemu z jakim borykają się dzieci objęte opieką tych placówek po to, by lepiej dostosować oferowane zajęcia do zmieniającego się profilu podopiecznych.

Wykres 77. Dzieci objęte pomocą w świetlicach opiekuńczo – wychowawczych, klubach profilaktyki środowiskowej i miejscach pracy podwórkowej w latach 2008-2018

Działalność profilaktyczna

Tak, jak w poprzednich latach, analizując działalność profilaktyczną prowadzoną w Płocku w 2018 roku w ramach MPPRPA, warto porównać koszty realizacji działań, po których

z dużym prawdopodobieństwem można spodziewać się pozytywnych efektów profilaktycznych (czyli ograniczenia zachowań ryzykownych młodzieży lub szkód wynikających z takich zachowań), z działaniami, po których takich efektów raczej nie można się spodziewać.

Do pierwszej grupy należą programy profilaktyczne rekomendowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji lub Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego. Według danych z ankiety PARPA G1, wysokość środków przeznaczonych w roku 2014 na ich realizację to 165 515,02 zł. Jednak ankieta dodatkowa, w której zostały wymienione wszystkie programy rekomendowane w 2014 roku, wskazuje, że na ich realizację przeznaczono w sumie 88 075,02 zł (32 428,12 zł na Program Domowych Detektywów; 27 446,90 zł na Fantastyczne Możliwości; 28 200,00 zł na Archipelag Skarbów, a realizacja programu Przyjaciele Zippiego nie wiązała się z wydatkami z GPPRPA). Dane z 2015 roku wskazują, że na realizację programów rekomendowanych przeznaczono 115 858,11 zł, a więc o 27 783,09 zł więcej niż w roku poprzednim (34 160,06 zł na Program Domowych Detektywów; 30 018,05 zł na Fantastyczne Możliwości; 12 900,00 zł na Archipelag Skarbów, a realizacja programu Przyjaciele Zippiego nie wiązała się z wydatkami z GPPRPA). Ten wzrost wydatków na realizację programów rekomendowanych jest związany z dopisaniem do listy trzech programów od lat systematycznie w Płocku wdrażanych: Debaty (24 500 zł), Spójrz Inaczej (7 200 zł) i Trzy Koła (7 080 zł). W 2016 roku, wysokość środków przeznaczonych na realizację programów rekomendowanych wzrosła do 127 110,00 zł – wzrost o 11 251,89 zł w stosunku do roku poprzedniego (60 104,73 zł na Program Domowych Detektywów i Fantastyczne Możliwości; 26 390,00 zł na Archipelag Skarbów; 8 100,00 zł na program Spójrz inaczej, 15 400,00 zł na Debatę, 17 115,00 zł na Szkołę dla rodziców i wychowawców).

W 2017 roku na realizację programów rekomendowanych wydatkowano 128 429,00 zł (36 650,76 zł na Program Domowych Detektywów; 9 858,00 zł na Fantastyczne Możliwości - zakup materiałów oraz pokrycie kosztu szkolenia, realizacja programu została przeniesiona na I półrocze 2018 roku; 27 840,00 zł na Archipelag Skarbów; 13 230,00 zł na program Spójrz inaczej, 23 450,00 zł na Debatę, 17 400,00 zł na Szkołę dla Rodziców i Wychowawców).

W 2018 r. na realizację programów rekomendowanych wydatkowano 162 127 zł (41 438,44 zł na Program Domowych Detektywów; 54 333,32 zł na Fantastyczne Możliwości - realizacja dwóch edycji programu; 22 050,00 zł na Debatę, 22 905,00 zł na program Spójrz inaczej, 16 600,00 zł na Szkołę dla Rodziców i Wychowawców, Program Wzmacniania Rodziny 1 900,00 zł, przyjaciele Zippiego – 1 000,00 zł).

W Płocku realizacja programów rekomendowanych ma charakter systemowy. Program Domowych Detektywów oraz Program Fantastyczne Możliwości są realizowane odpowiednio we wszystkich klasach IV i VI szkół podstawowych.

Poza opisanymi powyżej wydatkami, w 2018 roku na realizację innych – nierekomendowanych programów z zakresu profilaktyki uniwersalnej przeznaczono – 173 185 zł, czyli więcej niż w latach 2014-2017 (w 2017 r. 157 097 zł, w 2016 r. – 165 556 zł, w 2015 - 142 089 zł a w 2014 - 131 818 zł.).

Kolejna grupa to „programy dla młodzieży z grup ryzyka”, na które w 2015 roku przeznaczono 51 886,47 zł., a w 2016 roku – 57 246 zł. W 2017 r. wydatki na ten cel spadły do 29 695 zł, a w 2018 r. nieco wzrosły do 34 950 zł. W latach 2015 i 2016, w tej grupie mieściły się m.in. program pn. „Korekta”, programy systematycznie realizowane w Ośrodku Opiekuńczo-Wychowawczym, Ośrodkach Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Płockim Ośrodku

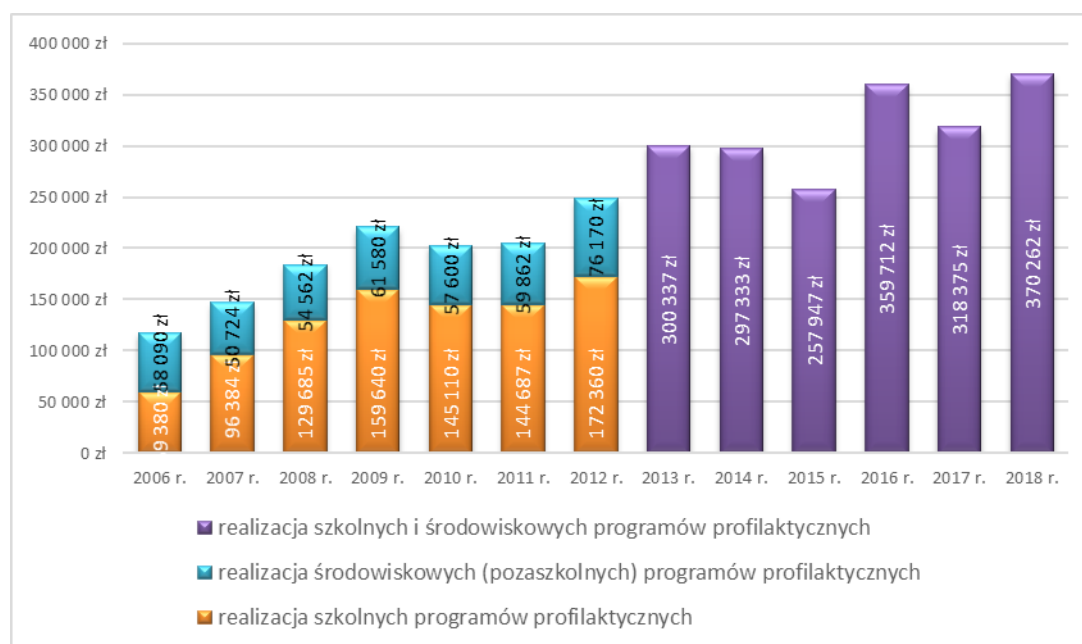
Kultury i Sztuki. W 2017 i 2018 roku, w tej grupie mieściły się m.in. program pn. „Korekta” oraz programy systematycznie realizowane w Ośrodku Opiekuńczo-Wychowawczym oraz Ośrodkach Profilaktyki i Terapii.

W 2018 r. na realizację programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież skierowanych do grup rówieśniczych wydatkowano 2 391,73 zł (w 2017 r. wydatki na te działania wyniosły 3 155 zł, czyli trzykrotnie mniej, niż w 2016 r. (9 800 zł, w 2015 - 5 400,00 zł a w 2014 roku – 9 000,00 zł).

W 2018, podobnie jak w latach 2016-2017, ze środków na realizację gminnego programu profilaktyki nie finansowano pozalekcyjnych zajęć sportowych, które w ubiegłych latach wyniosły: w 2015 – 1 449,99 zł., w 2014 roku – 3 210,00 zł.

Natomiast w 2018 roku nadal, choć w znacznie mniejszym stopniu, były finansowane inne działania, o których wiadomo, że nie spełniają kryteriów definicyjnych działań profilaktycznych (festyny i inne imprezy plenerowe; imprezy sportowe; konkursy). W sumie wydano na takie działania 15 948 zł (w 2017 r. -17 890 zł, w 2016 r. – 27 899 zł., w 2015 - 35 294,65 zł., a w 2014 - 36 439,93 zł.). Jak pokazuje to zestawienie, z roku na rok systematycznie maleje wysokość środków przeznaczanych na tego typu akcje.

Poniższy wykres ilustruje wydatki na realizację programów profilaktycznych w ostatnich latach. Jak widać w roku 2018, w porównaniu do poprzednich lat, nieco zwiększyły się wydatki na realizację programów profilaktycznych.

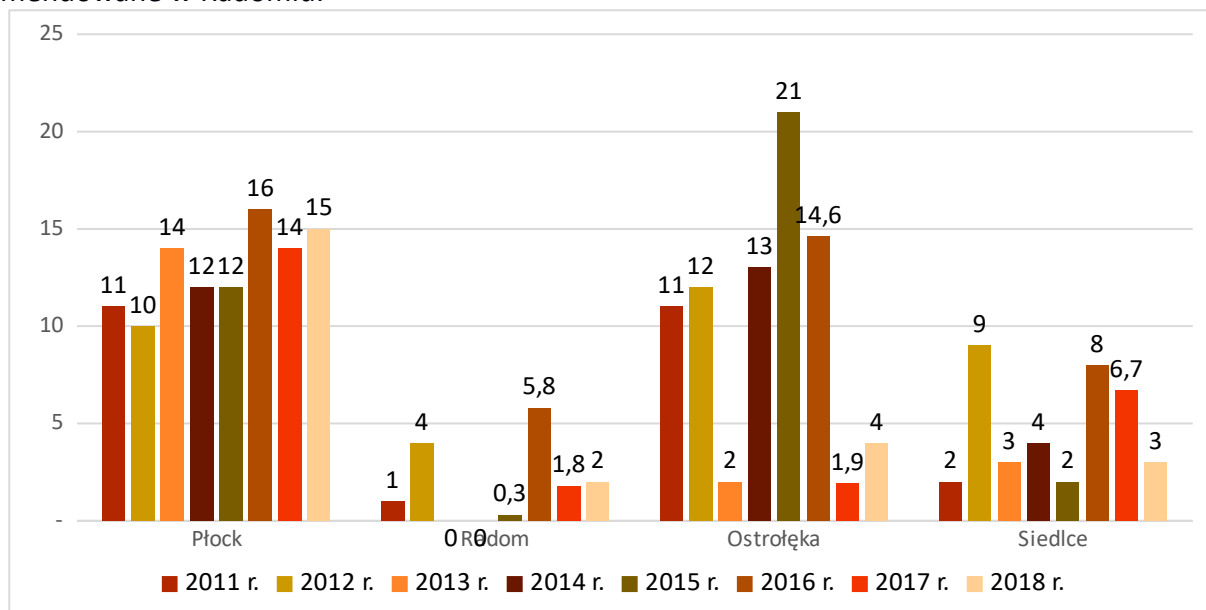
Wykres 78. Dofinansowanie szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych w latach 2006-2018

* W 2013 roku zmienione zostały pytania ankiety PARPA G1 tak, że nie jest możliwe przedstawienie wydatkowanych środków z rozbić na działania szkolne i działania środowiskowe

Porównanie zaangażowania środków finansowych w realizację programów profilaktycznych w Płocku i w innych miastach (wykres poniżej) wskazuje, że w 2018 roku w Płocku przeznaczono na ten cel 15% budżetu, czyli o 1 punkt procentowy więcej niż w roku poprzednim.

W porównaniu z 2017 roku, odnotowano spadek wydatków na profilaktykę we Siedlcach a wzrost w Ostrołęce.

W Radomiu i Siedlcach w latach 2015-2017 w ogóle nie finansowano realizacji programów rekomendowanych. W 2018 roku przeznaczono 13 000 zł na programy rekomendowane w Radomiu.

Wykres 79. Procent budżetu wykorzystanego na realizację gminnego programu przeznaczony na działalność profilaktyczną w Płocku i innych miastach w latach 2011 – 2018

W 2018 w programach profilaktycznych rekomendowanych przez KBPN, ORE lub PARPA wzięło udział 6454 uczniów, 285 nauczycieli i 4306 rodziców. W 2017 roku udział brało 3984 uczniów, 221 nauczycieli i 2060 rodziców. W 2016 r. było to 244 nauczycieli, 4 378 uczniów i 3 034 rodziców. W 2015 roku było to: 183 nauczycieli, 4 643 uczniów i 2 835 rodziców a w 2014 - 179 nauczycieli, 2 487 rodziców i 5 087 uczniów. W pozostałych – nierekomendowanych programach, w 2018 r. uczestniczyło 14 983 uczniów, 783 nauczycieli i 1314 rodziców. W 2017 r. uczestniczyło 11908 uczniów, 609 nauczycieli i 2350 rodziców. W 2016 roku uczestniczyło 722 nauczycieli, 13 443 uczniów i 1 929 rodziców. W 2015 roku, uczestniczyło w takich programach 756 nauczycieli, 10 183 uczniów oraz 1 832 rodziców, a w 2014 - 321 nauczycieli, 174 rodziców i 5 469 uczniów; i w 2013 - 354 nauczycieli, 196 rodziców oraz 6 893 uczniów. Jest to ciekawe zestawienie, ponieważ pokazuje, że po pierwsze, nauczyciele częściej angażują się w programy nierekomendowane, a po drugie – odsetek rodziców biorących udział w programach jest wielokrotnie wyższy w przypadku programów rekomendowanych (a udział rodziców jest jednym z ważnych składników skutecznej profilaktyki).

Inne działania profilaktyczne realizowane w 2018 roku

Tradycyjnie, w 2018 roku w Płocku zorganizowany został wypoczynek letni z programem zajęć profilaktycznych. Uczestniczyło w nim 485 dzieci (w 2017 r. – 390 dzieci, w 2016 – 457 dzieci, w 2015 – 406; w 2014 - 605 dzieci, w 2013 – 623 dzieci, w 2012 – 494, w 2011 roku – 379, w 2010 – 323 a w 2009 roku – 496 dzieci). Wydatki z tym związane wyniosły 171 946 zł (w 2017 r. – 201 646 zł, w 2016 r. – 241 801 zł, w 2015 – 131 674,00 zł.; w 2014 – 378 009,00 zł., w 2013 – 326 366,00 zł., w 2012 – 144 352,00 zł., w 2011 – 225 400,00 zł.; 2010 – 161 140,00 zł a w 2009 – przeznaczono na ten cel 180 150,00 zł). Jak widać, wydatki na ten cel w latach 2011-2016 rosły systematycznie, a także wzrastała liczba uczestników

kolonii. W 2017 roku spadły zarówno koszty jak i liczba uczestników, natomiast w 2018 r. ponownie wzrosła liczba dzieci (o 24%), natomiast spadły wydatkowane środki przeznaczone na kolonie i obozy (spadek w odniesieniu do 2017 r. o 14,7%).

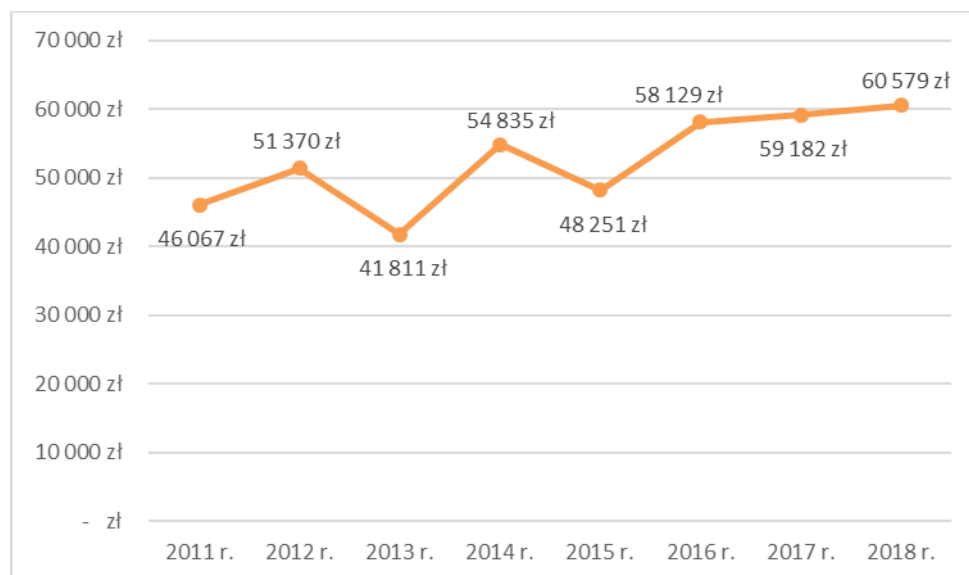
Ponadto na terenie miasta prowadzono szkolenia i warsztaty dla rodziców i nauczycieli/wychowawców pracujących z dziećmi i młodzieżą. Wydatkowano na nie 42 174 zł, czyli o 19,2% mniej, niż w 2017 r. (w 2017r. - 52 164 zł, w 2016 r. – 14 852 zł (w 2015 – 14 200,00 zł, w 2014 – 23 805,00 zł., w 2013 – 20 314,30 zł.).

W 2017 roku przeprowadzono drugą edycję szkoleń przygotowujących rady pedagogiczne do stosowania Metody Interwencji Profilaktycznej, w których wzięło udział 379 osób.

Edukacja publiczna

Edukacja publiczna w Płocku prowadzona była z wykorzystaniem następujących kategorii działań: lokalne kampanie radiowe, plakaty i ulotki, prowadzenie strony internetowej, festyny, imprezy profilaktyczne, aktywny współudział w ogólnopolskich/regionalnych kampaniach społecznych – organizowanie debat, współpraca z mediami oraz inne działania polegające na przekazywaniu materiałów edukacyjno-informacyjnych.

Łączna wysokość nakładów finansowych przeznaczonych z budżetu Miasta Płocka w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na działalność z zakresu edukacji publicznej w roku 2018 wyniosła 60 579 zł (w 2017 r. – 56 182 zł, w 2016 r. – 58 129 zł., w 2015 – 48 251, 04 zł., w 2014 – 54 835,05 zł., w 2103 – 41 810,89, w 2012 – 51 370,00 zł, a w 2011 – 46 067,00 zł). Od 2015 r. obserwuje się wzrost nakładów na tę kategorię działań. Zmiany w zakresie wydatkowania środków pokazuje poniższy wykres:

Wykres 80. Wydatki na edukację publiczną w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2011-2018

Mapa problemów alkoholowych

Celem diagnozy problemów lokalnych jest sformułowanie jasnego i pełnego obrazu bieżącej sytuacji. Taka diagnoza pozwala sformułować przyszłe cele i kierunki działania. Oczywiście wartość diagnozy zależy od jakości i ilości dostępnych danych. I tak, aby rzetelnie opisać sytuację związaną z piciem alkoholu należałoby uwzględnić dane ilościowe i jakościowe dotyczące:

- ✓ charakterystyki picia alkoholu przez różne grupy mieszkańców Płocka,
- ✓ problemów, jakie się z tym wiążą,
- ✓ innych problemów obecnych w społeczności lokalnej.

Stworzenie wyczerpującej i wiarygodnej mapy problemów alkoholowych występujących w danym mieście, gminie lub innym obszarze wymaga wiedzy na temat:

- rozpowszechnienia i wzorów picia alkoholu i używania innych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży i w całej populacji,
- sposobów zdobywania alkoholu przez młodzież,
- czynników zwiększających ryzyko picia alkoholu i uzależnienia wśród mieszkańców danego obszaru,
- liczby i charakterystyki osób pijących szkodliwie i uzależnionych,
- liczby osób współuzależnionych (w tym dzieci),
- zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego związanych z piciem alkoholu,
- zachowań szczególnego ryzyka związanych z alkoholem,
- liczby wypadków związanych z alkoholem,
- liczby i rodzajów przestępstw i wykroczeń popełnianych przez osoby nietrzeźwe,
- uciążliwości dla mieszkańców związanych z alkoholem,
- innych problemów społecznych (używanie narkotyków, przestępczość; bezrobocie, emigracja itp.).

Zdobycie tak obszernej wiedzy na temat problemów związanych z alkoholem, i to jeszcze w kontekście innych problemów społecznych wymaga zastosowania różnych narzędzi i metod zbierania danych:

- badań ankietowych wśród mieszkańców,
- badań ankietowych wśród uczniów w szkołach,
- zbierania i analizy danych statystycznych i dokumentacji instytucji działających w społeczności lokalnej,
- wywiadów z przedstawicielami ww. instytucji,
- wywiadów z przedstawicielami różnych grup mieszkańców, w tym z młodzieżą,
- obserwacji wybranych grup (osób) w ich naturalnym środowisku (np. młodzieży na podwórku).

Tymczasem, dane jakimi dysponujemy, aby opisać stan problemów alkoholowych w Płocku ograniczają się niemal wyłącznie do danych statystycznych i dokumentacji instytucji działających w strukturach samorządowych, w obszarze służby zdrowia, pomocy społecznej, oświaty i służb porządkowych. **Bardzo wartościowym uzupełnieniem tych informacji są badania dotyczące spożycia alkoholu przez młodzież przeprowadzone w 2012 i 2016 roku.** Jednak pełen, wyczerpujący opis sytuacji nie jest możliwy na podstawie dostępnych danych. Znaczna część przedstawionych poniżej tez, ma charakter domniemań opartych na danych

pośrednich. Mimo tych zastrzeżeń, podjęto jednak próbę określenia „mapy” problemów alkoholowych Płocka w 2018 roku licząc, że wszelkie nieodstępne na ten moment dane będą możliwe do pozyskania w przyszłości.

Zestawienie problemów związanych z alkoholem w Płocku w 2018 roku:

1. Zmiany dostępności napojów alkoholowych wynikają z działania rynku nie z prowadzonej polityki ograniczania dostępności fizycznej alkoholu

Od kilku lat obserwuje się spadek dostępności fizycznej napojów alkoholowych, co jest zgodne z perspektywą zdrowia publicznego. Warto jednak pamiętać, że w Płocku to rynek reguluje dostępność, a nie lokalna polityka wobec alkoholu, która zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi powinna zmierzać do ograniczenia dostępności alkoholu – uchwała Nr 787/XLVIII/2018 RADY MIASTA PŁOCKA z dnia 24 maja 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Płocka, pomimo zmiany sposobu ustalania ograniczenia dostępności alkoholu (ograniczenie liczby zezwoleń poszczególnych rodzajów alkoholu, a nie liczby punktów sprzedaży), w niedostatecznym stopniu opiera się na strategii ograniczania dostępności alkoholu. Ogółem przyjęto ograniczenie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na 1300, podczas gdy w 2018 r. wykorzystanych było w sumie 774 zezwoleń. Limity wskazane w uchwale są zatem zdecydowanie wyższe od rzeczywistego wykorzystania (realna liczba zezwoleń stanowi 60% maksymalnej liczby zezwoleń wynikających z uchwały) i mogą stymulować sprzedaż napojów alkoholowych, co należy uznać za sprzeczne z założeniami ustawy.

2. Problemy dotyczące całej populacji dzieci i młodzieży

Z badań przeprowadzonych w 2012 roku wynika, że odsetki młodzieży pijącej alkohol okazjonalnie (przynajmniej raz w ciągu roku) i często (przynajmniej raz w ciągu miesiąca) były w Płocku niższe od średniej krajowej (Sierosławski, Jabłońska, 2012). Wyniki badania ESPAD przeprowadzonego w 2016 roku (Sierosławski, 2016) pokazały spadek rozpowszechnienia, zwłaszcza regularnego picia alkoholu (przynajmniej raz w miesiącu) wśród płockiej młodzieży. Picie alkoholu wśród młodych mieszkańców Płocka jest nadal mniej rozpowszechnione niż całej Polsce. Należy przy tym zaznaczyć, że **dziewczęta częściej niż chłopcy piją napoje alkoholowe**. Co więcej, **15-letnim dziewczętom częściej niż chłopcom w tym wieku zdarza się silne upicie** się tzn. wypicie tyle, żeby np. zataczać się, bełkotać, nie pamiętać co się działo.

Informacje z działających w Płocku instytucji na temat zachowań problemowych nietrzeźwych nastolatków (liczby interwencji Pogotowia Ratunkowego wobec nietrzeźwych osób niepełnoletnich, liczby nieletnich pacjentów z zatruciem alkoholowym oraz przebywających w Izbie Wyróżnień) wskazują, że problemy te dotyczą coraz mniejszej liczebnie grupy.

3. Problemy dotyczące dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i innych członków takich rodzin

Na podstawie dostępnych danych (z OO-W i z Policji), można stwierdzić, że w Płocku malała liczba osób potrzebujących szeroko zakrojonej pomocy w związku z problemem alkoholowym lub przemocy w rodzinie. W 2016 roku, po raz pierwszy od roku 2012 spadła liczba dzieci korzystających z innych form pomocy – w ośrodku pracy podwórkowej i klubach realizujących program wychowawczy. Jednakże dane z 2017 i 2018 odnotowały wzrost liczby dzieci korzystających z powyższych form pomocy.

4. Problemy zdrowotne dotyczące osób pijących szkodliwie i uzależnionych od alkoholu

Dane z płockich placówek służby zdrowia wskazują, że w 2018 r. zmniejszyła się ogólna liczba osób zgłaszających się po pomoc w związku z nadmiernym piciem alkoholu. Utrzymała się tendencja spadkowa liczby osób, które trafiają do Izby Wyrzeźwień. Warto zwrócić szczególną uwagę na problemowe picie alkoholu osób starszych, którzy są najliczniejszymi klientami izby wyrzeźwień.

5. Przestępczość i wykroczenia związane z piciem alkoholu

Z danych Straży Miejskiej wynika, że przez kilka lat systematycznie spadała liczba wykroczeń przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w tym liczba interwencji dotyczących spożywania alkoholu w miejscach, w których jest to zabronione. Spadała także liczba interwencji wobec osób nietrzeźwych, których pozostawienie w miejscach publicznych mogło zagrażać ich życiu lub zdrowiu oraz liczba interwencji wobec osób nietrzeźwych polegająca na przewiezienie ich do Izby Wyrzeźwień. Najnowsze dane za 2018 roku odnotowały wzrost powyższych wskaźników, jedynie liczba nałożonych mandatów spadła również w 2018 roku. Zanotowano także istotne zmniejszenie się liczby podejrzanych o popełnienie przestępstwa pod wpływem alkoholu.

6. Czynniki zwiększające ryzyko występowania problemów alkoholowych

Poważnym czynnikiem zwiększającym ryzyko wzrostu spożycia alkoholu i szkód z tym związanych jest duża dostępność punktów sprzedających napoje wysokoprocentowe. Warto podkreślić, że **w Płocku odsetek 15-latków, którzy często kupują wódkę jest wyższy niż średnia krajowa i analogiczne odsetki w takich miastach jak Poznań, Wrocław, Bydgoszcz lub Kędzierzyn-Koźle**, czyli we wszystkich miastach, w których w 2016 roku zrealizowano badania ESPAD (Sierosławski, 2016). Natomiast osoby niepełnoletnie w Płocku rzadziej niż rówieśnicy z innych miast kupują piwo. Wyniki badań ESPAD wskazują też, na występowanie innych czynników ryzyka picia napojów alkoholowych przez młodzież, wspólnych dla Płocka i całego kraju. Do takich czynników należą: przekonanie o tym, że większość rówieśników pije alkohol (może prowadzić do wniosku: „Skoro wszyscy piją to ja też powinienem”), oczekiwanie raczej pozytywnych, niż negatywnych skutków picia oraz przyzwolenie rodziców na picie napojów alkoholowych, albo - brak wyraźnego zakazu picia do czasu osiągnięcia pełnoletniości wyrażonego przez rodziców. W Płocku tylko około połowa gimnazjalistów spotyka się z takim bezwzględny zakazem ze strony swoich rodziców.

Dane pochodzące z instytucji lokalnych nie pozwalają wskazać i ocenić innych czynników ryzyka, które mogą się wiązać np. ze stylami życia młodzieży, funkcjonowaniem rodzin, praktykami wychowawczymi rodziców i nauczycieli, innymi problemami społecznymi (np. bezrobociem, ubóstwem) lub zdrowotnymi (np. chorobami psychicznymi).

– VII –

Wnioski końcowe i rekomendacje

I. Dostępność napojów alkoholowych

- **W 2018 roku łączna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wyniosła 302, co stanowi spadek w stosunku do roku 2017 o 7 punktów procentowych.** Zmniejszyła się liczba punktów posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży (spadek o 3 punkty) oraz liczba punktów sprzedających alkohol do spożycia w miejscu sprzedaży (spadek o 4 punkty). Generalnie od sześciu lat liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych

systematycznie spada, co należy uznać za tendencję pozytywną w świetle badań na temat związków między dostępnością napojów alkoholowych a występowaniem poszczególnych problemów zdrowotnych i społecznych. Należy także podać analizie dostępność do alkoholu na przestrzeni lat a ta, pomimo pozytywnych zmian obserwowanych w 2018 r., w perspektywie wieloletniej niestety zwiększa się. Analizując od 1999 roku dostępność punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, widać że najbardziej dynamicznie zwiększa się liczba punktów sprzedaży oferujących wysokoprocentowe napoje alkoholowe – o zawartości powyżej 18%. W przypadku napojów alkoholowych do 4,5% alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży od 2013 r. systematycznie spada liczba punktów sprzedaży – w 2018 r. zanotowano kolejny spadek z 192 w 2017 roku do 188 w 2018 roku. W odniesieniu do napojów o zawartości od 4,5 do 18% w 2018 r. została zatrzymana tendencja spadkowa - po raz pierwszy od 5 lat liczba punktów wzrosła (w 2017 r. spadek w odniesieniu do 2016 r. o 5 punktów w przypadku napojów o zawartości od 4,5 do 18, natomiast w 2018 r – wzrost o 1 punkt). W kategorii od 18% alkoholu widoczna od roku 2014 tendencja spadkowa została w 2018 r. zatrzymana.

- **W 2018 r. maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaży napojów alkoholowych (uchwalona przez Radę Miast w 2018 r.) wynosiła 1300** Należy zauważyć, że ustalone przez Radę Miasta ograniczenie liczby zezwoleń istotnie przewyższa faktycznie wykorzystanie zezwolenia, co należy uznać za sprzeczne z ideą ograniczania dostępności alkoholu. Należy w tym miejscu podkreślić, iż zgodnie z aktualnymi badaniami ograniczenie dostępności fizycznej napojów alkoholowych jest jednym z rekomendowanych efektywnych instrumentów ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz szkód z tym związanych⁴. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że liczba ludności w Płocku od 2010 roku systematycznie spada (z 126 208 w 2010 do 117 633 w roku 2018), wobec tego nie można uzasadniać podniesienia limitu punktów sprzedaży alkoholu wzrostem liczby ludności.

Należy zatem postulować podjęcie uchwały zmniejszającej maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z uwzględnieniem ich wpływu na konsumpcję napojów alkoholowych i związane z tym szkody zdrowotne, społeczne i ekonomiczne. Analiza sytuacji w mieście nie pozwoliła znaleźć uzasadnienia dla tak dużego limitu punktów sprzedaży. Potwierdzeniem rekomendacji są niewykorzystane limity.

- Na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych (wszystkie punkty sprzedaży alkoholu, zarówno piwa, wina oraz wódki działające na terenie gminy) przypadało 390 mieszkańców (dorosłych i dzieci) i jest to wzrost w porównaniu z ubiegłym rokiem o 5 osób. Pod tym względem Płock wypada lepiej niż pozostałe miasta oraz średnia ogólnopolska, co dowodzi ogólnie wysokiej dostępności do napojów alkoholowych w gminach.

II. Konsekwencje zdrowotne wynikające z nadużywania alkoholu

⁴ J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska „Dostępność fizyczna a szkody zdrowotne” w „Alkoholizm i Narkomania” Tom 18 nr 4 wyd. Instytut Psychiatrii i Neurologii

- Podsumowanie danych z poszczególnych płockich placówek służby zdrowia wskazuje, że w ostatnim roku **w Płocku spadła liczba osób korzystających z pomocy po raz pierwszy w życiu w związku z nadużywaniem alkoholu.**
- W latach 2013-2018, w porównaniu z wcześniejszym okresem, znacznie mniej było pacjentów zobowiązanych do leczenia odwykowego. W 2018 r. było to pięć osób według danych Wojewódzkiego Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gostyninie – Zalesiu.
- W 2018 roku w Płocku w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych nie finansowano działań zwiększających pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

III. Konsekwencje prawne i społeczne związane z niewłaściwym używaniem alkoholu
--

- **W porównania z 2017 r. zwiększyła się (o 10%) liczba ujawnionych wykroczeń** popełnionych przeciwko przepisom ustawy *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Oznacza to, że została przerwana obserwowana od 2012 roku tendencja systematycznego zmniejszania się liczby interwencji.
- **Zwiększyła się liczba interwencji dotyczących spożywania alkoholu w miejscach, w których jest to zabronione (wzrost o 10,5%).** Zwiększyła się także liczba interwencji wobec osób nietrzeźwych przebywających w miejscach publicznych, których pozostawienie mogło zagrażać ich życiu lub zdrowiu (wzrost o 10,5%) oraz liczba interwencji Straży Miejskiej wobec osób nietrzeźwych, polegających na przewiezieniu ich do Izby Wyrzeźwień (wzrosła o 11%).
- Od 2013 roku systematycznie **zmniejsza się liczba klientów Izby Wyrzeźwień.** W stosunku do roku 2017 nastąpił **spadek o 57 osoby (1,8%).** Zmniejszyła się także liczba osób, które po raz pierwszy trafiły do Izby Wyrzeźwień (o 61 osób, czyli 10,6%) i jest to pozytywny trend rozpoczęty w 2011 roku.
- Liczba podejrzanych o popełnienie przestępstw w związku z alkoholem wyniosła 304 osoby i stanowiły one 27% ogółu podejrzanych. Zmniejszyła się znacząco liczba podejrzanych o popełnienie przestępstw w związku z alkoholem. Ponieważ w roku 2015 Policja sprawozdając się włączyła osoby zatrzymanych za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości do liczby podejrzanych o popełnienie przestępstw w związku z alkoholem uniemożliwiło to dokonanie porównań z rokiem 2016. Dodatkowo w latach poprzednich 2012 i 2013 Policja nie uwzględniała osób pod wpływem alkoholu wśród ogółu podejrzanych zatem analiza porównawcza tego wskaźnika jest niemożliwa. Należy dążyć wszelkimi staraniami, aby statystyki policyjne były prowadzone w sposób umożliwiający obserwowanie trendu. Podobnie jak nie w każdym roku Policja podawała informacje o liczbie nieletnich podejrzanych o popełnienie przestępstw znajdujących się pod wpływem alkoholu. W 2017 i 2018 roku te dane zostały sprawozdane – w 2017 r. nietrzeźwa była jedna osoba niepełnoletnia, w 2018 r. nie odnotowano żadnego takiego przypadku.

- **Zmniejszyła się liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie** (z 76 do 59) i jednocześnie odnotowano podobną liczbę spraw kierowanych do sądu (25 w 2017 oraz do 24 w 2018). Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, które były pod wpływem alkoholu wyniosła 102 (63%). Ponieważ w 2017 r. nie uzyskano danych na temat ich stanu trzeźwości w trakcie interwencji, dlatego nie ma możliwości porównania danych w latach 2017-2018.: W 2016 r. stanowili oni 49,4% procent ogółu podejrzanych.
- **W roku 2015 wprowadzono dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, co należy uznać za wysoce pożądane dla pełniejszego obrazu zjawiska przemocy w gminie.** Z przekazanych danych wynika, że najwięcej Niebieskich Kart zakłada Policja (w 2018 r. – 68%), następnie pomoc społeczna (25%). Niewiele NK zostało uruchomionych przez oświatę, ochronę zdrowia oraz gminną komisję. Należy zdobyć dodatkowe informacje np. poprzez osobiste rozmowy lub w formie ustrukturyzowanych wywiadów na temat tak niskiej aktywności tych służb w zakresie uruchamiania procedury NK. Liczba uruchomionych Niebieskich Kart w 2018 roku była taka sama jak w roku 2017. W 2018 w porównaniu z 2017 nieco mniej Kart uruchomiła Policja (180 w 2017 r. a w 2018: 162), natomiast więcej uruchomiła pomoc społeczna (47 w 2017 r. a w 2018: 60).

<p style="text-align: center;">IV. Istniejące zasoby oraz podejmowane działania w sferze profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>

- Dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosły w 2018 roku 2 767 014 zł i jest to podobny poziom jak w roku 2017. 89% tej kwoty zostało wydatkowanych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Od 2006 roku dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wzrosły o 38,8%. Niewielkie spadki odnotowano w 2007, 2013 i 2016 r.
- Dochody gminy są ściśle związane z liczbą punktów sprzedaży oraz wartością sprzedaży alkoholu. **Należy jednak pamiętać, że uzyskanie dodatkowych dochodów nie może uzasadniać rezygnacji z racjonalnego ustalania liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych.**
- **W porównaniu z rokiem 2017 zwiększyła się liczba rodzin objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu** (o 13 rodzin, o 4,6%) jednocześnie zdecydowanie wzrosła kwota ogółem przekazana na pomoc finansową dla tej kategorii rodzin (wzrost o 127.926 zł, czyli o 10,3%).
- Średnia roczna wielkość środków finansowych, jaka w ramach pomocy materialnej jest przekazywana rodzinom z powodu alkoholu wyniosła w 2018 roku 4638 zł i jest wyższa niż ta z 2017 roku o 240 zł czyli o 5,5%.

- **Znacznie zmniejszyła się** w porównaniu z rokiem 2017 liczba osób przebywających w Hostelu (z 34 osób w 2017 r. do 19 w 2018 r.).
- **Zwiększyła się liczba dzieci przesłuchanych w Pokoju Przyjaznych Przesłuchań** z 59 do 63.
- **Zmniejszyła się liczba członków rodzin**, z którymi gminna komisja przeprowadziła rozmowy w procedurze zobowiązania do leczenia odwykowego (z 331 do 250). Zwiększyła się z kolei liczba osób, w stosunku do których gminna komisja podjęła czynności zmierzające do uruchomienia procedury (z 144 do 220). Liczba osób, wobec których gminna komisja wystąpiła z wnioskiem do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego zmniejszyła się z 95 do 84.
- **Zwiększyła się liczba osób doznających przemocy** oraz liczba osób stosujących przemoc, z którymi kontaktowała się gminna komisja (odpowiednio z 23 do 32 i z 9 do 32).
- **Gminna komisja nie przeprowadziła w 2018 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.**
- **W porównaniu z rokiem 2017 spadła ogólna liczba klientów punktów konsultacyjnych o 181 osób (9,2%) oraz porad o 194 (6,2%).** Spadek liczby klientów odnotowano we wszystkich kategoriach: osób z problemem alkoholowym o 10,4%, dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym o 3,3%, osób doświadczających przemocy w rodzinie 12,6%, a największy spadek odnotowano w przypadku osób stosujących przemoc w rodzinie – o 42,1%.
- **W 2018 roku wzrosło w niewielkim stopniu dofinansowanie punktów konsultacyjnych** o 2 244 zł.
- W zakresie badań postuluje się **systematyczne powtarzanie badań, jakie zostały przeprowadzone w 2012 i 2016 roku na temat rozpowszechnienia i wzorów picia alkoholu w populacji dzieci i młodzieży** Płocka oraz zrealizowanie badań w zakresie wzorów spożywania alkoholu wśród mieszkańców Płocka i monitorowanie trendów w tym zakresie.
- W roku 2018 wydatki na realizację programów profilaktycznych przeznaczono ponad 370 tysięcy złotych (około 52 tysięcy więcej niż w 2017 roku). Z tej kwoty, 44% zostało wykorzystane na finansowanie programów polecanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego. To odsetek wydatków większy niż w 2017 roku (40%). Generalnie, rekomenduje się **systematyczne zwiększanie w każdym kolejnym roku finansowania programów rekomendowanych** przy jednoczesnym ograniczaniu wydatków na działania o niepotwierdzonej skuteczności i nie poparte rzetelną wiedzą na temat współczesnej profilaktyki.
- **Bardzo pozytywnym elementem działań profilaktycznych realizowanych w Płocku jest:**
 - **systemowe wykorzystywanie w szkołach programów rekomendowanych**

w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego.

- **niefinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych** ze środków na realizację gminnego programu profilaktyki
- W profilaktyce szczególnie należy również unikać finansowania działań typu festyny, imprezy sportowe, konkursów i spektakli teatralnych.
- **Ze względu na rozpowszechnienie picia i upijania się przez dorastające dziewczęta, warto rozważyć możliwość wprowadzenia działań profilaktycznych nastawionych szczególnie na tę grupę odbiorców.**

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych ogółem oraz w miejscu i poza miejscem sprzedaży w latach 1999 – 2018.....	6
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w podziale na poszczególne kategorie zezwoleń w latach 1999–2018. Linie przerywane pokazują tendencje.....	8
Wykres 3. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w podziale na poszczególne kategorie zezwoleń w latach 1999 – 2018.....	9
Wykres 4. Liczba osób przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 1999 – 2018.....	10
Wykres 5. Liczba punktów sprzedaży alkoholu w 2018 r. – porównanie dla Płocka, Radomia, Ostrołęki oraz Siedlec.....	10
Wykres 6. Porównanie liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży w latach 2016-2018 w Płocku, Radomiu, Ostrołęce oraz Siedlcach na tle danych ogólnopolskich.....	11
Wykres 7. Porównanie liczby osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów o zawartości powyżej 18% alkoholu w latach 2016-2018 w Płocku, Radomiu, Ostrołęce oraz Siedlcach na tle danych ogólnopolskich.....	11
Wykres 8. Łączna wysokość środków finansowych uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2005 – 2018. Linią ciągłą zaznaczono linię trendu.....	12
Wykres 9 Łączna wysokość środków finansowych uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Płocku i innych miastach w latach 2016 – 2018.....	13
Wykres 10. Średni dochód z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na jednego mieszkańca w Płocku i innych miastach oraz średnia ogólnopolska w latach 2016-2018.....	13
Wykres 11 Liczba pacjentów pierwszorazowych w latach 2007 - 2018.....	16
Wykres 12 Liczba osób skierowanych na leczenie decyzją sądu w latach 2007 - 2018.....	16
Wykres 13 Liczba pacjentów przyjętych z powodu zatrucia alkoholem w latach 2009 - 2018	17
Wykres 14. Liczba pacjentów z zatruciem alkoholowym w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2012 – 2018. W 2018 r. zmieniono podział w 2 najmłodszych kategoriach wiekowych na 0-17 oraz 18-29.....	18
Wykres 15. Mieszkańcy Płocka z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu leczeni w szpitalu Gostyninie – Zalesiu w latach 2006 – 2018.....	19
Wykres 16. Pacjenci uzależnieni od alkoholu według wykształcenia przyjęci w latach 2009 – 2018.....	19
Wykres 17. Pacjenci uzależnieni od alkoholu przyjęci w latach 2009 – 2018 według poszczególnych kategorii – zobowiązani do leczenia odwykowego, pierwszorazowi, aktywni zawodowo.....	20
Wykres 18. Mężczyźni – pacjenci Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w latach 2006 -2018.....	21
Wykres 19. Kobiety – pacjentki Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w latach 2006-2018.....	21
Wykres 20. Pacjenci leczeni z powodu problemów alkoholowych – podsumowanie.....	22

Wykres 21. Pacjenci leczeni po raz pierwszy z powodu problemów alkoholowych – podsumowanie.....	23
Wykres 22. Pacjenci zobowiązani do leczenia z powodu problemów alkoholowych – podsumowanie.....	23
Wykres 23. Struktura płci pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w latach 2014-2018.....	24
Wykres 24. Struktura wieku pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w latach 2014 oraz 2016-2018.....	25
Wykres 25. Struktura wykształcenia pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2014 roku.....	25
Wykres 26. Struktura wykształcenia pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2015 roku.....	26
Wykres 27. Struktura wykształcenia pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2016 roku.....	26
Wykres 28. Struktura wykształcenia pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2017 roku.....	26
Wykres 29. Struktura wykształcenia pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2018 roku.....	27
Wykres 30. Źródła utrzymania pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2014 roku.....	27
Wykres 31. Źródła utrzymania pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2015 roku.....	27
Wykres 32. Źródła utrzymania pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2016 roku.....	28
Wykres 33. Źródła utrzymania pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2017 roku.....	28
Wykres 34. Źródła utrzymania pacjentów leczonych w związku z nadużywaniem alkoholu w 2018 roku.....	28
Wykres 35. Liczba wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w latach 2005 – 2018.....	30
Wykres 36. Liczba udzielonych pouczeń w latach 2009 – 2018.....	30
Wykres 37. Liczba nałożonych mandatów w latach 2009 – 2018.....	31
Wykres 38. Liczba interwencji dotyczących spożywania alkoholu w miejscach, w których jest to zabronione w latach 2011 – 2018.....	31
Wykres 39. Liczba interwencji przeprowadzonych wobec osób nietrzeźwych przebywających w miejscach publicznych, w których pozostawienie ich mogło zagrażać ich życiu lub zdrowiu w latach 2009 – 2018.....	32
Wykres 40. Liczba interwencji Straży Miejskiej wobec osób nietrzeźwych w latach 2009 – 2018 – przewiezienie do Izby Wyrzeźwień.....	32
Wykres 41. Interwencje wobec osób nietrzeźwych w miejscach publicznych w latach 2013 – 2018 w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.....	35
Wykres 42. Liczba klientów Izby Wyrzeźwień w latach 2006 – 2018.....	36
Wykres 43. Liczba osób przyjętych po raz pierwszy w Izbie Wyrzeźwień w latach 2003 – 2018.....	37
Wykres 44. Podmioty dowożące klientów do Izby Wyrzeźwień w latach 2011 – 2018.....	37
Wykres 45. Liczba uczniów i studentów dowiezionych do Izby Wyrzeźwień w latach 2010 – 2018.....	38

Wykres 46. Liczba osób podejrzanych o popełnienie przestępstw w latach 2008 – 2018.....	39
Wykres 47. Liczba osób nieletnich podejrzanych o popełnienie przestępstwa ogółem i pod wpływem alkoholu w latach 2007 – 2018.....	39
Wykres 48. Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2000 – 2018.....	40
Wykres 49. Liczba spraw skierowanych do sądu z aktem oskarżenia w sprawie o znęcanie się nad rodziną w latach 2012 – 2018.....	41
Wykres 50. Liczba Niebieskich Kart uruchomionych przez przedstawicieli poszczególnych służb w roku 2015.....	42
Wykres 51. Liczba Niebieskich Kart uruchomionych przez przedstawicieli poszczególnych służb w roku 2016.....	42
Wykres 52. Liczba Niebieskich Kart uruchomionych przez przedstawicieli poszczególnych służb w roku 2017.....	43
Wykres 53. Liczba Niebieskich Kart uruchomionych przez przedstawicieli poszczególnych służb w roku 2018.....	43
Wykres 54. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, ogółem i w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2017 – 2018.....	44
Wykres 55. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, ogółem i w poszczególnych kategoriach wiekowych w latach 2017 – 2018.....	44
Wykres 56. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny, w latach 2005 – 2018. Przerwaną linią zaznaczono linię trendu.....	45
Wykres 57. Pomoc finansowa dla rodzin z problemem alkoholowym w latach 2005 - 2018. Przerwaną linią zaznaczono linię trendu.....	46
Wykres 58. Wielkość środków finansowych przeznaczonych przez OPS średnio na jedną rodzinę z problemem alkoholowym w latach 2005 – 2018. Przerwaną linią zaznaczono linię trendu.....	46
Wykres 59. Liczba kobiet i dzieci przebywających w Hostelu w latach 2007 – 2018.....	47
Wykres 60. Liczba dzieci przesłuchanych w Pokoju Przyjaznych przesłuchań w latach 2007 – 2018. Przerwaną linią zaznaczono linię trendu.....	48
Wykres 61. Liczba klientów gminnej komisji w procedurze zobowiązania do leczenia odwykowego w Płocku i w innych miastach w 2018 roku.....	49
Wykres 62. Kontakt miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z osobami doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc w latach 2011 – 2018.....	51
Wykres 63. Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadzonych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2004 – 2018.....	53
Wykres 64. Liczba klientów punktów konsultacyjnych w podziale na kategorie w latach 2011 – 2018.....	53
Wykres 65. Liczba klientów punktów konsultacyjnych w podziale na kategorie w Płocku i innych miastach w 2018 roku.....	54
Wykres 66. Liczba porad udzielonych w punktach konsultacyjnych w podziale na kategorie w Płocku i innych miastach w 2018 roku.....	54
Wykres 67. Łączna liczba klientów oraz łączna liczba porad udzielonych w punktach konsultacyjnych w Płocku i innych miastach w 2018 roku.....	55
Wykres 68. Dofinansowanie punktów konsultacyjnych w latach 2004 – 2018.....	55
Wykres 69. Dofinansowanie punktów konsultacyjnych w Płocku i w innych miastach w latach 2012 – 2018.....	56

Wykres 70. Średni koszt jednej porady w punktach konsultacyjnych w Płocku i w innych miastach w latach 2012 – 2018.....	56
Wykres 71. Nieletni przebywający w Ośrodku Opiekuńczo – Wychowawczym w latach 2008 – 2018.....	57
Wykres 72. Proporcje dochodów i wydatków na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2006 – 2018.....	59
Wykres 73. Proporcje dochodów i wydatków na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2006 – 2018.....	60
Wykres 74. Procent środków wykorzystanych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2006 – 2018.....	60
Wykres 75. Procent wydatków na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii w Płocku i innych miastach oraz średnia ogólnopolska w 2018 roku.....	61
Wykres 76. Wydatki w ramach gminnego programu na działalność miejsc pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz liczba dzieci objętych opieką tych placówek w latach 2008-2018.....	65
Wykres 77. Dzieci objęte pomocą w świetlicach opiekuńczo – wychowawczych, klubach profilaktyki środowiskowej i miejscach pracy podwórkowej w latach 2008-2018.....	65
Wykres 78. Dofinansowanie szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych w latach 2006-2018.....	67
Wykres 79. Procent budżetu wykorzystanego na realizację gminnego programu przeznaczony na działalność profilaktyczną w Płocku i innych miastach w latach 2011 – 2018.....	68
Wykres 80. Wydatki na edukację publiczną w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 2011-2018.....	69

Spis tabel

Tabela 1. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Płocka w latach 1999 – 2018.....	7
Tabela 2. Liczba pacjentów ogółem, leczonych po raz pierwszy i zobowiązanych w latach 1995 – 2018.....	15
Tabela 3. Liczba interwencji wobec osób nietrzeźwych według kategorii wiekowych w latach 2012 – 2018.....	34
Tabela 4. Ogólna liczba klientów Izby Wyrzeźwień w latach 2013 – 2018 wg kategorii wiekowych.....	35
Tabela 5. Interwencje domowe dotyczące przemocy w rodzinie w latach 2000 – 2018.....	40
Tabela 6. Liczba klientów oraz porad udzielonych przez punkty konsultacyjne w latach 2014 – 2018.....	53
Tabela 7. Wysokość środków wykorzystanych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w latach 1997-2018.....	58
Tabela 8. Pracownicy punktów konsultacyjno-informacyjnych w 2018 r.....	62